

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 21. marca 1940.

Štev. 12 (544)

Politična morala je isto kakor privatna. Ni male in velike morale.

T. G. Masaryk,
državnik in filozof († 1937)

7. marca je minilo 90 let, odkar se je rodil veliki Oeh in veliki Evropejec Tomáš Masaryk

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33 32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 16.393. — Rok pisanja ne vračamo, nefunkcionalni dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

MAROČNINA

1/4 leta 30 din. 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpna petinpa vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 4'50 din. V dvojarvnem izku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Ma il oglasil: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

20 STRANI

KJE JE KAJ? (Gl. str. 4)

Pot v pomlad

Foto Pogačnik

PRAZNIK VSTAJENJA IN PREBUJENJA:
VELIKA NOČ!

Velika noč 1940

Letošnja veliko noč bomo praznovali bolj zgodaj kakor po navadi. Skoraj isti čas s koledarskim prihodom pomladi.

V težkih časih, ki jih preživlja človeštvo, pričakujemo ta dva dneva, vsi brez izjeme, z eno samo željo: da bi oba praznika, simbol prerojenja, postala za nas res mejniki med dosedanjim in bodočim življenjem.

Velika noč je praznik vstajenja, pomlad pa tisti letni čas, ko se narava prebuja iz zimskega sna v novo življenje.

»Nobena noč ni tako dolga, da bi ne bilo dneva za njo,« pravi narodni pregovor. Tudi kalvarija, ki jo danes preživlja človeštvo, ne more trajati večno. Za tem trpljenjem morata priti očiščenje in prerojenje.

Vsak napredek, vsaka velika stvar mora skozi očiščujoči ogenj trpljenja. Mati trpi, da da življenje otroku. Le iz velikega trpljenja se rodi velika ljubezen.

Malone polovica človeštva danes trpi in trepeti za vse, kar so nešteti rodovi ustvarili velikega in trajnega. Naša tolažba, ki jo posebno simbolno občutimo v teh dneh vstajenja in prerojenja, naj bo: tudi to trpljenje bo človeštvo prineslo nov čas, boljši in lepši. Upajmo, da ta čas ni več daleč.

V velikonočnih praznikih se spomnite teh besed. In naj vam bodo v tolažbo in v spodbudo! Uredništvo.

Prešernov sonetni venec, ki ga je uglasbil prof. Škerjanc, bo Glasbena Matica ponovila 29. t. m. Vstopnice, ki so jih ljudje kupili za koncert dne 8. marca, bodo zdaj veljale za ta koncert.

Nedeljska povratna karta velja za vlak, ki vozi na Gorenjsko ob sobotah ob 11.45 iz Ljubljane. Do novega voznega reda bo pa vozil kot izletniški vlak na Velikonočni ponedeljek, Vnebohod in Binkoštni ponedeljek vlak, ki odhaja iz Ljubljane zjutraj ob 5.40. Za povratek velja vlak, ki pride v Ljubljano ob 22.10.

I. tečaj strokovne šole Delavske zbornice so ta teden zaključili v Ljubljani. Šola se je pričela 15. jan. t. l. Njen namen je vzgajati in izobraževati mlade delavske strokovne voditelje. Strokovna šola Delavske zbornice v Ljubljani je prva šola te vrste v državi. Mlade delavske voditelje so poučevali v 18 vzgojnih, kulturno-socialnih in socialno-gospodarskih predmetih. Prvi tečaj je obiskovalo 27 učencev, ki so pri končnih izpitih pokazali prav lepe uspehe.

Velikonočne počitnice na vseh naših šolah bodo letos trajale od srede 20. t. m. do vseh prihodnje srede 27. marca. Sprva je bilo določeno, da bodo počitnice šele od 21. t. m. Ta napoved je pa silno razočarala vse dijake pa tudi profesorje in učitelje. Zdjaj je ban dr. Natlačen dobil dovoljenje od prosvetnega ministra Maksi-

„Morda se nikoli več ne bom vrnil...“

Jean Poel, uradnik kabelskega urada v Iglu je pred tremi tedni skrivnostno izginil

Hercegnovi, marca.

Jean Poel, uradnik kabelskega urada v Iglu pri Hercegnovem, je pred tremi tedni odpotoval na svoj redni dopust v domovino, v Montpellier na Francoskem. Kljub temu, da se je 20. februarja odpeljal iz Beograda, ni prekoračil državne meje pri Rakeku in ni prispel domov; 19. marca bi moral spet nastopiti svojo službo, toda do danes se še ni vrnil v Igal.

Skrivnostno izginotje zanesljivega uradnika je zbudilo veliko senzacijo. Nekateri domnevajo, da je Jean naredil samomor, drugi pa trdijo, da to ni mogoče, in da je najbrže postal žrtev kakšnih tujih agentov. Franco-ke in naše oblasti zdaj preiskujejo to zadevo, upajoč, da bodo kmalu dognale, kaj je resnica na prvi ali drugi trditvi.

Verjetni sta obe možnosti. Morda so kakšni tuji agenti mislili, da potuje Jean na Francosko s kakšno posebno mislijo. Zvabili so ga v past, potem ko so pa videli, da ne morejo od njega ničesar izvedeti, so ga odpeljali v kakšno tujo državo, ali pa ga pri nas skrili. Nemogoče bi tudi ne bilo, da so ga ubili, posebno če je Jean katerega izmed njih spoznal. Ta

poslednja domneva je pa najbolj neverjetna, ker bi sicer že gotovo kje našli njegovo truplo.

Jeana Poela so v domovini čakali sin, ki je bil kot francoski vojak že ranjen na zahodni fronti, njegova žena, mati in brat. Vsi so v hudih skrbih, ker Jeana ni domov. Poelova gospa se je obrnila s prošnjo na francosko ministrstvo notranjih del. Na Francoskem so takoj uvedli preiskavo, ki jo nadaljuje beograjska policija.

V smrt zaradi politike ali ljubezni?

Nekateri Jeanovi prijatelji pa kar ne morejo verjeti, da bi postal simpatični Francoz žrtev političnih intrig. Prepričani so, da je šel Jean v smrt sam in sicer zaradi nesrečne ljubezni do neke mlade Beograjkance.

Jean je čez vse ljubil razgibano življenje, polno dogodivščin in ljubezni. Do lani je v Hercegnovem živela tudi njegova žena. Zadnji čas se pa z njo ni posebno dobro razumel. Kar venomer sta se prepirala in nekateri pravijo, da ga je gospa celo skušala ustreliti, pa ga ni pogodila. Bodi že tako ali drugače, Jeanova žena je naposled odpotovala v Montpellier in se od onodod ni več vrnila.

Med časom, ko se je žena vrnila domov, se je pa Jean do ušes zaljubil v neko mlado, lepo Beograjkanko. Iz pisem, ki jih je bil pisal temu dekletu, spoznamo, da je imel namen, ločiti se od žene in se poročiti z njo. Jean je bil pa sicer resen in ponosen človek. Ljubezen do mladega dekleta ga je sicer čisto izpolnjevala, toda hkrati je čutil dolžnost do svoje prve žene in sina. Ta razdvojenost ga je hudo morila.

Ko je odhajal na dopust, je bil nekako otožen in slabe volje. Poslovil se je od vseh svojih prijateljev, kakor da bi odhajal na kakšno daljno pot, od koder se ne bo nikoli več vrnil. In nekemu svojih prijateljev je med drugim zamišljeno dejal:

»Bog ve, če se bom še kdaj vrnil sem...«

Za zdaj še nihče ne ve, kakšna je usoda simpatičnega francoskega uradnika. Morda se bo pa le še vrnil, morda je kje v samoti prebolel hudo duševno krizo in se bo naposled vrnil k svoji ženi in k svojem delu. Eno je pa zanesljivo: nihče ne ve o njem, ali je živ ali mrtev.

Za vnovčenje:

Hranilnih knjižic
3% obvezni
vrednostnih papirjev
kuponov, menic

in sploh vseh denarnih poslov se priporoča

RUDOLF ZORÉ

Ljubljana

Gledališka ulica 12

Priložite znamke
Takošna gotovina

Mara je dobila hude opekline in je že umrla.

Nevarnost povodnji je na Hrvaškem zaradi nalivov in skopnelega snega zelo velika. Kolpa je 572 cm nad normalo in je že preplavila cesto Zagreb—Petrijine. Tudi Sava je 460 cm nad normalo in se boje povodnji. Dravo so pa v Osijeku namerili že 222 cm nad normalo.

Martin Koje, avtor »Učbenika življenja« in drugih življenjskih knjig sprejema dnevno od 3—6 popoldne v hotelu »Metropol«, Ljubljana. Praktični življenjski pouk, tehnika življenja, vsestranski prepovedi in podvigi na podlagi življenjske filozofije in praktične psihologije, posveti v vseh kočljivih življenjskih položajih.

Slinavka in parkljevka sta se pojavili v Celju; vas Gaberje so proglasili za okuženo, ostale kraje celjske občine pa za ogroženo ozemlje. V Celju so ukiniteli vse živinske in kramarske sejme in na mestnem območju prepovedali sleherni svobodni in trgovinski promet s parkljarji. Kdor hoče parkljarje odpeljati iz okuženega kraja v drug kraj, mora imeti zato samo dovoljenje banske uprave. Vsako sumljivo obolenje parkljarjev mora vsak kar najhitreje javiti mestnemu veterinarskemu referentu.

Tovorni avto je povozil komaj 13letnega posestnikovega sina Milana Pčelnika iz Velenja. Sestro se je vračal opoldne domov, ko je izza ovinka privozil tovorni avto in je nesrečnega podrl na tla, da je omedlel in se bori s smrtjo.

Cigani so ubili svojega tovariša, ko so se iz gostilne v Rovišku blizu Križevcev vračali puni domov. Ciganov je bilo okrog 20 in so se stekli pred gostilno. Šele ko so se pomirili, so opazili, da leži na cesti mrtev Milan Todorović z razbito lobanjo.

Vlak je povozil 57letnega vratarja državnih železnice Filipa Barlota, ki je bil v službi na postaji Maribor-Studenca. Stal je na progi in ni opazil bližajočega se vlaka. Tovorni vlak ga je zgrabil in ga potegnil pod kolesje. Barlot si je zlomil levoico in obe nogi, dobil je pa tudi hude notranje poškodbe, tako da je takoj po prevozu v bolnišnico izdihnil.

Mladi hrvaški učitelji se bodo morali učiti orgljanja, da bodo tako lažje skrbeli, da se ohranijo hrvaške narodne starine. Zdjaj skušajo v Zagrebu marsikaj reformirati. Mladi učitelji na primer se bodo učili klavir, orgle in petje, da bodo lahko dobri pevovodje, poleg tega se bodo v teku svojih študij seznanili z narodnimi pesmimi, da bodo pri namestitvi v kateri koli vasi (Nadaljevanje na str. 4.)

Umor ali samomor?

„Morda se nikoli več ne bom vrnil...“

Jean Poel, uradnik kabelskega urada v Iglu je pred tremi tedni skrivnostno izginil

Hercegnovi, marca.

Jean Poel, uradnik kabelskega urada v Iglu pri Hercegnovem, je pred tremi tedni odpotoval na svoj redni dopust v domovino, v Montpellier na Francoskem. Kljub temu, da se je 20. februarja odpeljal iz Beograda, ni prekoračil državne meje pri Rakeku in ni prispel domov; 19. marca bi moral spet nastopiti svojo službo, toda do danes se še ni vrnil v Igal.

Skrivnostno izginotje zanesljivega uradnika je zbudilo veliko senzacijo. Nekateri domnevajo, da je Jean naredil samomor, drugi pa trdijo, da to ni mogoče, in da je najbrže postal žrtev kakšnih tujih agentov. Franco-ke in naše oblasti zdaj preiskujejo to zadevo, upajoč, da bodo kmalu dognale, kaj je resnica na prvi ali drugi trditvi.

Verjetni sta obe možnosti. Morda so kakšni tuji agenti mislili, da potuje Jean na Francosko s kakšno posebno mislijo. Zvabili so ga v past, potem ko so pa videli, da ne morejo od njega ničesar izvedeti, so ga odpeljali v kakšno tujo državo, ali pa ga pri nas skrili. Nemogoče bi tudi ne bilo, da so ga ubili, posebno če je Jean katerega izmed njih spoznal. Ta

poslednja domneva je pa najbolj neverjetna, ker bi sicer že gotovo kje našli njegovo truplo.

Jeana Poela so v domovini čakali sin, ki je bil kot francoski vojak že ranjen na zahodni fronti, njegova žena, mati in brat. Vsi so v hudih skrbih, ker Jeana ni domov. Poelova gospa se je obrnila s prošnjo na francosko ministrstvo notranjih del. Na Francoskem so takoj uvedli preiskavo, ki jo nadaljuje beograjska policija.

V smrt zaradi politike ali ljubezni?

Nekateri Jeanovi prijatelji pa kar ne morejo verjeti, da bi postal simpatični Francoz žrtev političnih intrig. Prepričani so, da je šel Jean v smrt sam in sicer zaradi nesrečne ljubezni do neke mlade Beograjkance.

Jean je čez vse ljubil razgibano življenje, polno dogodivščin in ljubezni. Do lani je v Hercegnovem živela tudi njegova žena. Zadnji čas se pa z njo ni posebno dobro razumel. Kar venomer sta se prepirala in nekateri pravijo, da ga je gospa celo skušala ustreliti, pa ga ni pogodila. Bodi že tako ali drugače, Jeanova žena je naposled odpotovala v Montpellier in se od onodod ni več vrnila.

Med časom, ko se je žena vrnila domov, se je pa Jean do ušes zaljubil v neko mlado, lepo Beograjkanko. Iz pisem, ki jih je bil pisal temu dekletu, spoznamo, da je imel namen, ločiti se od žene in se poročiti z njo. Jean je bil pa sicer resen in ponosen človek. Ljubezen do mladega dekleta ga je sicer čisto izpolnjevala, toda hkrati je čutil dolžnost do svoje prve žene in sina. Ta razdvojenost ga je hudo morila.

Ko je odhajal na dopust, je bil nekako otožen in slabe volje. Poslovil se je od vseh svojih prijateljev, kakor da bi odhajal na kakšno daljno pot, od koder se ne bo nikoli več vrnil. In nekemu svojih prijateljev je med drugim zamišljeno dejal:

»Bog ve, če se bom še kdaj vrnil sem...«

Za zdaj še nihče ne ve, kakšna je usoda simpatičnega francoskega uradnika. Morda se bo pa le še vrnil, morda je kje v samoti prebolel hudo duševno krizo in se bo naposled vrnil k svoji ženi in k svojem delu. Eno je pa zanesljivo: nihče ne ve o njem, ali je živ ali mrtev.

moviča, da sam določi počitnice za šole v Sloveniji.

Spomenik radgonskim žrtvam in Maistrovim borecem bodo postavili dne 2. junija t. l. v Gornji Radgoni. Narodno zavedna Gornja Radgona ima za svojo dolžnost, da postavi junaškim borecem za našo mejo dostojen spomenik v kraju, kjer so pokopane njih kosti. Spomenik bo stal na enem najlepših trgov v Radgoni. Visok bo šest in pol metra in bo predstavljal svetilnik, simbol miru. Spomenik je izdelala ljubljanska Vodnikova kamnoseška družba iz brušenega pohorskega granita in dalmatinskega marmorja, narči za spomenik je pa napravil arhitekt Simon Kregar iz Ljubljane. Radgona občina in okolica sta zbrali precejšnji vsoti za ta spomenik, vendar je plačan komaj do polovice. Zato prosijo pripravljajni odbor za postavitev spomenika za prostovoljne prispevke.

Proračun mestne občine Ljubljanske je pred kratkim odobril finančni minister Proračun ljubljanske občine za proračunsko leto 1940/41. znaša 131'3 milijona dinarjev izdatkov in prav toliko dohodkov. Finančni minister je odobril tudi pravilnik o izvrševanju tega proračuna s proračunskimi določbami. Pravilnik je objavljen v »Službenem listu« dravske banovine z dne 16. t. m.

Na Dolenjskem je zima naredila veliko škodo na krompirju, sadnem drevju in na trsu. Sadno drevje je posebno trpelo, ker so ga ogledali zajci. Zdjaj se kmetje boje, da bo zaradi snega, ki letos tako dolgo leži, pričela gniti še ozimina.

Kratkovalovna beograjska radijska postaja bo začela dne 1. aprila oddajati v slovenščini, in sicer na valovni dolžini 49,18 metrov, odnosno 6100 kilociklonov za antensko energijo 10 kilovalov. Beograjska kratkovalovna oddajna postaja je oddajo namenila pred vsem slovenskim izseljencem v tujini.

Velika povodenj je nastala pretekli teden v Dolnji Lendavi in okolici. V noči od četrta na petek so začeli med silnim grmenjem in nalivi potoki pre-

stopati bregove. Velikanski val vode je vdril v nekatere hiše v Lendavi, tako da so ljudje komaj rešili sebe in živino. Ko se je zdanilo, je bilo v okolici Lendave v razdalji petih kilometrov eno samo velikansko jezero.

Najbolj so bile prizadete poleg Dolnje Lendave vasi Trilimni, Lakoh, Renkovi, Radmožanci in Benica. Voda je ponekod resno ogrožala mostove, na nekaterih mestih je pa banovinsko cesto ne samo preplavila, temveč tudi razdrla. Prebivalstvo je hudo prizade-

lo; posebno veliko škodo trpi na semenu in hrani, pa tudi na pohištvu, saj je voda vdrila v marsikakšno hišo. Plaz zemlje je porušil kmečko hišo ob cesti Banjaluka—Kotorvaroš. Plaz je hišo popolnoma zasul in se je kmot, ki je v njej stanoval, zadušil, še preden so mogli hišo odkopati. Takšnih plazov je bilo v okolici Banjaluke zadnji čas več, in sicer zaradi nenadnega južnega vremena.

Haceta zasliškuje v Ljubljani in je do zdaj priznal že več grehov. Preiskavo vodi višji nadzornik g. Matija Močnik, ki je s svojimi indicijami izvedel od Haceta že marsikakšen zločin, pa tudi nekaj njegovih pajdašev je že odkril. Tako je Hace priznal umor orožnika Ivana Medena; zločinec je sploh zelo prostodušen pri svojih priznanjih.

15 mladih srn so pobili divji lovci na posestvu baronice Geringenove v vasi Jalžabetu na Hrvaškem. V teh krajih delajo divji lovci zadnji čas silno škodo, ker pobijajo vse, kar jim pride pod roko. Celo plicam pevkam ne prizanašajo. V gozdovih okoli Križevcev so srne zelo redke, in se lovška društva trudijo, da bi jih nanovo vzgojila. Pri tem delu jih pa ovirajo divji lovci, ki streljajo celo s samokresli. Zaščita teh lovišč je nujno potrebna.

S cigareto si je zažgala obleko 70letna Mara Djukićeva iz Mostarja. Mara se je preživljala s prerokovanjem in je živela v veliki badi. Med prerokovanjem si je kakor po navadi prižgala cigareto in je tako neprevidno delala z njo, da se ji je vnela obleka.

SREČNE IN ZADOVOLJNE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ŽELITA VSEM SVOJIM BRALCEM, INSERENTOM IN PRODAJALCEM
UREDNIŠTVO IN UPRAVA »DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

Lstak »Družinskega tednika«

Spomini na Varšavo

Prvič sem bil v Varšavi, ko je umrla poljska marka in ko se je rodila nova denarna enota republike: zloty. Bilo je hladnega novembrskega dne; na ulicah so ležali visoki kupi snega, ob vhodu v park, ki ga je zasadi saški kralj Avgust, so z živim plamenom gorele debele plamenice. Pri ognju so Varšavčani gletali svoje premirne roke. Preživljaj sem inflacijo od jutra do večera. V hotelu »Evrop« je stal zajtrk 20.000 mark, za kosilo so zahtevali več ko milijon mark, da ne govorim o večerji, ki je stala bajne, milijardne vsote. V izložbah trgovin so vsake četrte ure menjali cene. Na s patino prevečenih zidovih renesančnih in baročnih palač so rezale velike razpoke, na pročelijih so komaj še viseli podrti balkoni, podobni sestreljenim plicam, z zverženimi ograjicami; izza oken z zoglej nelimi okviri se je odražala črna sled bombe, tema zapuščene hiše. Nihče mi ni vedel povedati, ali so te razpoke pustili Nemci ali Rusi, »debeli Berta« ali avstrijski šrapneli.

Varšava je tudi takrat preživljala povelje dneva.

Pred devetnajstimi leti sem prvič taval po Varšavi. Imel sem tam nekoga prijatelja, Julijana Toločko. Bil je nekaj časa poštini minister in novembra leta 1921. edini lastnik avtomobila v Varšavi. To je bil neki zanemarjen, razmajan Ford, z razbito karoserijo, in ropotal je kakor stara sardinska škata. Kadar je zasopljeno drvel čez Marszałkowsko, eno glavnih varšavskih ulic, so se skupine ljudi ustavljale in buljile vanj. Pri gorečih plamenicah so stale trojke: konji so drgetali, da so kraguljili na njihovih vratovih neprestano zvončljali, kočijaži so se pa v svojih debelih umazanih zimskih plaščih gletali pri ognju...

Na Pilsudskega trgu je še stala ruska katedrala s pozlačenimi stolpi, v hotelu »Bristol« in »Evrop« je gorela komaj vsaka deseta žarnica. Takoj pri hotelu, v elegantni slaščičarni so se sleherni popoldne zbirale najbolj elegantne Varšavčanke. V krznenih plaščih, ki so predstavljale cela imetja, so hodile skozi vrata in izginjale v posameznih ložah.

Neverjeten optimizem, vedrina in prisrčen nasmešek so vladali v tem mestu, ki se je komaj znašlo po žalostni dobi štiriletno vojne in ruskega obleganja.

O prostranosti Varšave si bo vsaj približni pojem ustvaril samo tisti, ki bo prebral te moje vrstice:

Od sobote zvečer do ponedeljka zjutraj je bil v Varšavi alkohol pre-

povedan. Ljudje so iz ročke za črno kavo pili svojo višnjevko in votko, iz čajnih skodelic razredčen in oslajen alkohol, imenovan »tokajec«. Bogatejši so delali izlete v okolico Varšave. Neke sobote so tudi mene povabili na takšen »izlet«. Pred prej omenjeno slaščičarno je stalo kakšne štiri, pet sani z vrečami za noge in v odeje zaviti toplimi opekami na sedežih. Bilo je okrog štirih popoldne, ko je majhen spreved krenil na pot. Sani so drvele že štiri ure, mi smo bili pa še zmerom — v Varšavi. Drvel smo skozi neskončno dolge ulice, po katerih so nas spremljale kakor prikazni razsvetljena okna majhnih hišic. Zvečer okrog osmih je naša skupina sani še zmerom drvela po Varšavi. Hiše so postajale redkejšje; na belih snežnih poljanah, ki so se na njih odbijali lunini žarki, smo videli ruševine podrtih tovarn. Krokariji so čepeli na golem drevju in samo brzogovni drogovci so nam kazali smer poti.

Okrog devetih — morebiti je bilo

še pozneje — smo se ustavili pred velikansko ruševino.

Od topovskih krogel uničeni dimnik je štrlel v zimsko noč kakor zveržen klicaj. Od nekdanjih vrat so bili samo še temelji. Neprestano je snežilo.

Vsi smo odšli iz sani. Smehljali smo se, nihče pa ni ničesar vprašal. Eden izmed gospodov iz družbe je vzel iz žepa majhno svetilko, in je po majavih stopnicah krenil v klet. Mi pa za njim. Potrkal je na neka široka vrata, ki so se čez nekaj trenutkov odprla. Neka stara babura se je zarežala nasproti, hoteč se prijazno nasmehniti s svojimi brezobnimi čeljustmi. Medtem ko se je suženjko zahvaljevala za drobiž, ki so ji ga stisnili v pest, nas je vodila dalje. Šli smo skozi široko klet — morebiti je bila nekoč skladišče bombaž — potlej smo pa spet krenili v ožek hodnik. Tu smo že zaslišali oddaljene zvoke godbe. Spet je sledila prostorna dvorana brez oken, za njo pa majhno predsobje, kjer so že gorele električne luči. Tu smo oddali plašče in pred nami so odprli široka vrata; znašli smo se v velikanski, vilinsko razsvetljeni dvorani. Stene so bile pokrite z rezljanimi hrastovimi ploščami, ob stenah so se vrstile lože, v enem kotu je igrala godba, natakariji v frakih so pa na srebrnih pladnjih nosili dobro znane steklenice. V ložah so se hihitala krasna dekleta in žene v večernih toaletah. Nad našimi glavami so se vrtili nekaj metrov dolgi propelerji ventilatorja, v sredi

dvorane so pa plesali pari. Člane naše družbe so pozdravljali znanci od vseh strani, prinašali so nam polne pladnje najrazličnejših jedi, pri vsaki mizi so nas sprejeli s konfetami in serpentinami. V nekaj trenutkih smo se lahko prepričali, da tukaj alkohol ni prepovedan.

...In bili smo še zmerom v Varšavi...

Z imenom Fugger so v Varšavi krstili velikansko pivnico; njeni podzemeljski prostori so večji od Markovega trga v Benetkah ali Trga sloge v Parizu.

Ustanovili so jo tisti Fuggerji, prvi kapitalistični velikaši v Srednji Evropi, ki so že pred nekaj stoletji izkoriščali srednjeevropske rudnike, kovali denar in trgovali po vsem svetu. Njihovi pozni potomci živijo še danes in dele usodo zadnjega avstrijskega kanclerja. V tej pivnici je bilo več tokajca, kakor na Madžarskem in nihče se ni upal podvomiti, da je originalen.

...Ena steklenica francoskega »Mumme« je stala »samo« 35 zlotov, steklenica tokajca iz preteklega stoletja je stala pa pri Fuggerju 700 zlotov. Tu sem nekoč pil steklenico tokajca z letnico trgatve: 1753. Odlični tujci za mizami so pa v jutrnjih urah, ne da bi trenili z očmi, plačevali težke tisočake.

Poljska je obstajala prav za prav iz treh dežel in sinove teh treh dežel so poučeni spoznali že v prvih petih

OKVIRJI
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka
v LJUBLJANI, Gajeva 2 Tel. 21-75, 21-76, 21-77

ZAVAROVANJA: Požar, vlom, nezgode, zakonita odgovornost, razna avtomobilska zavarovanja, razne kombinacije življenjskih zavarovanj itd. prevzema po ugodnih pogojih.

Kie ie kai:

»Vse dotlej, dokler bo Prava teptana...« (s slikami)	str. 13
Mož, ki mu vsa Francija zaupa: Gamelin	str. 10
Spomini na Varšavo	str. 2, 4
Politični pregled	str. 3
Preissova, Nesmrten, Slovaška povest	str. 11, 12
Za naše pridne gospodinje (s slikami)	str. 16, 17
Novi načrti za staro pohištvo (s slikami)	str. 11
Ilustrirani humor	str. 5
Humor in anekdote	str. 18
Zgodbe in sličice z vsega sveta (s slikami)	str. 6, 7
Nova igra: Kdo je to?	str. 9
Krista Novak: Model. Izvirna novela	str. 8
Pomagaj si sam! Priprave, ki si jih sam narediš (s slikami)	str. 9
Ljubezen španskega častnika, Roman	str. 18
Lassitrovo maščevanje, Roman	str. 19
Vehunske avanture kapitana Rintelena	str. 14
Sah, uganke, dve, križanki	str. 14
Športni tednik	str. 5
Za naše malčke (s slikami)	str. 15

Politični tednik

Volivni zakon so v obliki uredbe z zakonsko močjo objavile »Službene novine«. Glavne določbe tega zakona so, da ljudstvo voli narodne poslance na osnovi svobodnega, enakopravnega in neposrednega tajnega glasovanja. Poslanci se zbirajo k rednemu zasedanju vsako leto 20. oktobra. Volitve so po vsej državi na isti dan, in sicer na nedeljo. Za volitve je država razdeljena na 55 volivnih okrožij. Na vsakih 40.000 ljudi pride en poslanec. Mandati se razdelijo po proporcionalnem sistemu. Slovenija bo dobila 29 poslancev. — Ustanovna skupščina jugoslovansko-romunske trgovinske zbornice se je pretekli teden vrnila v Beogradu. Z romunske strani se je je udeležil romunski minister za zunanjo trgovino Jan Cristu z več uglednimi romunskimi gospodarstveniki. Z naše strani so se pa poleg trgovinskega ministra Andresa skupščine udeležili naši najvplivnejši gospodarstveniki. Namen jugoslovansko-romunske trgovinske zbornice je, krepiti gospodarske zveze med obema državama, pač po programu, ki so si ga članice Balkanske zveze zadale na zadnjem sestanku v Beogradu.

Renomirana zavarovalnica išče agilne zastopnike za Ljubljano in ostale kraje dravske banovine

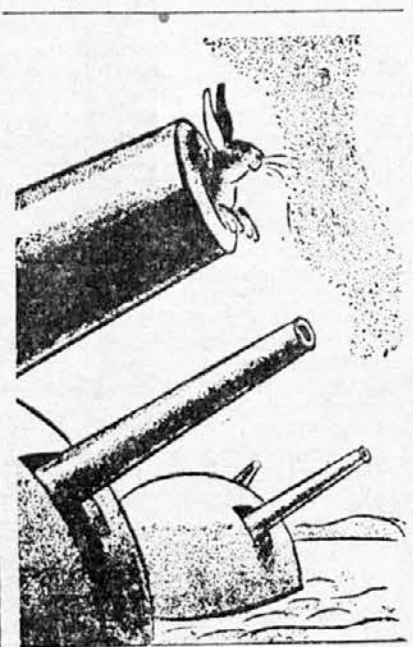
Ponudbe pod »Sigurna eksistenca« na upravo lista

Obrambno zvezo nameravajo med seboj skleniti skandinavske države Finska, Švedska in Norveška. Danska pri tej zvezi baje ne misli sodelovati. Pretekli teden so se že začela pogajanja za sklenitev te zveze; Švedska in Norveška sta načelno pristali na pogoje. Skandinavske države so vprašale sovjetsko vlado, kaj pravi k sklenitvi obrambne zveze. Rusija je odgovorila, da nima ničesar proti tej zvezi, ker ne nasprotuje njeni mirovni pogodbi s Finsko. — Američani ne zaupajo Sovjetski Rusiji in tako kljub njeni mirovni pogodbi s Finsko niso preklicali prepovedi izvoza ameriškega orožja Rusiji. Ameriški politični krog namreč zatrjuje, da ni zanesljivo, da Rusija ne bo ponovila svojega napada na Finsko, prav tako kakor je to storila Nemčija s Češkoslovaško. Razen tega bi po amerškem mnenju Rusija utegnla začeti rovariti na jugu ali na bližnjem vzhodu. Poleg tega ni zanesljivo, da ne bi Rusija ameriškega vojnega materiala dajala Nemčiji. — Nemčija se na moč trudi za mirovno akcijo in skuša zanj pridobiti tudi Italijo in Rusijo. Vse pa kaže, da je ves njen trud zaman. — Rooseveltov evropski odposlanec Sumner Welles je ta teden odpotoval nazaj v Ameriko. V Rimu se je prej ponovno sestel z Mussolinijem in Ciano, v avdienci sta ga pa sprejela tudi italijanski kralj in papež. Ameriški časopisi so objavili ugodne vesti z njegovega potovanja. Nekateri ameriški politiki pa to odločno zanikajo. Informacije, ki jih je poslal Roosevelt iz Evrope, so baje takšne, da ni misliti na uspeh Rooseveltove mirovne akcije.

Huda železniška nesreča se je pripetila v nedeljo jutraj na progi med Orljem in Zaluko na progi Karlovec—Novo mesto. Vlak je zavozil v plaz skalovja, ki se je utrgal nad železniško progo malo pred prihodom vlaka. Na usodnem mestu je namreč takoj nad železniško progo visoko skalovje, pod progo pa teče Kolpa. Nesrečo je zasluhl železniški čuvaj, zato je že poprej obvestil postajo Orlje, naj zažre potniški vlak iz Karlova, češ da se je na progi najbrže nekaj pripetilo. S postaje so pa sporočili, da je vlak že odpeljal. Ko je šel čuvaj na progo, da bi vlak ustavil, je bilo že prepozno. Lokomotiva je kar poskočila na kup skalovja, ki ga je za kakšnih 200 kubičnih metrov. Prva osebna vagona sta treščila po bregu v Kolpo. Prometni uradnik Ciril Adam iz Novega mesta, ki se je vozil v vlaku, je skočil skozi okno in se o pravem času opozoril strojevodjo, kurjača in vlakovodjo, naj skočijo z lokomotive. Lokomotiva se je namreč sumljivo nagibala in takoj nato tudi treščila na oba železniška voza v Kolpi. Tako je bila nesreča še večja. Na progi sta ostala dva osebna vagona in sedem

priključenih, ki so se v njih vozili okrog 25 ranjencev, med njimi so nekateri hudo ranjeni. Števila smrtnih žrtev pa doslej še niso mogli ugotoviti, ker jih še niso spravili iz prevrženih železniških voz. Cenijo pa, da jih je okrog 12 ali 15. Nesreča je zbudila veliko sočutje v vsej okolici. Ranjence so prepeljali v karlovaško bolnišnico. Na kraj nesreče je prispel tudi hrvaški ban dr. Subašić.

Preden si nabavite pisalni stroj, si oglejte Continental stroje pri firmi Legat Ljubljana, Prešernova 44. Gl. ludi oglaš na strani 5!

Na zahodni fronti

»Hvala Bogu, naposled sem le našel neko luknjo, kjer imam mir.« (Guerin Meschino, Milano)

Izkopali bodo telesne ostanke za služnih mož na starem mariborskem mestnem pokopališču in jih pokopali v skupni grobnici na Pobrežju. Izkopavanje se bo začelo na koncu aprila ali v začetku maja. Izkopali bodo tudi telesne ostanke prvega slovenskega novinarja A. Tomšiča.

Varietejski in cirkuški umetniki so zborovali prejšnji teden v Beogradu. Organizacija je lani dosegla, da so nastavili kar največ domačih igralcev in je tako dobilo delo okrog 400 umetnikov. Na skupščini so izvolili za svojega častnega predsednika Božo Nikoliča, predsednika centralne uprave Združenja gledaliških igralcev.

Radio Ljubljana

od 21. III. do 27. III. 1940.

ČETRTEK 21. MARCA

7.00: Jutranji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Plošče 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Koncert religiozne glasbe 21.30: Plošče

šče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Koncert na lutnji. Konec ob 23. uri.

PETEK 22. MARCA

12.00: Plošče 12.30: Poročila 13.00: Napovedi 13.02: Rad. orkester 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Faure: Balada, za klavir in orkester 20.00: Postne pesmi 20.30: Ljubljanski godalni kvartet 21.15: Plošče 22.00: Napovedi, poročila. Konec ob 22.15.

SOBOTA 23. MARCA

12.00: Plošče 12.30: Poročila 13.00: Napovedi 13.02: Rad. orkester 14.00: Poročila 17.00: Prenos vstajenja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani 18.15: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Orgelski koncert 20.00: Zunanje-politični pregled (g. Fr. Terseglav) 20.30: Velikonočne pesmi poje Sempeterski cerkveni zbor 21.15: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 24. MARCA

8.00: Plošče 8.45: Verski govor 9.00: Napovedi 9.03: Plošče 9.20: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve 10.20: Plošče 11.00: Tamburaški orkester 11.45: Koncert opernega baritonista Borisa Popova 12.30: Plošče 13.00: Napovedi 13.02: Velikonočni koncert 17.00: Plošče 17.30: Koncert pevskega zbora »Gospodstevski zvon« 18.15: Radijski orkester 19.00: Napovedi 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Plošče 20.30: Koncert vojaške godbe 40. p. p. Triglavskega 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Oddaja za izseljence. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 25. MARCA

9.00: Napovedi, poročila 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve 9.45: Verski govor 10.00: Radijski orkester 11.20: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Koncert narodne pesmi 14.00: Otroška ura 17.00: Zakaj nazadnje preskrba mest z domačo klavno živino 17.30: Kmečki trio in Jožek in Ježek 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Pomladni večer 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

TOREK 26. MARCA

7.00: Jutranji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Reprod. orkestralni koncert 14.00: Poročila 18.00: Plošče 18.40: Dušeslovne prvine gospodarstva 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Gospodarska poročila in nasveti 20.00: Večer lahke glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Pesmi, šlagerji in kupleti. Konec ob 23. uri.

SREDA 27. MARCA

7.00: Jutranji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Sramel »Stirje fantje« 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Nove taksne določbe 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Kaj se pretaka v rastlini 20.00: Koncert pevskega zbora »Sava« 20.45: Plošče 21.15: Pevski koncert g. Jožeta Gostiča 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Citraški trio »Vesna«. Konec ob 23. uri.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Franc Fajdiga, sin tovarnarja iz Sodražice, in gđe. Račca Kastelčeva, učiteljica v Sodražici; g. Mladen Kozina in gđe. Silva Bergantova. V Beogradu: g. Milan Grobovšek, želez. urad., in gđe. Zora Mezelova; g. Emil Cof, geodetski kapetan, in gđe. Džurdženka Kolarjeva. V Rajhenburgu: g. Miro T. Mihelič, por. bojnega broda iz Sibenika, in gđe. Vlasta Hamrlova. Vsem novoporočencem želimo veliko sreče in zadovoljstva!

Umrli so: V Ljubljani: Rihard Debelak, višji davčni upravitelj v pok.; 90letna Marija Kilarjeva; Frančiška Kurentova; 64letna Marija Teršanova; 29letni Karl Kieslich, prof. v Trbovljah; Franc Grebenc star., gost. Na Jesenicah: 78letna Mina Tancarjeva. V Mariboru: 85letna Helena Kubišova, vdova po kapelniku in skladatelju; Gabriel Majcen, prof. v pok.; 60letni Franc Jereš, knjigovodja; 72letni Simon Gajšek, vlakovodja v pok.; Neža Jezernikova; Ana Serajnikova. V Mekinjah: 38letni Jakob Iskra. Pri Sv. Joderti pri Laškem: 80letna Marija Kurnikova, pos. V Velenju: 78letna Marija Demšičeva, vdova Tischlerjeva; 81letna Terezija Ježovnikova. Na Ptujski gori: Janko Peč, v S.p. Hudinji: 70letni Franc Polajnar, predelavec v Westnovi tovarni. V Celju: 83letni Martin Novak; 67letni Jožef Filipič, gost. in pos.; 45letna Marija Plahutova; 42letna Marija Romkova; Angela Pantnerjeva; Franc Baloh; 79letna Julijana Orešnikova, zas. V Domžalah: 80letni Andrej Povšič. V Laškem: 78letna Ivana Zorkova. Na Trati: 69letni Anton Strukelj, pos. in gost. Na Lukovici: Kati Hrastova. V Tomačevem: Marija Dovčeva. V Solčavi: Matevž Podbrežnik, pos. V Retjah: Jožef Frajč, pos. Pri Sv. Petru pri Mariboru: 88letna Marija Cviklova, pos. V Radečah pri Zidanem mostu: Anton Poljan, pos. valjčnega mlina. V Oplotnici: 84letni Franc Poznač, velepos. in pek. V Martinju v Prekmurju: 63letni Jurij Kozar. Naše iskreno sožalje!

Nadaljevanje z 2. strani

sekundah. Moj prijatelj Henryk Drozdowski iz trgovinskega ministrstva mi je nekoč dejal:

»Uradnik, ki že zjutraj ob osmih sedi za svojo pisalno mizo in zahteva strogo disciplino med svojimi podrejenimi, je prav zanesljivo doma iz Poznanja. Tisti, ki pride v urad ob devetih, ki redno opravlja svoje delo, piše na papir z natanko določenimi rubrikami, se je prav zanesljivo rodil v avstrijski Galiciji. Naposled pa uradnik, ki pride šele opoldne v urad z vsemi sledovi prečute vesele noči na obrazu, ki po vrsti pozdravi vse svoje tovariše v sosednjih sobah, da jim naznanj svoj prihod: ta je prav zanesljivo zagledal luč sveta v Ruski Poljski...«

Natanko ob dvanajstih so v vseh varšavskih javnih uradih uradnikom servirali čaj. Kipeč, tople čaj, toda brez sladkorja. Večina ga je pila tako, da so med zobe stisnili kosček sladkorja in skozenj srkali vročo pijačo.

Po dvanajsti uri so se uradi izpraznili.

Vsak je odšel v kakšen bližnji lokal na kozarček vodke in zalogaj prigrizka, znamenite poljske medjed.

V tem pogledu so varšavski hoteli razpolagali z bogatejšo izbiro kakor hotel »Negresco« v Nici.

V nepregledni raznovrstnosti so se vrstile delikatese na več metrov dolgih mizah v varšavskih restavracijah. Medtem ko francoska medjed

(hors d'oeuvre) v glavnem obstaja iz solate — francoska kuhinja vsako delikateso spremeni v solato — se utegne tujec v varšavskih restavracijah čuditi kraljestvu varšavskih prigrizkov: najraznovrstnejšim čudom iz kaviarja, na poseben način konzerviranim baltiskim ribam, vsem mogočim jedem iz zelja, v masleno testo zavitim kuharskim simfonijam, pravim miniaturnim umetninam iz mesa.

Varšavi je pred vsem manjkalo dveh stvari:

Ni imela sadja. Češnje so prispale z juga zavite v vato. Dinje so bile poslastica, ki so si jo mogli privoščiti le kar največji bogataši. Breskve je stala več kakor kosilo s šestimi jedmi. Grozdje so pa gledali v izložbah delikatesnih trgovin na Mazowjecki kakor v veleumestih deželani gledajo kakor lešnike debele briljante v izložbah draguljarjev.

Razen tega: Varšava ni imela niti ene vrtnice restavracije. Samo na terasi neke šestnadstropne hiše so uredili restavracijo, kjer so v pičlih tednih varšavskega poletja servirali pod milim nebom.

...Če je prišla trojica v restavracijo, natakari ni nikoli sestavljal posameznih računov. Tega je bil navajen še iz starih časov: če trije pijejo za isto mizo, ima eden od njih zanesljivo vzrok, da plača tudi za ostala dva...

Verska pripadnost je v Varšavi in na Poljskem hkrati pomenila narodno

pripadnost. Biti katoličan, je pomenilo biti Poljak, protestanti so bili brez razlike Nemci, pravoslavni pa Rusi.

Legendarno poljsko nasprotje do Semitov je bila zmerom njih posebnost. Vendar ni bilo, razen v Galiciji, preveč očitno. Poljaki in Židje so živeli mirno drug poleg drugega in so se dopolnjevali v trgovski življenji. Poljskega poljedelstva si niti misliti niste mogli brez Židov, družabno pa Poljak ni imel nikakršnega stika z Židi, prav tako ne kakor z Nemci ali Rusi. Nezaslišano je bilo na primer v Varšavi, da bi Poljak svojega židovskega poslovnega prijatelja, ki je z njim od jutra do večera sedel v istem uradu, povabil v svoje stanovanje ali sedel z njim za isto mizo v kavarni...

Vsaka stroka poljedelskega, kulturnega, znanstvenega in umetniškega življenja se je delila v poljske in židovske organizacije in zveze. Posebne organizacije so imeli poljski in židovski kolporterji, čevljarji, zdravniki, glasbeniki. V preteklih dvajsetih letih se je zgodilo samo enkrat, da so — ob prihodu francoskih zdravnikov v Varšavo — poljski in židovski zdravniki priredili kongresne svečanosti skupaj.

To mejo, močnejšo od kitajskega zidu, so v zadnjem času nekateri hoteli prebiti. Ponekod so tudi uspeli. Nekateri Židje so dosegli visoke položaje, celo državno tajništvo. Vendar so Poljaki, ki se trdovratno drže svojih tradicij, in rabini, ki ljubosumno varujejo nedotakljivost svojih židovskih okrajev, zmerom preprečili sle-

herni večji poskus tesnejšega sodelovanja.

Če so kje v Varšavi ali Lodžu odprli novo kavarno, in če je lastnik povabil k otvoritvi Poljake in Žide, so prvi dan Poljaki sedli za svoje mize, Židje pa za svoje; znanci so se med seboj prijazno pozdravili. Že drugi dan so pa prišli v kavarno ali samo Poljaki ali pa samo Židje.

V zadnjih dvajsetih letih je Varšava doživela neverjeten razmah. Najprej so podirli najponosnejšo zgradbo poljskega glavnega mesta, rusko katedralo. Tako je nastal med Krakowsko in osm kilometrov dolgo Marszałkowsko prekrasen trg. Na eni strani trga je stal moderen hotel »Europe«. Na Mazowiczki so se vrstile trgovine, kakršne vidite samo še v Parizu. V varšavskem gledališču je nastopal najznamenitejši balet na svetu. V velikanskih časopisnih palačah so tiskali najmoderneje časopise. Poljsko javno mnenje v tujini je zmerom zastopal krakovski »Ilustrovany Kurjer Codzienny«, vendar so imeli tudi varšavski listi v vsaki metropoli svoja uredništva. Varšava je bila najhvaležnejši trg za francoski parfum, angleške tkanine, južnoafriške diamante in nizozemske tulipane. Morebiti v nobenem drugem vele mestu ni živelo toliko bogatašev kakor v Varšavi. Čez varšavske kvartške mizice so romale neznanke vsote denarja. Največje avtomobilske tovarne na svetu so izdelovale samo za Poljsko posebno razkošne avtomobile. Medtem ko bi utegnili v drugih mestih na prste prešteti ženske s

plaščem iz dragocenega činčila krzna, bi jih utegnili v omenjeni slaščičarni v Varšavi videti deset hkrati. Na ušesih in prstih varšavskih lepotic so se pa lesketali dragulji, ki bi z njimi lahko poplačali državne dolgeve manjših držav.

...In komaj poznam kakšno-poljsko družino, katere predniki ne bi bili potomci kakšnega poljskega kralja...

Tudi Poljaki kakor Rusi imenujejo cigarete papirose, samo da je poljska cigareta posebno tanka, tako da pride na prazen ovojček šestih, sedmih centimetrov, cigareta z dvema centimetroma tobaka... Trikrat jo potegnite in že je ni... V eni škatli je sto »papirosov« in sleherni odličen Poljak je vsako jutro odprl novo škatlo. Papir poljskih cigaret ni bil nikoli bel, temveč zelen, sinji, rumen ali slonovinastoremen. Pisan, kakor je bilo pisano življenje Varšave...

Poljska gostoljubnost je nepopisna. Nikjer v življenju nisem doživel takšnih banketov kakor v Varšavi.

Otožne in žalostne so bile njihove pesmi, čeprav jim manjka ruska romantika, ki smo jo spoznali od kapel balalajk nekdanjih carskih častnikov. To so pesmi, ki jih v tujini nikoli ne izvajajo, čeprav so Poljaki na glaslu pogostnih popotnikov in dobrih gostov.

To je bila Varšava pred septembrom leta 1939...

Job Paal (7 dana, Zagreb)

Tuji humor v slikah

Svetovna vojna brez bojevanja

»Oče, ali ne bi bilo najbolje, da bi kar urednikom časopisov prepustili vodstvo vojne?«
(Punch, London)

Dvojčka

»Poglej, kako sta tale dva starca podobna drug drugemu!«
»Morebiti sta pa dvojčka?...«
»Beži, beži, v teh letih!...«

(Marianne, Pariz)

Brez spremembe

»Imel sem srečo, da so mojega slugo obsodili z menoj vred.«

(Marianne, Pariz)

Novinci

»Zakaj nam pa nikoli ne zaigraš kakšnega tanga?«
(Ric et Rac, Pariz)

Učbenik življenja

Nekaj odlomkov iz knjige „Učbenik življenja“ gospoda Martina Kojca

G. Martin Kojca, ki se te dni mudi v hotelu „Metropol“ v Ljubljani, je bil tako prijazen in nam je dovolil, da v našem listu natisnemo nekaj odlomkov iz njegove knjige „Učbenik življenja“.

Človeška misel je sila, tako realna kakor motor s sto in sto konjskimi silami. Misel, dvom filozofa, klic filantropa, rezonanca, ki riže v glavi agitatorja, ta nevidna stvar, ki se pri njem izraža in kaže kvečjemu v jeznem grbančenju čela, ta misel je podrla bastilje, prevrnila prestole, zapodila armade v beg, peljala kralje na morišče. To misel, ki jo je proglasil groborobati materializem pred leti za izgnanek možganov, kakor izločajo le-dvice urin, danes višje vrednotimo. Ker vemo, da suvereno obvladuje materijo, določa vso našo usodo in more naše telo, ta kompleks milijonov celic, gradi in podirata.

Saj vidimo, da žalostne misli: čemernost, melanholija, obup, depresija, gnus pred svetom, misantropija itd. človeka tudi telesno mučijo, mu šibijo kolena pri hoji, mu režejo brazde v čelo, slabijo prebavo, jemljejo telesno energijo in hromijo njegovo delavnost. Saj vidimo, da je bolnik, ki toži nad svojim trpljenjem, in leže plašno v posteljo, vsak dan bolj bolan.

Sila misli lahko zdravi ali ubija. Zacetila je že rane, ki jih ni mogel ozdraviti noben balzam. Misel je bila zdravilo.

Tudi dovzetnost za okuženje sloni le na duševnem stanju; z vso varnostjo lahko živimo med bolniki, ki imajo nalezljive bolezni, če se teh bolezni ne bojimo in jih preziramo.

Napoleon je obiskoval za kugo bolne, tudi če so se zdravilniki bali iti k njim, in je brez strahu položil roko na marsikatero bolnika. »Kdor se

ne boji,« je dejal, »bo ukrotil tudi kugo.«

Ljudje, ki trpe za nervoznimi motnjami prebave, posebno ženske, ne morejo sami prav razumeti, kako je mogoče, da lahko, če so kam povabljeni, v prav pozni uri vse mogoče jedo, kar jim sicer nič dobro ne dě, in vendar ne občutijo nobenih težav. Vzrok je seveda v njihovih mislih. Dobro so se zabavali, se od srca smejali in pri tem pozabili na svoje bolezni in skrbi. Te vesele in neskrbne misli so takoj ugodno vplivale na njihovo telo in s tem na njihovo prebavo.

Smeh spada vsekako k najslabšim pripomočkom, ki z njimi narava naše telo krepi. Pogoji, da se od srca smejemo, so vselej prešerne in vesele misli. Te misli spravijo vse proese telesa, ki so prišli v nered, spet v soglasje med seboj, učinkujejo na duševno delovanje kakor olje na stroj, ker preprečijo trenje, ki ga povzroči enolično utrdujivo vsakdanje življenje.

Dr. Snow izraža v nekem londonskem časopisu svoje prepričanje, da so deli telesa različno pod vplivom določenega duševnega stanja. Prevelika sebičnost, lakomnost in zavist vplivajo posebno na jetra in vranico, sovražstvo in jeza pa na ledvice. Ljubosumnost škoduje srcu. Če muči duha strah, skrb ali bojazljivost, se pokaže to takoj v delovanju srca. Največ primerov raka, zlasti raka na prsih in maternici, ima svoj izvor v trajnih skrbih in boječnosti. Zlatenica je pogosto posledica hudega duševnega razburjanja, zlasti hude in dolgotrajne jeze, kakor je to že zelo znano iz Bismarckovega življenja.

Nadaljnji primer, kako odločilno lahko vpliva misel na telo: Nekemu na smrt obsojenemu zločincu v Clevelandu (U. S. A.) — bilo je leta 1928 — so rekli, da mu bodo odprli žilo od-

vodnico, da bo brez bolečin umrl. Ko je potem ležal z zavezanimi očmi na operacijski mizi, so mu le na videz naredili majhno zarezo na vratu, postavili pločevinasto posodo, ki je vanjo slišno kapljala voda, in mož je bil v kratkem času mrtev.

Le malo ljudi pozna odločilno silo, s katero določajo naše misli vso našo usodo. Človeštvo je danes še v veliki zmoli, meneč, da duh pač mnogo premore, da pa ne more v vsakem pogledu vplivati na materialno življenje človeka. To zavrača v napačne prestave in usodepolna sklepanja. Duševnost je edini vzrok materialnosti in človek, ki tega še ne more spoznati, bo moral zmerom trpeti zaradi svojega napačnega življenjskega naziranja.

Človek more v svojem življenju samo tisto dobiti, o čemer misli, da bo prišlo, pa naj gre za kar koli.

Izredno stopnjevana kompliciranost našega življenja je naredila današnjega človeka nedvomno občutljivejšega, hkrati pa dovzetnejšega za vse, kar se tiče razen čiste telesnosti našega notranjega življenja, naše duše. Boj civilizacije udriha vse močnejše, vse uizprosnije po naših živcih. Vse napreduje in se razvija. Tvarna sila, ki iz nje veliko izvira, leži v naših mislih, zato je v našem zaupanju v bodočnost. Kolikor bolj zaupamo v bodočnost, toliko bolj se uresničujejo naše želje. Zaupanje v bodočnost je merilo vseh možnosti.

Današnji človek koraka v novo srečno periodo, v čas obnove, višjega znanja. Od prazdnosti, ko se je prva iskra razuma izkresala iz človeških možganov, pa do danes se je neutrudljivo gural za spoznanjem, lučjo in resnico.

Človek je moral preživljati ta veliki razvoj, da postane zavestno to, kar je bil prej podzavestno — eno z naravo.

ŠPORTNI TEDNIK

Poslavljači se sneg

S prireditvijo na veliki planiški letalnici je pri nas običajno končana smučarska tekmovalna sezona. Letos utegnemo biti zaradi obilice snega še nekatere manjše tekme, a le bolj lokalnega značaja. Pri nas bomo imeli večjo prireditev še v aprilu, ko bodo na »Triglavskem smuku« nastopili najboljši naši, pa tudi nemški in morda še italijanski tekmovalci.

V nedeljo je jeseniška »Skala« priredila na Rožici medklubski slalom. Tekma je bila prav dobro obiskana in so nastopili skoraj vsi naši elitni tekmovalci. Proga za seniore je bila dolga ca. 800 m z višinsko razliko 230 m. Juniorji in ženske so imeli nekoliko krajšo pot. Precejšnje presenečenje je povzročil Lojze Zvan (ASK Gorenjca), ki je s prav dobrim časom potisnil oba najboljša Skalaša Koblarja in Pračka na drugo in tretje mesto. Tem sta od elitnejših sledila na 4. mestu Bertonec (Gorenjec), na 5. pa Lukanc (Tržič). Pri juniorjih je z lahkoto, čeprav dokaj nepričakovano zmagal nadarjeni Slavko Megušar (Ilirija) pred Viktorjem Marjanom (Bratstvo). Pri dekletih je bila prva Erika Heimova (Skala) pred Lojzko Pračkovo (Gorenjec).

Za velikonočne praznike bo na Dobruču nad Beljakom veleslalom, ki se ga bo udeležila skoraj vsa nemška elita. JZSS hoče dati tudi našim najboljšim priložnost za srečanje z mednarodnim vrhunskim razredom in je prijavil na tekmovalce 8 svojih najboljših tekmovalcev. Startali bodo Jeseničani Koblar, Heim, Praček in Zvan, Lukanc iz Tržiča, Voler od SK Ljubljane in juniorja Bertonec (Gorenjec) in Miloš Mulej (Ilirija).

V nemškem športu skoraj ni opaziti, da bi bila vojna. Prvenstvo Nemčije v alpski panogi ni bilo prav nič slabše zasedeno kakor prejšnja leta. Borba je bila zaradi priznane kakovosti tekmovalcev izredno ogorčena. Med ženskami seveda ni bilo dosti vpraševanj. Z nastopom Christa Cranzove, alpske smučarke, kakršne svet doslej še ni videl in je tudi izlepa ne bo, je bilo vprašanje zmagovalke kaj naglo razčiščeno. Prišla je, nastopila in zmagala. Med moškimi je bilo bolj vroče. A tudi tu se je kaj kmalu izluščil zmagovalac, mladi Pepi Jennewein, svetovni prvak na FIS-tekma. Poznavalci vidijo v tem tipičnem predstavniku alpske tehnike najverjetnejšega naslednika znamenitega Antona Seelosa. Ta pa še zdaj velja za nekronanega kralja alpskih disciplin, zlasti pa slaloma.

Na švedskem so imeli tradicionalni tek »Wasas«. Proga je bila dolga 80 km. Prvo mesto si je po trdem boju priboril znani Häggblad, ki je šel 3 km pred ciljem prehitel Janssona in ga pustil 3 minute za seboj. Norvežani niso nastopili, ker njihova zveza ne dovoljuje startanja v tujih državah. Združenje smučarjev »Planica« je

izdalo zanimiv pregled dosedanjih rezultatov na veliki letalnici. Ta pregled nam pokaže, da je veličastna naprava, ki na svetu nima para, v resnici mojstrovina. Od leta 1934, pa do letos nam je prinesla 231 poletov z več ko 80 m, padcev je bilo pa samo 15. Dajava med 90 in 95 m je bila dosežena 38krat, med 95 in 100 m je bilo doslej 28 poletov, nad 100 m pa 9. le-ti vsi brez padea. Najdaljši skok — obenem svetovni rekord — je dosegel 1. 1938. Josip Bradl s 107 m, od Jugoslovancev pa ima rekord Albin Novšak z 89,5 m. Letos so merili tudi skakačevo hitrost v zraku med poletom in so ugotovili 96,6 km na uro.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Prejšnjo nedeljo so se po vsej državi nadaljevale ligaške tekme. V zagrebški skupini kaže vse na prepričevalno končno zmago Gradjanskega. Ljubljana je padla na poslednje mesto, izgubila je po vrsti že četrto tekmo. Tokrat je igrala v Subotici nasproti Bački. Poročila pravijo, da je ljubljansko moštvo igralo prav dobro, a je zaradi slabe taktike moralo domačim prepustiti obe točki. Bačka je zmagala 3:1 — dovolj, da je na lestvici zamenjala s svojim nasprotnikom mesto.

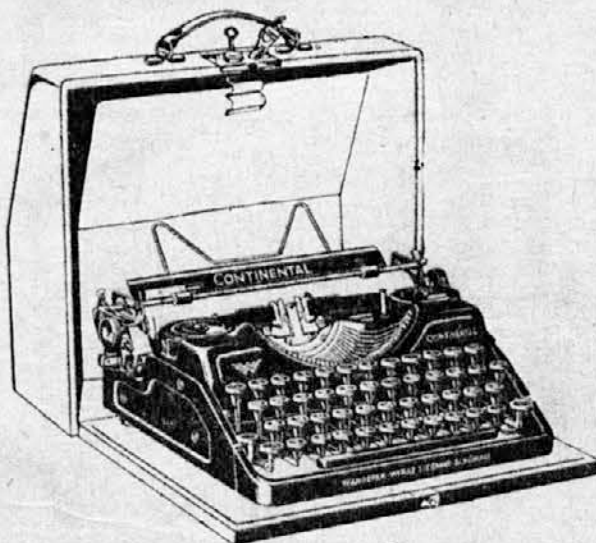
V Sarajevu je Gradjanski pokazal pravi vzorni nogomet, ki mu Sašk ni bil kos. Izid 5:0 dovolj jasno kaže veliko premoč Zagrebčanov, ki so doslej iz 15 + kem nabrali kar 29 točk in razmerje golov 77:5.

V Zagrebu sta bili dve tekmi. Obe sta domačim prinesli uspeh. Hašk je premagal varaždinsko Slavijo zaslužen s 3:1. Concordia in Hajduk sta pokazali prav dober šport, ki je navdušil gledalce. Zmaga je pripadla srečnejši Concordiji z 2:1, vendar izid ni krivičen. V Splitu je domači Split po točkah dohitel osješko Slavijo. Zmagal je z 2:0, vendar si ni mogel popraviti svojega položaja na lestvici.

V srbski ligi se je BSK otresel najresnejšega tekmeca. Pa ne po lastni zaslugi, ampak mu je pomagal nekdo drugi. BSK je bil samo »tretji, ki ma dobičke«. V Beogradu so se srečali vsi štirje domači ligasi. Najprej je BSK premagal žilavega Baska s 4:1. Zmaga je bila težka, kajti do odmora sta si bila nasprotnika enakovredna. V drugi tekmi se je zgodila »usluga«. Jedinstvo je zaslužen premagal Jugoslavijo 2:1 in menda s tem zagotovilo BSKu — naslov prvaka.

V Borovu je sarajevska Slavija dosti nepričakovano premagala Bato z razliko dveh golov. Ostali tekmi sta se končali po pričakovanju z zmaga-ma domačih. Zemun je zmagal nad skopljanskim Gradjanskim 3:0, Vojvodina pa nad Zakom 2:0.

CONTINENTAL

Na ugodne mesečne obroke!

IVAN LEGAT

Ljubljana
Prešernova 44
Tel. int. 26-36

Maribor
Vetrinjska 30
Tel. int. 24-34

Srečke državne razredne loterije
žrebanje 1. razreda 12. aprila t. l.
ima z raznovrstnimi številkami na razpolago

JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.,
podružnica LJUBLJANA, Gačeva ul. 3 poleg Nebotičnika

Usoda človeka - ptica

Tragedija slavnega ruskega plesalca Nižinskega

Na višku njegove slave se mu je omračil um, zdaj po 22 letih — je pa spet ozdravel

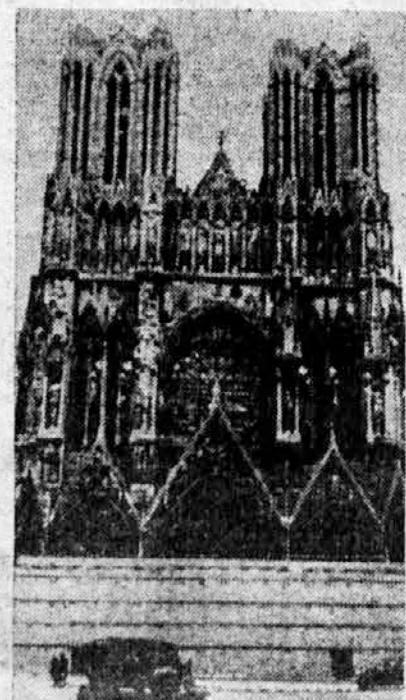
Pariz, marca. Nižinski je plesni umetnik, ki je pred svetovno vojno zbuja s svojo umetnostjo pozornost vse Evrope. Bil je edini plesalec ki je znal izvesti znameniti plesni »skok«, ne da bi upognil kolena. Kakor ptica je splaval z iztegnjenimi rokami in nogami v zrak in tako vztrajal nekaj trenutkov. Doslej se ta »skok« ni posrečil še nobenemu drugemu plesalcu na svetu.

Zdaj poročajo iz Švice, da namerava Nižinski, plesalec, ki je premagal zakon težnosti, odpotovati v Ameriko. Kakšna je usoda moža, ki so ga oboževali kakor boga, ki se mu je pa na višku njegove slave omračil um?

Nižinski je sin nekega ruskega akrobata. Ze v rani mladosti se je pokazalo, da je rojen za ples. S tremi leti je mali Vaclav že prvič plesal na gledaliških deskah. Kazal je čedalje večje veselje in nadarjenost za ples, zato so ga njegovi starši poslali v petrogradsko baletno šolo.

Tam ga je odkril Dijagilev, organizator svetovne turnee ruskega baleta. Presenetil ga je genij mladega plesalca, ki se je izražal v vseh njegovih gibih. Predlagal mu je, naj potuje z njim v Pariz.

Mladi mož je pristal. Njegov uspeh v francoski prestolnici je bil nezasiščen. Lep kakor bog, lahak kakor ptica si je moral osvojiti srca Parižanov. To je bilo spomladi leta 1909.

Gornja slika nam kaže znamenito katedralo v Reimsu, ki so jo Nemci v svetovni vojni zelo poškodovali. Francozi so jo komaj pozidali, že so se zapletli v novo vojno. Zdaj so slovito katedralo temeljito zavarovali z vrečami peska pred morebitnimi letalskimi napadi.

Leta 1913, prav pred odhodom v Ameriko, se je Nižinski poročil z Romolo Markiesovo, hčerjo neke slavne madžarske igralka. Leto dni pozneje sta mlada zakonca dobila hčerko Kiro. Bila sta nad vse srečna.

Ze tedaj so pa njegovi prijatelji opazili pri slavnem plesalcu trenutke nerazumljive raztresenosti in duševne zmedenosti. Nekoč so se resno vzne-

mirili; to je bilo tedaj, ko se je v St. Moritzu sprehajal z velikim bakrenim križem na prsih. Ko ga je njegova žena vprašala, zakaj nosi križ, ji je odgovoril, da je to simbol njegove usode.

Križa je prešla, a Nižinski se je čedalje bolj pogrezal v svoje čudaštvo. Vojna in ruska revolucija sta že tako in tako slabotnega Nižinskega zelo prizadeli. Leta 1918. je v Ameriki med neko predstavo, ki je vse gledalce strahotno pretresla, na lepem izgubil oblast nad samim seboj. Dvignil se je na odru, sedel, padel in se globoko zamislil. Gledalci in orkester so ostrmeli. Potlej je slavni Rus na lepem planil pokonci in zakričal:

»Zaplesal vam bom, Vojno!« In Nižinski je plesal. Improviziral je ples kakor v halucinaciji, presunljiv ples norca, da je vsa dvorana kar otrpnila od strahu. Nižinski je splaval v zrak, kakor da ne bi bil bitje iz mesa in krvi. Iznenada je pa tresčil na tla. Bog plesa v njem je umrl.

V švicarskem zdravilišču Keurilingu je Nižinski ob strani svoje žene, sestre in hčere živel več let.

Pred dobrim letom dni je pa spet zasijal žarek upanja v življenje gospe Nižinske: zgodil se je čudež. Nekega julijskega dne je namreč mojstra obiskal znameniti rusko-pariški plesalec Sergij Lifar. Odlučil se je, da bo skušal v svojem velikem rojaku oživiti ugasli spomin, tako da bo zaplesal pred njim. Izbral je prav enega izmed plesov, ki je z njimi Nižinski posebej zaslovel.

Nižinski je nekaj časa Lifarja gledal, potlej so pa začele njegove roke na lepem trepetati, njegove oči so se orosile. Hotel je izpregovoriti.

»Pleši! Saj znaš plesati!« mu je zaklical Lifar.

»Skočiti znam,« mu je odgovoril Nižinski. »Nihče drug ne zna skočiti. Le poglej!«

In na lepem je Nižinski skočil, ne, splaval v zrak. Spet je znal ponoviti čarobni skok, tisti čudoviti skok, ne da bi skrčili kolena; skok, ki se ni posrečil še nobenemu drugemu plesalcu na svetu razen njemu.

Zdelo se je, da se je začel Nižinski od tistega dne počasi duševno prebujati. Vse pogostejše so opazili, da se mu vrača razum. Zdravniki so izjavili, da ne bo mogel več plesati, lahko bo pa zapustil zdravilišče in normalno živel.

Zdaj so njegovi prijatelji izposlovali dovoljenje Združenih držav, da sme ozdravljeni plesalec v Ameriki preživeti jesen svojega življenja.

Armada podgan je napadla Maginotove utrbe

Pariz, marca.

Skladišča Maginotove črte ogroža armada podgan, ki so prišle iz izpraznjenega Strasbourga in iz drugih pet in osemdeset vasi iz okolice Rena. Pet mesecev so te podgane zadovoljili ostanki hrane, ki so jo pustili prebivalci ob begu iz glavnega mesta Alzacije.

Podgane so tako velike kakor mačke in se prav nič ne bojijo ljudi. Vojaki v Maginotovi črti ne morejo mirno spati, kajti zgodilo se je že, da so podgane nekaterim pogrizle med spanjem vso obutev in obleko.

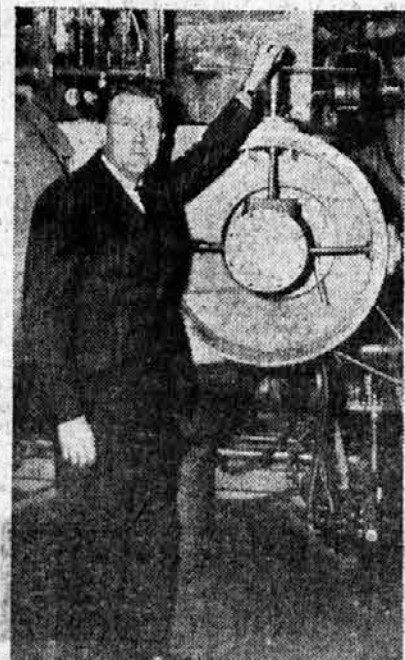
Vojške oblasti so zaprosile Pasteur-

Na neskončnih poljanah Finske, kjer so bili Finci in Rusi krvavo bitko, po kopavajo zdaj zmrlje vojake in konje.

jev zavod v Parizu, naj pomaga, da bodo naposled uničili to golazen. Pasteurjev zavod bo poskusil uničiti podgane z mikrobom »tiphimurium«, ki ga je odkril danski profesor Panys. Medtem so pa ugotovili, da ta bacil kmalu preneha biti strupen, kar zelo ovira uspeh.

Pasteurjev zavod v Parizu namerava zdaj uporabljati strup neke severno-

Letošnjo Nobelovo nagrado za fiziko je dobil profesor kalifornijskega vseučilišča Ernest O. Lawrence. Na sliki ga vidimo z njegovim slavnim aparatom »cyklotronom«, ki ga uporablja pri svojih poizkusih razbijanja atomov.

afriške rastline. Ta strup, pomešan z lojem je izborno sredstvo za zastrupljanje podgan. Vse čete so poučile, kako morajo zastrupljati podgane, a poveljnike so poslali v Pasteurjev zavod v Pariz, kjer jih bodo v kratkih tedaj poučili, kako naj izvajajo to nenavadno bitko. Za zdaj so si vojaki priskrbeli mačke in pse, da imajo vsaj nekoliko miru pred tem nezaželenim »sovražnikom«.

Konj prijel nekega malopridneža

Rim, marca.

Te dni se je v neki ulici v Rimu zbrala velika množica ljudi. Neki malopridnež je to priložnost izrabil in je, medtem ko je množica zaverovano opazovala vojaško parado, ukradel kolo, naslonjeno na zid bližnje hiše. Na nesrečo se je pa gospodar kolesa vrnil prav takrat, ko je tat sedel nanj. Zavpil je in stekel za tatom; dolgo-prstneže se je pa zdelo bolj pametno,

Lahko krvavenje iz prenežnih dlesni (sluznice) prepreči zdravilna PARADENTIN krema za čiščenje zob in masiraje zobnega dlesna. Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

pustiti plen in steči, kar so ga noge nesle. Prekoračil je cesto prav pred nekim vozom, ki je bil vanj vprežen konj.

Kdo more popisati grozo tatu in veselje množice, ko je konj na lepem glasno rezgetajoč pokazal zobe in zgrabil begunca za ovratnik. Vrli konj je držal malopridneža tako dolgo, dokler ni pritekel stražnik in ga osvobodil.

Kočjaž je razložil strmečim ljudem zanimivo uganko takole: konja je bil kupil na dražbi nekega cirkusa. Konj je dolgo nastopal z nekim pritikavcem, na koncu svoje točke, ga je moral, prav ko je pritikavec hotel pobegniti, z zobmi zgrabit za ovratnik in ga odnesti iz arene. Ko je vrla »Rozinanta«, tako je bilo konju namreč ime, na lepem zagledala pred seboj bežečega tatu, se je prav gotovo spomnila na svoje dobre čase in ponovila svojo cirkusko točko.

Gobavci — zločinci

Iz Tokia poročajo, da je policija te dni prišla družbo gobavcev, ki so v Tokiu izvršili že nešteto zločinov. S to družbo — bilo jih je 43 — se je družilo še kakšnih osem drugih nepridipravov, ki jih pa policija doslej še ni prišla.

Teh 43 gobavcev je policija prišla v zgodnjih jutranjih urah v tokijski »Ulici gobavcev«. Pri tej priložnosti so imeli vsi stražniki in uradniki na rokav gumijaste rokavice, oblečeni so pa bili v uniforme, ki so jih prej namočili v razkužilno raztopino. Tako so bili oblečeni pri zasliševanju tudi obtoženci sami, da so bili stražniki in sodnik popolnoma varni pred okuženjem.

Obtožence so obsodili, ne da bi javnost o tem kaj izvedela. Policija namreč ni hotela ljudi, ki se že tako zelo boje gobavcev, še bolj vznemirjati. Obsojence so po obsodbi kratko in malo zaprli v posebne ječe, kjer jih zdaj zdravijo s posebnimi injekcijami.

Gobavci so na račun svoje bolezni izvrševali najrazličnejše zločine. Na samotnih cestah so ustavljali nič hudega ne slutete ljudi in zahtevali denar. Če denarja niso takoj dobili, so pretili svojim žrtvam, da se jih bodo dotaknili in s tem okužili. Seveda so potem dobili vse, kar so hoteli. Zdaj je njihova strahovlada konec.

Pri 8000 porodih je pomagala

Rim, marca.

Te dni so vpokojili babico Bonetti-Meregatti Arpalice iz Italije. Pri tej priložnosti so ugotovili, da je babica »delala« dolgih 48 let in pomagala pri 8000 porodih. Gospa Bonettijeva je sama rodila 12 otrok.

Babica ima zdaj 67 let. Italijanske oblasti jo zelo cenijo, saj je pomagala na svet 8000 italijanskim državljanom...

Navodilo za dolgo življenje

Bazel, marca.

Gospa Marie Louise Pitiotova, doma iz občine La Chaux de Fonds v Švi-

ci je te dni praznovala svojo stoletnico. Njej na čast so priredili veliko slavnost in zastopnik vlade prefekt Romang ji je prinesel v dar tradicionalni naslanjač z grbom neuenburške republike.

Da je bilo razpoloženje na slavnosti še boljše, je igrala vojaška godba, vmes so pa zvonili zvonovi. Ob tej priložnosti so Marie Louise Pitiotovo

V nekem stoletnem zlatokopu v Dalmaciji v Georgiji v Združenih državah so slučajno odkrili novo zlato žilo. Na sliki vidimo srečne lastnike novega zlatokopa, kako preizkušajo izdatnost nove žile.

vprašali, kako je živela, da je ućakala tako častljivo starost. Gospa je povedala radovednežem tole: »Vse svoje življenje sem pridno delala, redno sem živela in nisem bila nikomur nevoščljiva.«

To navodilo je sicer kratko, pa vendar jedrnat in se mirno lahko vsakdo po njem ravna.

Steznik

ki Vas bo zadovoljil v vsakem pogledu Vam napravi točno po meri

SALON STEZNIKOV
Irena Salaj
LJUBLJANA, GAJEVA 8

pritličje (Dukičev blok)
TELEFON 40-44

Med Finci in Rusi je mir. Po mestih in vasesh so pa ostale kot priče strahotnega pokolja razvaline delavskih naselij in tovarn, ki so jih bombardirali ruski letalci. Begunci se bodo zdaj sicer vračali domov, toda marsikdo izmed njih ne bo vedel, kje je stal njegov dom.

Zalostna je usoda nevtralnih ladij. Na gornji sliki vidimo neko nevtralno ladjo, prav v trenutku ko se potaplja, ker je pred ustjem Temze trečila ob mino. Posadka se rešuje s čolnom.

Nekaj o angleškem zastopniku Macquistnu

London, marca.

V Londonu je umrl sedemdesetletni narodni zastopnik Macquisten, znan kot zelo originalen in svojevrsten človek. Naučil je angleškega ministrskega predsednika Lloyd-Georgea plavati, ko mu je bilo že šestdeset let.

Znani ameriški filmski igralec Douglas Fairbanks mlajši bo v svojem najnovejšem filmu igral vlogo slavnega letalca, ki preleti Afriko. Da bo to vlogo verno odigral, ga zdaj uči letenja slovenski angleška prekoceanska letalka Beryl Markhamova.

Nekaj dne se je pojavil v Spodnji zbornici v kolonialni obleki z značilnim klobukom, ki ga nosijo angleški kolonisti, kar je bilo pa za zelo »spodobne« Angleže preveč.

»Politik sem postal že z desetimi leti,« je dejal Macquisten. »Ker sem moral že takrat svojemu očetu brati časopise, da se je potem lahko z menoj pomenkoval.«

O Američanih je dejal, da so postali pomorski narod samo zato, ker so tihotapili alkohol. To jih je napotilo, da so obrnili kipu Svobode hrbet in so se podali na morje, kjer so lahko delali, kar so hoteli.

Nekoč ga je vprašala neka dama, kaj misli o enakopravnosti moških in žensk. »Zmerom sem si želel, da bi postal mati,« je odgovoril veseli šaljivec.

Najbolj zanimivo je bilo njegovo mnenje o železnici: železnice ne bi nikdar pripadale državi in država ne bi nikakor dovolila, da gradijo železnice, če bi bili vozovi s konjsko vprego last države.

Ceprav je bil Macquisten politični nasprotnik svojega učenca v plavanju, sta bila oba svojevrstneža vse življenje prav dobra prijatelja.

Morske ptice — žrtve potopljenih podmornic

London, marca.

Podmornice se ko so potopljene, terjajo na stotine žrtev. Sicer ne več med ljudmi, zato pa med morskimi pticami. Ko si ptice iščejo hrano na morski gladini, se namreč njihova krila prepoje z gostim oljem, ki ga

puščajo za seboj potopljene podmornice, in potem le s težavo spet vzletijo. Tri Angležinje, mati in dve hčeri, doma iz pokrajine Cornwalla, so se pa usmislile teh nedolžnih žrtev sedanje vojne. Nekega dne je namreč ena izmed hčera prinesla domov tako poškodovanega galeba. Od takrat jim prinašajo ribiči iz okolice vse ptice, ki jih najdejo na morju.

Ptice zdravijo tako, da jih skrbno okopljejo v posebni kopeli. Tako do dobrega odstranijo težko olje, ki se je vpiilo v peruti. Nekaj časa obdrže ptice v veliki kletki, da si opomorejo, potem jih pa izpuste. Pogosto se ptice iz hvalečnosti še pozneje vračajo na vrt, kjer so užile toliko nege in gostoljubnosti.

V tej nenavadni »bolnišnici« so od lanskega septembra ozdravili že na tisoče ptic, predvsem galebov in pingvinov.

Navodila za nego teh ptic so pa dobile tudi angleške obrežne straže in pomorske patrulje; ena sama izmed njih je rešila že 710 ptic, nedolžnih žrtev podmorniške vojne.

Ženske pokupijo največ avtomobilov

Newyork, marca.

Pred kratkim so na raznih ameriških razstavah avtomobilov in drugih tehničnih predmetov prišli do prav zanimivih zaključkov. Ugotovili so namreč, da je med obiskovalci takšnih tehničnih razstav prav veliko žensk.

Se pred kakšnimi 15 leti je obiskovalo razstave avtomobilov samo kakšnih osem do deset odstotkov žensk. Zdaj je pa zanimanje žensk za avtomobile tako nenavadno naraslo, da je skoraj polovica vseh obiskovalcev ženskega spola.

Poleg tega so trgovci avtomobilov povedali, da se ženske ne zanimajo samo na videz za razstave, temveč avtomobile tudi kupujejo. Približno 2500 trgovcev z avtomobili je bilo mnenja, da je v Združenih državah 70 do 90 odstotkov vseh avtomobilov pokupijo ženske. To je vsekakor omembe in pozornosti vredno.

Na podlagi teh važnih zaključkov bodo v tovarnah avtomobilov namestili

Tri slike, ki nam nazorno kažejo vsakdanje prizore v borbi z minami. Na prvi sliki vidimo, kako angleški mornarji v mrežo, napeto med dvema ladjama, spuščajo posebno pripravo, ki z njo, kakor z ogromnim vodnim glavnikom, prestrežejo mine v morju. Na srednji sliki vidimo, kako posadka zapuša ladjo, ki jo je zadel torped. Na zadnji sliki vidimo pa nemške mornarje, kako dvigajo iz morja mino, ki se jo pravkar ujeli.

nekaj žensk, ki bodo dragocene svetovke pri izbiri barv in raznih drugih važnih malenkosti, ki nanje ženske polagajo važnost v modernih avtomobilih.

Sedem vrst nemških škodljivcev

Berlin, marca.

»Das schwarze Korps«, uradno glasilo SS, je pred kratkim postavilo na sramotni oder tiste Nemce, ki s svojo slabo in šibko voljo izpodkopavajo nemško zmago.

Ti Nemci so:

1. Sebičnejši, ki modrujejo: kdor v vojnem času razumno živi, je bedak.
2. Želcniki službenici, ki ne čakajo železnih zvez, češ da so se dolžni držati samo vojnega reda.
3. Ljudje, ki dan za dnem za prazen nič godrnjajo po železnih postajah.
4. Mlekariji, ki nočejo več raznasati mleka svojim strankam, ker dobro vedo, da boč same rade prišle ponj.
5. Natakariji po restavracijah, ki se neprestano kislo drže in se čedalje bolj norčujejo iz gostov.
6. Trgovci, ki po zelo zvišanih cenah prodajajo ptičjo pičo, ki ni nič drugega kakor mešanica vseh mogočih odpadkov, prahu, ščurkov ter živih in mrtvih črvov.
7. Svojat dobičkarjev, premetenih svojeglavcev, večnih nezadovoljnežev in zakrknjenih sovražnikov človeštva.

Pijača in vojna

London, marca.

V prejšnji svetovni vojni, pred pet in dvajsetimi leti, je tedanji predsednik angleške vlade Lloyd George izjavil 28. februarja 1915., da alkoholne pijače mnogo bolj škodijo državi, kakor vse nemške podmornice skupaj. Takoj so določili, koliko smejo porabiti alkohola. Le tej odredbi se morajo v Angliji zahvaliti, da se je pijančevanje v nekaj letih zelo zmanjšalo.

Medtem se je pa pokazalo, da se je pijančevanje spet povečalo. Nedavno

Gornja slika nam kaže poveljnika neke angleške čete na Francoskem, prav ko vadi svoje vojake. Svoja po velja daje delno s piščalko, delno pa z mahanjem roke.

so angleške kriminalne statistike za beležile, da je od leta 1932. do 1939. vse več in več obsodb zaradi pijančevanja in zločinov, ki so jih ljudje zagrešili v pijanosti.

Ta okoliščina je po pravici zaskrbelo angleške vladne kroge. Povečanje pijančevanja pomeni povečanje nepomembnega razsipanja materialnega bogastva in uničevanje delovnih moči.

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapecirano pohištvo

ZIMO samo z zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME

STRAŽIŠČE PRI KRANJU

Naša žima je higiensko očiscena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih sušmarških obratov, ker je slabo in nehygiensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

To je bil torej vzrok, da so na Angleškem omejili točenje alkoholnih pijač. Izrečno so omejili prodajo whyskija, te najbolj priljubljene in zelo močne pijače. Nekatere dni pa sploh ne smejo prodajati alkohola, v kakršni koli obliki že.

V istem času so tudi na Francoskem uvedli silčne ukrepe. Tu so poleg »brezmesnih dni« uvedli tudi »brezalkoholne dneve«. V teh dneh na Francoskem sploh ne moreš kupiti alkoholne pijače.

Na Kitajskem spoštujejo starost

Te dni so imeli v Šanghaju prav zanimivo sodbo; pri njej so se slikovito pokazale še vse stare šege in navade, ki so še zdaj v veljavi na Kitajskem. Pred sodnikom se je moral zagovarjati neki mladenič, ker je svojega deda brenil. Tožil ga pa ni njegov ded, temveč neki mimoidoči, ki je slučajno videl, kaj se je zgodilo.

Mladenica so pripeljali v sodno dvorano z zvezanimi rokami, okrog vratu so mu pa obesili vrvi, kot znamenje največjega ponižanja. Med govori državnega tožila in zagovornika, je občinstvo lahko glasno kričalo svoje mnenje o tako strašnem zločinu, kakršno je zaničevanje starosti. Sam zagovornik je na koncu prenehal zagovarjati obtoženca.

Samo ded sam je poskušal braniti vnuka. Vzel je vso krivdo na sebe, češ da ga je prehud pokaral. Sodišče je obodilo mladeniča na šest mesecev zapora, toda polovica ljudi ni bila zadovoljna s to obsodbo, češ da je premila.

Devet zapovedi za angleške ženske vojake na francoski fronti

»Wats« je skrajšano ime za članice angleške pomožne kopenske vojske. Ta enota bo kmalu prispela na Francosko. Ker so te ženske prvi vojaki v zgodovini angleške vojske, je generalni štab menil, da mora določiti posebna pravila za njihov način življenja. Moderne Amakonke ne smejo imeti štiri-deset let, novi pravilnik, po katerem se morajo ravnavati, ima pa devet zapovedi.

1. Za vse britanske žene v vojaški službi na Francoskem velja isti vojni zakon kakor za vojake.
2. Vse »Wats« dobe štiri petine obroka in petino plače njihovih vojnih tovarišev.
3. Dovoljeno jim je nositi svilene nogavice, drugače morajo pa nositi

predpisano uniformo brez sléhernega okraska.

4. »Wats« lahko uporabljajo rdečilo in puder, toda nabavljati si ga morajo same.

5. Nositi morajo kratke ostrizene lase. Stroške za striženje in kodranje plača država. Lahko si pa puste tudi daljše lase, toda le pod pogojem, da jih stalno negujejo.

6. Prijateljstvo med »Wats« in moškimi člani britanske armade je dovoljeno in ga se celo podpirajo. Častniki ženske pomožne vojske in častniki armade smejo skupaj na sprehode, a žen ojaaki samo z vojaki. Toda prijateljstvo med častnikom in žensko vojakom je prepovedano, prav tako tudi narobe.

7. Častniki in častniki-ženske vojske smejo skupaj obedovati v restavraciji

Američani so filmali roman slovite ameriške pisateljice Margaret Mitchellove »V vrtincu«. Vlogo glavne junakinje Scarlett O'Hare igra lepa angleška igralka Vivian Leighova. Za svojo izvrstno igrjo je pravkar dobila odlikovanje hollywoodske filmske akademije.

z vojaki, ki vrše kakšno drugo vojaško službo.

8. Vojaške kantine so odprte tudi za ženske-vojake. Na povabilo svojih tovarišev se smejo udeležiti službe božje za vojake, a prav tako se smejo vojaki udeležiti njihove službe božje, če jih one povabijo.

9. V primeru, da se ena izmed »Wats« poroči z vojakom, mora takoj v zaledje, ker je po zakonu prepovedano, da bi peljali vojaki svoje žene v francosko vojno območje.

Nimaš pravice, da...

...s posmehom govoriš o idealih, ki so si jih ljudje zadali, čeprav jih ti nimaš.

...vzameš ljudem upanje na boljšo bodočnost samo zato, ker si sam prevelik pesimist.

...rušiš harmonijo in veselje drugim, s tem da narediš kaj zlobnega.

...spraviš človeka ob dober glas, s tem da mu podtikaš grde spletke.

...zmerom slabo govoriš o delu drugih.

...s pomočjo pretirane ljubeznivosti slabo govoriš o svojih znanjih in prijateljstvih.

...se iz radovednosti zanimaš za stvari, ki ti jih drugi ne žele zaupati.

...daješ vsem svojim znanam pametne nasvete, čeprav nisi potreben in tudi nihče ne vprašuje po njih.

...storiš kaj hudega onim, ki ti niso ničesar hudega storili.

...nisi iskren nasproti onim, ki so s teboj dobri in ki ti zaupajo svoje skrivnosti.

Nove a „Družinskega tednika“

MODEL

Napisala Krista Novakova

Tisto spomladansko popoldne je Marija odprla na sležaj okno svoje samostne sobe, da je zaplaval vanjo topli pomladni zrak kakor mehko božanje. Bil je eden tistih dni med zimo in pomladjo, ki se zde kakor pomlad sama. Ponekod je še v krpah ležal sneg, pokrit s tenko plastjo prahu. Tam pa, kjer se je že rjavila ruša, je iz zemlje žetela sopara. Brstiči na divjem kostanju pred Marijinim oknom so obli in napeti kipeli v sinje, umito nebo; samo nad Kamniškimi planinami so se podili beli, kosmičasti oblaki. Zrak je bil zunaj toplejši kakor v nezakurjeni sobi in sonce je grelo toplo kakor poleti.

Marija se je sklonila globoko ven, hoteč ujeti nekaj te pomladne topline. Kadar je ob takšnih prebujajočih se dneh sama sedela doma, je občutila vselej domotožje po veselju in prešernosti. Skušala je te občutke uspraviti, omamiti, čeprav je kar hlepela po toploti in življenju. Nejevoljna nad svojo razdvojenostjo je stopila od okna k omari in jo odprla.

»Uredila bom zimsko obleko, vložila vanjo sivo proti moljem,« si je dejala. In ko ji je pogled ušel skozi okno, je vzela iz omare spomladanski plašč in si ga oblekla. Stopila je pred zrcalo in se pozorno ogledovala. Marsikatera bi bila zadovoljna s sliko v zrcalu; morda Marija ni bila takšna, kakor da bi bila pravkar stopila iz modnega časopisa, toda nihče ne bi mogel tajiti nika njene drobne, dobro oblikovane postave in krotke lepote bledega obraza s temnimi očmi.

Toda vse je kazalo, da Marija ni zadovoljna sama s seboj. Slekla je plašč, stopila k omari in pogledala po črni obleki iz mehkega krepca. Božajoče jo je snela z obeležniki in položila na posteljo tako sprotno, da se ni videla velika, grda luknja, ki jo je izžgal iz nje prevroč likalnik.

Zdaj je ležala skoraj tako kakor tisti dan, ko jo je Marija prvič videla. Bilo je še pozimi, v predpustu, tedaj ko jo je Peter lepega dne vprašal: »Marija, ali greste zvečer z nami?« Peter je bil v službi pri istem podjetju kakor ona. Morda se ji je zdel samo zato nekoliko prepovršen, ker mu je sama posvečala več pozornosti, kakor on njej. Kajpak tega ni smel opaziti, in celo Marija se je tega zavedala šele po vročici, ki jo je obliila, ko je odgovorila: »Rada. Kam pa?«

»Malo za predpust. Na večerjo v kakšno restavracijo, potem pa v kavarno ali bar. Saj znate plesati?« Marija je raztreseno prikimala in samo še z enim ušesom poslušala, kdo vse še pojde z njimi. Se zdaj ni razumela, zakaj je tedaj šela prosila, da ji je dal popoldne prosto, zakaj je odšla v trgovino, ki je v nje izloži videla preprosto črno obleko iz mehkega krepca z enim samim okrasjenim: vštiti svilenim tulipanom na životku. Ob obleki je ležal listič z napisom: »Preprosta večerna obleka. Model.«

Bila je obleka, ki se je zdela že od nekdaj kakor nalašč za Marijo. Ko jo je prodajalka vzela iz izložbe in podržala v rokah, se je Marija še obotavljala. Bila je obleka kakor druge, iz mehkega črnega krepca, rafinirano preprosto ukrojena, obleka z nazivom »model«, s primerno visoko ceno, toda obleka kakor druge. Ko je pa Marija smuknila vanjo, je zaživela.

Prodajalka je občudujoče vzkliknila in Marija se je začudena zazrla v ogledalo. Zdelo se ji je, da je obleka kakor vlija zanj; mehko blago se je zapeljivo ovilo okrog njenega mladega života in se šele v krilu zvončasto razširilo. Iz preprostega koničastega izreza je kipel njen nežni vrat in na lepih, čvrstih nedrih se je bohotil svileni tulipan.

»Ali sem to res jaz?« se je nehotela na tihem vprašala. V tej obleki se je zdela kljub šest in dvajsetim letom kakor šele doraslo dekle: če se je pa zavrtela in se ogledala od vseh strani, si po mehkih gibih njenega telesa spoznal, da je kdaj že odrasla prvi mladostni okorelosti.

KAPLJA ZA KAPLJO...

Slobodan Jovanović, profesor beogradskega vseučilišča, je te dni napisal v Politiki članek, v katerem se je zavzemal za svobodo tiska kot osnovo zdravega državnega življenja.

»Zastran tiskovne svobode smo tudi od vas, gospod podpredsednik, dobili samo obljube.«
»Toda vaš članek, gospod profesor, je dokaz, da lahko svobodno zahtevate tiskovno svobodo.«
(Politika, Beograd)

In tisti trenutek se je Marija odločila, da mora to obleko imeti, pa če bi dala zanj vse svoje prihranke. Odnosila jo je domov sama, v veliki, rjavi škattli. Čeprav je bila ora šele šest in so bili domenjani šele ob osmih, jo je doma takoj oblekla. Potlej je vzela iz majhne, baržunaste skrinjice edini spomin, ki ga je imela po svoji materi, niz ponarejenih, medlih biserov. In ko ga je zapela okrog vratu, se je zdelo, kakor da podeljuje to drobno, srebrno se svetlikajoče kroglice milu njene osebnosti in čaru obleke še poslednji poudarek.

Potlej se je vse zgodilo tako, kakor je Marija podzvedno slutila, ko je prvič oblekla novo obleko. Ko ji je v restavraciji Peter pomagal odložiti plašč, je čutila na tiličku njegov občudujoči pogled. Rahlo je zadržala in zardela. Ni bila vajena zbuhati pozornost in nikoli še ni bila s Petrom drugje kakor v pisarni. Veselila se je, videč, da Petru niso mar druge ženske in da govori samo z njo. In smejala se je in govorila več, kakor je bila njena navada.

Ko so šli v bar, se je bala, da ne zna plesati vseh modernih plesov, toda ko se je videla v zrcalu nasmehljajna in mlada, se je njen strah razpršil in dovolila je, da jo je Peter prijel pod roko.

Najprej sta plesala valček, potem tango. Ni bila izvrstna plesalka, toda vedno se je dala voditi, in to je bilo Petru všeč. Čudno, dotlej nikoli ni opazil, da ima Marija tako mehke krotke oči; še pri nobeni ženski ni videl, da bi se temni lasje tako zapeljivo vili po motni belini vratu. Sklonil se je k njej in ji zašepetal: »Nisem vedel, da tako dobro plešete...« Tisti trenutek bi ji pa hotel reči: »Kaj bolj ljubkujete, če se ne bi bal, da mu ne bo verjela.«

Do tistega dne Marija še ni doživela takšnega večera. Navadno je bila v družbi tih in sama zase; to pot se je pa smejala in šalila, da malone sama sebe ni več spoznala. In ko jo je Peter spremljal domov in jo ob hišnih vratih nenadno in burno poljubil na usta, se ni upirala, kakor da bi že od nekdaj tako bilo in moralo biti.

»Se jutri je pust, ali boš spet šla z menoj?« jo je vprašal. Prikimala je.

Drugi dan je komaj čakala večera. V pisarni je iskala Petrove oči, toda

zmedla se je, videč, da jo tudi on opazuje. »Zaljubljena sem,« je pomislila in se ustrašila te ugotovitve. Še nikoli ni imela fanta. Preden ji je pred dobrim letom umrla zmerom bolehnna mati, je živela samo zanj in za svoje delo. Pozneje pa ni bilo priložnosti; bila je pa tudi prerisna za priložnostno ljubezen. Dokler ni spoznala Petra. Zdaj pa, ko ima Petrovo ljubezen, ne bo nič več zapravljala svoje mladosti!

Hitela se je oblačiti. Na mizi se je grel električni likalnik, zlikala bo obleko, da bo prav tako lepa kakor večerj. In še zdaj se ne more Marija točno spomniti, kako se je zgodilo. Komaj je z likalnikom potegnila po ujeji, je zasmrdelo po zažganem blagu. Morda je bil likalnik prevroč za tako nežno blago. Hitro je dvignila obleko, toda še preden jo je pogledala proti luči, ali je ni morebiti zažgala, se je s hrbit vso na mizo preperelo blago. Ni se utegnila jeziti. Pogledala je na uro; bila je pol osmih. Se pol ure. Raztresena je vrgla obleko na posteljo in stopila k omari. Kaj naj obleče? Imela je samo še eno spodobno obleko, sinjo s temnomodrim vložkom, toda bila je iz poceni blaga in je hitro dobila gube, če je sedela v njej. Razen tega se sinja barva ni prav nič podala k njenim lasem in očem. Za trenutek je pomislila na možnost, da bi ostala doma, toda stresla je z glavo. Ne, preveč se je veselila tega večera!

Šla sta v isto restavracijo kakor prejšnji večer. In spet je Marija dovolila, da jo je Peter prijel pod roko. Ali ko ji je pomagal sleči plašč, je po njegovih očeh, ki so jo nehoti zajele vso, uganila, da mu je bila v črni obleki bolj všeč. To jo je užalo. Mar se je zaljubil v obleko? Skušala je biti vesela, prav tako razigrana kakor prejšnji večer, pa ni šlo. Kakor nekoč, ji besede spet niso hotele z jezika, in kakor prejšnje dni, se ji je zdelo, da je boljše, če molči. Peter je to opazil in utihnil tudi sam. Oziral se je po mizah, kjer so si že naspol pijani ljudje metali pisane kroglice, se šalili, smejali in obsipali s konfeti. V večji sobi so plesali.

»Ali bi plesala?«
Marija je odkimala. Spomnila se je, kakšne gube ima obleka, če le nekoliko posedi v njej. In vendar bi tako rada plesala! Tisti trenutek ji je postalo žal, da ni rajši ostala doma. Podzvedno je čutila, da bi bila bolj storila. Še preden je utegnila do konca premisliti, je videla, kako Peter pozdravlja neko lepo damo. Prav za prav se je bila dama prva nasmehnila, in to je Marijo zbudilo. Ozrla se je v Petra. Ujela je njegov pozdrav in razumevajoči nasmeh. Oči lepe sosedice so poromale do Marije in se z začudenim radovednostjo ustavile na njej.

Cutila je, kako jo ta lepa, negovana ženska otipava z očmi, kako presoja njen obraz, njeno pričesko in njeno obleko. In srec ji je postalo na lepem ko kamen težko, ko je naposled tuljka odmaknila oči od nje, se pogledala v zrcalo na steni in se z zadostjenjem nasmehnila. Marija bi bila rada dala leto dni svojega življenja, samo da bi tisti trenutek imela večeršnjo obleko, da bi smela vstati in plesati s Petrom, pokazati tej ženski, da je prav tako lepa in mikavna kakor ona. In mlajša, mnogo mlajša!

Toda podzvedno hoteč, da bi postala rezka bolečina v srecu še ostrejša, je nebržno dejala:

»Kako lepa ženska!«

Komaj so ji smuknile te besede z jezika, se je zavedala, da jih je izrekla samo iz radovednosti, kaj bo odgovoril Peter.

»Kaj ne? Včasih sem na plesnih vajah plesal samo z njo.«

Marijo so te besede brez pravega vzroka zbudile v srecu.

»Domov grem,« je na lepem dejala, čuteč, kako ji je nekaj tujega in mrzlega priklopilo do roba. Peter jo je začuden pogledal. Od večerj se je tako izpremenila. Potlej je vstal in ji pomagal v plašč. Toda ko jo je zunaj hotel prijeti pod roko, mu jo je odmaknila in trmasto molčala. In doma pred vrati se je komaj ustavila in sunkovito dejala: »Lahko noč.«

Potlej je skoraj stekla po stopnicah, se v temi slekla in dolgo, krčevito jokala v blazino.

Marijine oči so se zmerom potivale na temni obleki, razgrnjeni po postelji. Zdaj je bilo to še daleč, daleč za njo. Toda mar ni bila ta obleka kriva, da je za en sam večer zaslužila opojnost življenja in ljubezni in da jo je tako hitro, tako bežno izgubila? Vsaj zdelo se ji je tako. Ali je bila mar sama kriva? Ali pa Peter?

Stopila je k postelji in dvignila obleko. Počasi jo je zgrnila in položila v škattlo, ki jo je v njej prinesla domov. »To je že tako daleč, nič več ne bom mislila na to. Morda si jo bom dala drugo leto predelati.« Krito. Spodnji del je še dober.

Toda za temi pametnimi mislimi so se motale druge, burne in nespametne, tako varljive, kakor tisti jasni dan med pomladjo in zimo. Se pred pol ure je grelo sonce, zdaj je pa že vlek sever in gnil na nebo težke, sive oblake. Marija je stopila k oknu in ga zaprla.

»Če se je Peter tisti večer zaljubil samo v obleko in ne vame, je pač bolje, da je tako,« si je prigovarjala. Toda po drobni, skeleči bolečini, ki jo je ob tej misli zapela v srecu, je začutila, da ni čisto tako.

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Ali je prav tako?

Te dni se je spet dogodilo nekaj, kar nazorno priča, kako malo se zavedajo nekateri sloji težkega in nepornega kmečkega dela. Neka kmetica je težko, dve uri daleč prinesla razno semenje, ki ga je s težavo pridelala na kmečki zemlji. Zahtevala je za svoj pridelek ceno, ki v današnjih razmerah ustreza manjkajočim proizvodom.

A glejte čudo! Oblast je zaplenila ubogi kmetici vse, kar je imela na prodaj, in sicer samo zato, ker je po »odruški« ceni prodajala svoj malenkostni pridelek. Vprašam vas, gospod urednik, kdo se bo zavzel za ubogega kmeta, zaničevanega in brez zaščite?

Ne čudite se zato, če kmečka mladina beži v mesta, v tovarne, rudnike in še celo čez meje naše domovine, da se vdnja kot sužnja tujcu, ki pije našo slovensko kri! Če stopite med inteligenco, povsod z zaničevanjem in omalovačevanjem gledajo na kmečki stan, pri tem se pa ne zavedajo, da jedo kruh, ki ga je pridelala kmečka roka. Pomnite: kmet ne bo nikoli prodajal svojih pridelkov po pretirani ceni, ker ne bo njegovo težko delo menda nikoli dovolj plačano!

R. S.

Ubogi otrok

Neko jutro sem šla v trgovino, kar priteče za menoj desetleten fantiček z aktivko pod roko. Brez pozdrava me vpraša, koliko je ura. Povem mu, da je četrta na devet in ga vprašam, zakaj ni šel pravi čas v šolo. Sladko se mi posmeje in pravi:

»Večraj sem imel srečo; na ulici sem našel ovitek s štiri sto dinarji. Hitro sem stekel domov in dal denar mami. Dala mi je kovača in kupila vina. Dosti sem pil in zato zaspal šolo. Če ne bi bilo snega, bi šel v gozd in bi tam ostal do konca pouka. Zdaj me bo pa učitelj natepel,« je pristavil žalostno.

Ko ga vprašam, ali ve, da je denar, ki ga je bil našel, tuja lastnina in da ga je treba prijaviti policiji, je stekel, kar so ga nesle noge in vpil za menoj: »Saj nisem neumen!« Zelo mi je žal tega fantička, ker ima gotovo bistro pamet, pa zelo slabe vzgojitelje in bo morda zato postal slab in nesrečen človek.

K.

Beračenje

Pred nekaj dnevi — bila sem sama doma — nekdo pozvonil. Odprem in pogledam ven, kar zagledam slabotnega starčka. S šibkim in drhtečim glasom me prosi miloščine. Dam mu dinar in kos kruha. Starček se zahvali in odide.

Ze sem zaprla vrata, kar se spomnim, da starček gotovo sam ne bo mogel po stopnicah, saj komaj stoji. Odprem vrata in stopim za njim. A kaj zagledam v svoje veliko začudenje? Prej slabotni starček se je zdaj vzravnil, odložil kos kruha na tla in naglo odšel po stopnicah. Dejal je še: »Kruh pa kar sama jej!«

A. S.

Ing. I. Mastnak

Koristni nasveti za naš vrt!

Delavski družini je vrt neprecenljiv vir vsakdanje hrane, posebno v mestih. Posvetiti mu moramo ravno radi tega mnogo več pozornosti. V prvi vrsti mora zemlja za zelenjadni vrt biti rahla črnica. Takšno bo težko pripraviti delavcu, ki nima živine in radi tega tudi ne hlevskega gnoja. Kompost je edina pomoč delavcu-vrtnarju. V ta namen je najbolje uporabiti kakšen kotiček v vrtu, in ga ograditi z deskami. Vse odpadke iz kuhinje, pepel, slamo, listje, cestno blato, kokošji gnoj, plevel in druge odpadke mečemo na ta kup. Ko se nagomili odpadkov nekaj več, jih potrosimo z neoljenim apnenim dušikom, zalivamo z vodo in mešamo. Na 1 m³ odpadkov se potrosi 5 kg apnena dušika. Tako ravnamo dalje in sloj za slojem komposta trosimo z neoljenim apnenim dušikom ter vedno zalivamo z vodo in kup teptamo. Ko doseže kup višino 1 do 2 m, ga z zemljo pokrijemo. V 6 mesecih je kompost zrel.

Vrt je najbolje razdeliti na tri dele. V prvi del sadimo zelenjavo, ki mora biti gnojena s hlevskim gnojem ali kompostom, t. j. zelje, cvetača, ohrovt, kolerabo, kumare, špinato.

Drugi del zasadiamo z zelenjavo, ki ne potrebuje hlevskega gnoja ali komposta, t. j. krompir, korenje, peteršilj, paradižniki, čebula itd. Ta del vrta gnojimo z Nitrofoskatom-I, na eno gredo (10 m²) približno 1 kg. Gnojilo trosimo v jarke, ko kopljemo (štihamo) ali pa trosimo na grede in z grabljami dobro pomešamo z zemljo.

Tretji del vrta posejemo s stročnicami, t. j. graham in fižolom. Te lahko gnojimo z Nitrofoskatom-II. Drugo leto pride v prvi del vrta zelenjava, ki je bila letos v drugem delu, ter se pognoji samo z umetnim gnojem. Tretje leto pridejo v prvi del vrta stročnice, pognojene samo z Nitrofoskatom-II. Četrto leto pride v prvi del vrta zopet zelenjava, ki se mora pognojiti s hlevskim gnojem. Vsako leto gnojimo na ta način s hlevskim gnojem samo en del vrta, ostala dva pa z umetnim gnojem. Na ta način gnojni vrtovi, bodo dali gošpodnji skozi celo leto dovolj okusne zelenjave.

Za velikonočne praznike!

Renski rizling v buteljkah po din 12,—, ter druga domača in dalmatinska vina liter 10,— do 14,— din • Naravne brezalkoholne pijače • Ob vsakem času različni in čevapčiči • Turška in express kava, ter mnogovrstna druga jedila in delikatese • Poskusite naš golaž!

GOSTILNA pri »LOVCU«

Rimska c. 24 vogal Bleiweisove 2

Kdo je to?

Zgodovinska igrica

Za uvod: Križank so nekateri že sili, posetnik se jim ne ljubi več ugibati, zastavnice koj ugamejo, računskih potegavščin se pa boje ko peklenski križi. No, in zato ni in ne bo napak, če se tudi malce drugače pozabavamo.

Za vzor smo si vzeli Američana Franka P. Fosterja, ki je rad pripovedoval dogodivščine in življenjepis, ni pa nikoli povedal, o kom govori. To so morali šele njegovi poslušalci uganiti. In bilo je zmerom mnogo smeha, če ga je kdo polomil, in mnogo jeze, če kdo ni uganil osebe, o kateri so že vrabci čivkali po strehah.

Skratka: »Kdo je to?« je igra — in sicer takšna igra, da moraš denimo po kratkem zgoščenem življenjepis ali opisu uganiti osebo, o kateri ti kdo pripoveduje, ali pa o kateri bomo v našem listu natisnili kratek življenjepis ali pa opis kakšne znamenite dogodivščine, ki je bila vanjo zapletena splošno znana osebnost.

Nočemo, da bi po teh ugankah morali učeni postati; če bo pa komu ostal kakšen življenjepis ali kakšna značilna zgodbica v spominu, mu prav gotovo ne bo škodilo.

Za igro veljajo tale pravila:

1. Tri zgodbe so en venec.
2. Vsaka zgodba ima tri odstavke.
3. Kdor po prvem odstavku ugame osebo, za katero gre, dobi sto točk, kdor ugame šele po drugem odstavku, ima 75 točk na dober, komur se pa šele na koncu posveti »lučka«, dobi za uteho 25 točk. (Kdor sploh ne ugame, pa seveda tudi točk ne dobi.)
4. Po številu točk dobe igralci »rede«.
5. Vodja igre mora prav počasi in razumljivo brati vsako zgodbo; po vsakem odstavku mora pobrati listke, ki so nanje igralci zapisali osebo, ki o njej sodijo, da jo ima zgodbica v mislih. Kdor bi glasno ugibal, moti misli. Kdor bi treba izključiti. Ko so igralci oddali listke, zapiše vodja na kos papirja točke tistim, ki so uganili, drugim pa vrne listek brez besede.

Nagrade ali kazni si določijo vsaka družba sama. Nekateri bodo igrali za fižole, drugi za »kronce«, cvičkarji pa nemara za »dva deci«. Nam ni to prav nič mar. Kakor si kdo postelje, tako leži...

Za danes in za poskušno priobčimo prvi venec zgodbic.

I. zgodba

Sina nekega revnega tkalca je usoda povzdignila do visoke časti. Postal je podkralj in je smel sedeti na kraljevi levici. In vendar je bila njegova pot s trnjem posuta; zavistni sovražniki so ga bili vkovali v verige in ravnali z zaslužnim možem ko z ujetnikom, čeprav ni bil v vojni premagan, temveč ga je le zlobno škruvanje spravilo ob prostost. Tega ponižanja in zasramovanja ni mogel nikoli pozabiti, in še pred smrtjo je ukazal, da mu morajo položiti verige v krsto. Kdo je to? 100

Tale drzni in odločni odkritelj se je rodil v Italiji, umrl je pa na Španskem. Za svoj fantastični načrt je zaman iskal v Italiji in na Angleškem pomoči in podpore. Neka druga država je verovala vanj in mu zaupala. Za svoje zaupanje je dobila bogato plačilo. Kdo je to? 75

Domačini daljne dežele so mu na cilju njegove prve vožnje povedali, da pravijo svojemu otoku Guanahani. Tuji, z Daljnega Vzhoda došli raziskovalec je imenoval ta otok v spomin na prestane nevarnosti: San Salvador (Odrešenik). Raziskovalec se je vrnil z otoka leta 1493. Umrl je trinajst let pozneje v Valladolidu. Pred smrtjo je še večkrat prejadral svetovno morje. Kdo je to? 25

II. zgodba

Zelo star je bil ta gospod. Pred tremi leti je umrl. Ves svet je poznal njegovo sliko. Ni menda časnika na njegovem svetu, ki ne bi bil natisnil njegove slike, in menda tudi noben časnik ni leta 1937. zamočlal njegove smrti. Kaj se! Saj je bil med največjimi bogatini sveta. Dve leti manj ko celo stoletje je tlačil zemljo. Kdo je to? 100

Bil je pravi »selfmademan«. Kot devetnajstleten fant je bil solastnik neke majhne agenture in komisijske trgovine, s šestindvajsetimi leti se je začel ukvarjati s stroko, ki je določila smer njegovemu življenju. Za ta prvi poskus je imel na moč skromna sredstva; ko je bil na višku, so imela njegova podjetja glavnice eno milijardo dolarjev. — Stari gospod je bil prav do smrti strasten igralec golfa. Kdo je to? 75

Njegov veliki petrolejski koncern, ki ga je ustanovil leta 1882, se je čez deset let spremenil v celo vrsto samostojnih podjetij. Leta 1911. se je ustanovitelj in organizator vseh teh podjetij odrekel neposredni udeležbi v podjetju. Ustvaril je mnogo ustanov socialne, umetniške in znanstvene namene. Za te ustanove, ki se ponasajo skoraj vse z njegovim imenom,

ni porabil skoraj nič manj ko sto milijonov dolarjev. Kdo je to? 25

III. zgodba

Značajna, materinsko dobra in vendar gospodovna ženska, ki je štiri-deset let preudarno in energično vladala veliko državo; mati šestnajstih otrok... Kaj mislite, kdo je to? 100

Ko je šla že v leta, je postala debela, njen obraz je bil pa vrhu tega iznakažen od koz in sledov neke nesreče, ki jo je doletela v starosti petdesetih let. V svoji državi je odprala mučilnice in omilila tlačanstvo. Kdo je to? 75

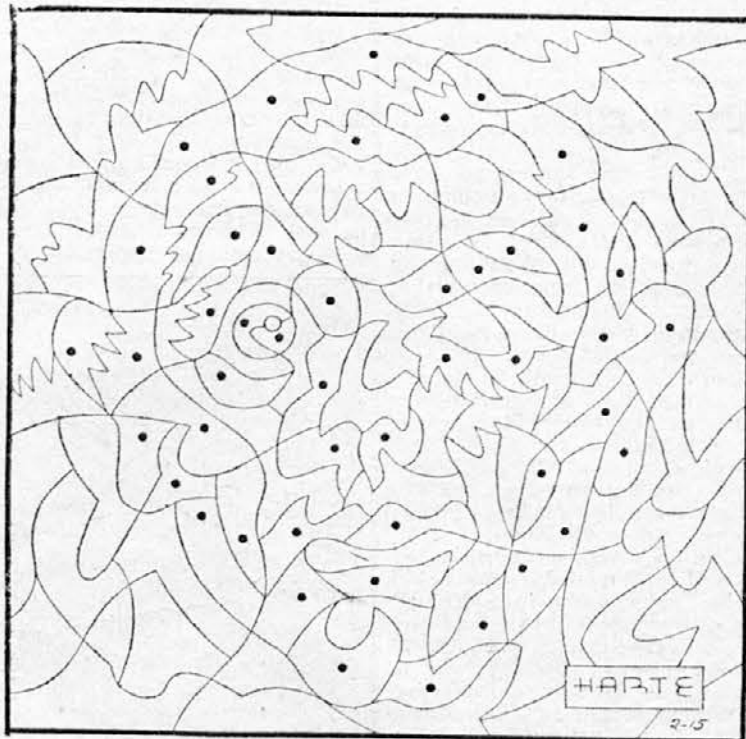
Nekoč je pisala pismo markizi Pom-

padourjevi. Ko je pozneje zaradi tega uslužnega pisma navezala prijateljske stike z versajskim dvorom, ji to prijateljstvo ni prineslo sreče, zakaj povzročilo je, da je šel zoper njo v vojno njen najbolj žilavi in najnevarnejši nasprotnik. Ta vojna je trajala sedem let. Kdo je to? 25

ODGOVORI NA »KDO JE TO?«

rezijska (1717—1780).
III. ZGODBA: Cesarica Marija Te-
ller (1839—1937).
II. ZGODBA: John Davison Rocke-
do 1506).
I. ZGODBA: Kristof Kolumb (1446

Izpolnjevanka

Počrni vsa polja, označena s piko, in si ogledj nastalo sliko!

Spodobi se

Najbrže ste med tistimi, ki vedo, da se spodobi za ples obleči večerno obleko, da se spodobi starejši dami v tramvaju odstopiti sedež ali pa vljudno pozdravljati svoje znance. Bojim se pa, da kljub temu včasih niste čisto »spodobni«.

V življenju je polno majhnih, zakotnih »grehov« proti dobremu vedenju. Eden tistih je razvada, metati jabolčne ogrizke skozi okna. Nikar ne tajite! Ze ste ga tudi vi vrgli skozi okno, kakor da bi bilo to najbolj naravno na svetu...

Preden ga vržete, pomislite, da bi isto utegnili storiti tudi kdo drugi in da bi ga utegnili tudi vi dobiti na glavo. Razen tega tudi ni posebno prijetno, če ti prav pred nosom pri-

leti jabolčni ogrizek na cestni tlak, tedaj ko zamišljen koračiš po cesti.

Prav podoben »greh« je pljuvanje. Nekateri ljudje imajo pljuvanje za prijeten »sport«. Posebno je všeč komaj doraslim mladeničem, predmestnim fantalinčkom in starim pijancem. Ali spadate mednje? Če želite, da vas uvrstimo v njih kategorijo, potlej pljuvajte v loku na daleč ali pa mastno in na blizu. Kakor vidite, so to posebne športne discipline, ki pa prizadetim niso posebno všeč.

Za spodobne ljudi imamo pa pljuvalnike, prav čedno napravo. Namesto, da bi pljuvali povsod, po stopnicah, po predsobi, po cesti in na tuje plašče, se sklonite nad pljuvalnik in — v božjem imenu — ciljajte, če ste že tako navdušeni za ta sport.

POMLADANSKE NOVOSTI

Za dame:

PLAŠČE — OBLEKE — PERILO

Za gospode:

KRASNO IZBIRO SRAJC IN KRAVAT
NUDIMO PO ZELO NIZKIH CENAH!

T v r d k a

Ign. ŽARGI
LJUBLJANA — Sv. Petra c. 11

Vloge

na knjižice in tekoče račune obre-
stujejo najugodnejše

posojila

dajejo proti zadostnemu kritju

vrednostne papirje

kupujejo, prodajajo, lombardirajo in
posojajo

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA - MARIBOR - CELJE - KOČEVJE

Zenskam bi morali pa pljuvanje po cesti sploh policijsko prepovedati, tako jih kazni ta razvada.

Pa brez zamere!

K. N.

To in ono o Japonski

Če se Japoncu v družbi kolcne, velja to kot poklon. Na Japonskem nosijo čokati, poklicni rokoborci dolge lase. Prejšnje generacije žensk niso smele stopiti na goro Fujiyama, in manikere morajo pri svojem delu stati. Če se kakšen japonski politik opije, lahko to drugi dan bereš na naslovni strani tega ali onega japonskega časopisa, kajti na Japonskem se ne zgražajo nad pijanostjo.

Severozahodni vogal japonskega vrta zasadi Japonec z grmičevjem, meneč, da se ulegnejo od onodod priplaziti v hišo zli duhovi. Na Japonskem noče nihče imeti hišne številke 4 ali 49, kajti ti dve številki veljata, kakor pri nas številka 13, za nesrečni. (Simbolno znamenje za 4 pišejo Japonci podobno kakor za smrt, številka 9 pomeni pa žalost.) Na Japonskem ustrele na smrt obsojenega japonskega častnika skozi zaveso, kajti nepojmljivo bi bilo, da bi navaden prostak na lastne oči videl, kako je ustrelil častnika.

Na Japonskem štejejo starost človeka od dneva spočetja in ne od rojstnega dne. Samostalniki nimajo števil in jih ne sklanjajo, in glagoli nimajo oseb. Spodobni se, da popiješ skodelico čaja v natanko treh in pol požirkih; blazine imajo Japonci le-sene.

Na Japonskem nosijo stražniki in šolarji »nanosnike«, da se obvarujejo prahu in influenčnih bacilov; barva in oblika obe (nekakšnega širokega pasu), kaže starost in socialno stopnjo žene, ki jo nosi; posebne izdaje časopisov oznanjajo z zvoncekljanjem; natakariče v kavarnah se imenujejo »gospodje gospodične«, in kačja juha je velika gostinca.

(John Gunther: Inside Asia)

Ameriška anekdota

V neki majhen kraj v državi Illinoisu (USA) se je v tridesetih letih preteklega stoletja, to je v času, ko se je komaj dobro začel razvijati, pritepla skupina brezbožnih kvartačev; ljudi, ki so imenitno obvladali umetnost, kako se dá s kockami in kvartami izmamljati bližnjemu denar.

Tedaj je odšlo k založniku in uredniku časopisa »Eagle« poslanstvo uglednih meščanov; možje so bili upravičeno v strahu za blagor svoje soseseke S prigovarjanjem in z darili so urednika pripravili do tega, da jim je obljubil svojo pomoč. Vrli mož je namreč kmalu nato napisal proti kvartecirke oster uvodnik.

Tisti dan, ko je časopis izšel, je stal urednik pred stavbo omaro v tiskarni, ko je vstopil velikanski možak; njegov široki kloboč, šestinasta brada, ostroge in velikanska gorjača so jasno govorile, od kod je in kaj bi rad. Hotel je takoj govoriti s »prekletim urednikom«.

»Takoj ga bom poklical.« je le-ta hlastno odgovoril. »Ta čas pa lahko malo sedite in berete časopis!« Možak se je odzval njegovemu vabilu, urednik jo je pa hitro odkuril.

Na stopnicah je srečal drugega, prav tako oblečenega in oboroženega orjaka; le-ta je takisto hotel govoriti z urednikom.

»Kar gor stopite,« mu je hitro odgovoril urednik. »V stavnici sedi in časopis bere.«

In jadrno jo je mahnil na cesto medtem so se pa od zgoraj že zaslišali udarci in prvi predmeti so že prileteli skozi okno na cesto.

Aii imate kakšno »fobijo«?

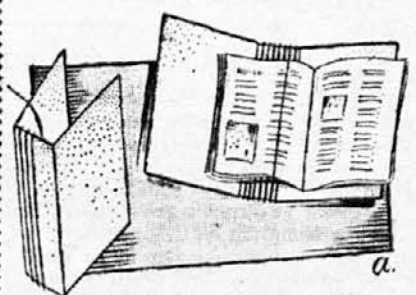
Neki pensilvanski zdravniški časopis je priobčil te dni zanimivo razpravo o »fobijah« — dozdevnih strahovih. Od akrofobije do zoofobije muči ljudi dolga vrsta vseh mogočih fobij. Poznamo razne strahove, od njih je menda najbolj nenavaden fobofobija — strah pred strahom.

Večji del fobij se prične s črko A. Tako je akrofobija strah pred velikimi višinami; algofobija je strah pred bolečinami drugih in amazofobija je strah pred vožnjo z avtomobilom, kar je pogosto vzrok raznim nesrečam. Androfobija je strah, ki ga občutijo ženske pred tako imenovanim močnejšim spolom, ki mu pa pri moškem ne ustreza noben strah.

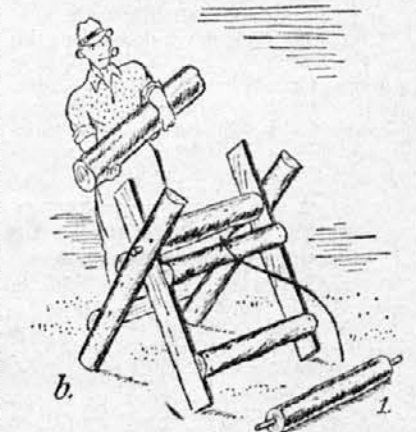
Aelurofobija je strah pred mačkami, medtem ko je zoofobija strah pred vsemi živalmi. Dve fobiji se pa kljub svoji abnormalnosti opirata na čut reda in normalnosti: to sta ataksofobija, strah pred neredom in ripo-fobija, strah pred umazanostjo. Ljudje, ki trpe za katopetrofobijo se boje zrcala, tisti pa, ki trpe za heliofobijo se boje sonca. Nekateri se boje sesti, kar imenujemo kathizofobijo, ker so prepričani, da bodo za zmerom obse-deli. Skopofobiste muči strah, ali jih kdo ne opazuje, tafobiste pa strah, da jih ne bi žive pokopali; ksenofobisti se pa tuji ljudi boje.

»Bulletin« piše, da moramo s takšnimi ljudmi, ki bolujejo za eno izmed fobij, lepo ravnati, čeprav se zdravemu človeku zdi njihov strah nenormalen in bedast.

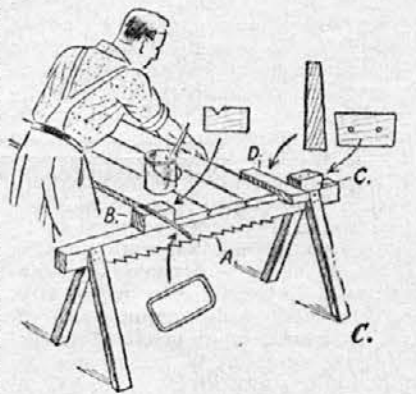
Pomagaj si sam!

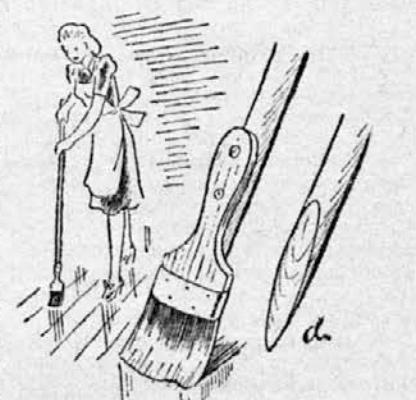
Sam si lahko napravite doma praktično mapo za časopise in revije, kakršno vidite na sliki. Vanjo spravljate časopise po vrsti, tako kakor jih dobite. Mapa je izdelana iz trdega kosa lepene in ima dovolj širok hrbet, da vanjo lahko spravite več časopisov. Okrog hrba navijete tanko, a močno vrvico, čez njo pa prilepite kos močnega platna. Časopise odprite in jih čez polovico vtaknite vsakega pod posebno vrvico.

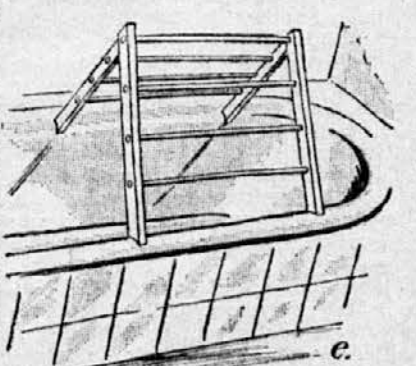
Če imate v dvorani malo prostora, si napravite praktično shranjevalno kozo za žaganje drv. Kozo, ki jo vidite na sliki, je narejena iz smrekovih debel, prežaganih na polovico. Srednji kos (št. 1) je popolnoma okrogel in ima na obeh koncih nekakšne lesene žehle. Ko kozo zložite vtaknite te žehle v ustrezajoče luknjice na stolu. In sicer še preden pribijete na stojale stranske kose lesa. Ti kosi morajo biti dovolj veliki, da se kozo ne more preveč odpreti.

Tesarska stojala lahko s pridom uporabite, če sklepite deske ali pa če popravljate vrata, ki so se preveč izsušila. Na spodnji strani stojala (A) so posevne zarezne. Na gornji konce kozo položite stirologat debel kos lesa (B) za železno žico v zarez. Ta kos lahko premikate od zarez do zarez. Na drug konec pribijete pa prav tako velik stirologat kos lesa, zaven pa nekoliko daljšo, a oboj desico (skl. C in D). Med kos B in kos D potlej stisnite deske, ki jih nameravate zle-piti.

Sam si lahko napravite doma praktično stojalo za čiščenje in loščenje parketa. Ploščato ščetko, ki jo kupite v trgovini, pribijte na posebno odzagan dolg lesen ročaj. Tako se vam pri loščanju ne bo treba plaziti po tleh, delo bo prej opravljeno in manj vas bo utrudilo.

Praktično stojalo za sušenje si tudi lahko doma napravite. Posebno prav vam pride to-
zimi, ko je treba pogosto prati nogavice in podobne stvari, ne morete jih pa sušiti na prostem. Če imate kopalnico, postavite na rob kadi, na okrogle palice pa obesite pe-rilo.

Mož, ki mu vsa Francija zaupa Nemčija v gospodarski vojni

General Gamelin, vrhovni poveljnik zavezniških armad

Po članku v newyorškem mesečniku „REDBOOK-MAGAZINE“

Napisal PIERRE van PAASSEN, evropski vojni poročevalec ameriških listov

Neomajno zaupanje francoskega naroda v zmago je v glavnem zasidrano v osebnost enega samega moža: generala Marija Gustava Gamelina, vrhovnega poveljnika zavezniških armad.

Gamelin je širokim množicam malo znan; o njegovih velikih dejanjih ni pisala še nobena knjiga in le peščica njegovih tovarišev pozna njegove strateške nazore; in vendar vsi do poslednjega brezpogojno verujejo vanj, od predsednika republike pa do najzadnjega kmeta v gorah.

Generalu Gamelinu manjkajo prav vse lastnosti, ki jih preprost človek pripisuje vojaškemu voditelju. Na njem ni prav nič, kar bi zbujalo pozornost. Če bi ga posadili zraven nemškega ideala vojaškega junaka, feldmaršala Hindenburga, bi francoskega generalisima nihče niti na znanje ne vzel. Telesno nekazen, ne bo ta vrhovni poveljnik najpopolnejše armade na svetu nikoli povzdignil glasu iznad tona vljudnega pogovora. Presunljiva kovinska povelja potdamskih generalov bi v njem ustvarila pravcato telesno neugodje.

General, ki ne mara reklame

V nasprotju s tamtamom, ki je ustvaril cele legende o njegovem življenju, je bil Gamelin ob začetku te vojne javnosti tako rekoč neznan. Bleščečih vojaških prireditev nikdar ni maral, a kadar se jim že ni mogel ogniti, se je vselej kako umaknil v ozadje. Nekajkrat se je zgodilo, da ga je fotografski poročevalec hotel slikati, ko je stal na uradni tribuni, pa se mu je v poslednjem trenutku skril za široki hrbet kakšnega politika.

Zato pa družu Gamelina s francoskim narodom neka mistična vez, tiho vzajemno razumevanje, tem večje in tem globlje, čim bolj skuša drobni vrhovni poveljnik ubežati pred jarko lučjo javnosti. Razmerje med Gamelinom in njegovimi vojniki bi pa še najbolj lahko primerjali s sinovskim spoštovanjem, ki ga uživa mahatma Gandhi pri milijonih in milijonih Indijcev. Ljudje čutijo v njegovih lakonskih uradnih poročilih tisto mirno zaupanje, ki izvira iz popolnega obvladovanja položaja. »On nam bo prinesel zmago in mir,« pravijo na francoskem, »a ne z besedičenjem.«

Ce bo Gamelin popeljal Francijo k zmagi, si bo v drugo zaslužil nesmrtnost. Zakaj Gamelin je bil tisti, ki je leta 1914. kot major-kartograf v Joffrovem generalnem štabu izdelal strateški načrt, ki je ustavil nemško prodiranje proti Parizu in rešil zavezniške.

Oče čudeža na Marni

Bilo je v septembru 1914., mesec dni po nasilstvu nad Belgijo. Pod udarci Viljemovih topov so se bile utrbe Liège izpremenile v prah in pepel. Bruselj je bil v nemških rokah. Pri Monsu in Charleroiu sta bili britanska in francoska obramba doživeli katastrofo. Ni je bilo sile na svetu, ki bi mogla ustaviti sivega moloha na njegovem nevzdržnem pohodu na Pariz. Tako je vsaj kazalo: mar niso Kluckovi konjeniški ogledniki že uzrli Eiffelov stolp?

Takrat se je zgodil čudež. 4. septembra zjutraj je major Gamelin pregledoval najnovejša poročila s fronte in ugotovil, da von Kluck ne maršira okoli Pariza, da bi ga uklenil s treh strani, ampak da hiti v ravni črti naravnost proti prestolnici. To je pa pomenilo, da je von Kluck, prepričan, da je francoski odpor zdrobljen, razgalil svoje desno krilo.

Gamelin je brez odloga odhitel v Joffrov operacijski odsek. Tam je dobil štabne častnike pri pogovoru o obupnem položaju. Vsi strategji so bili istih misli: druge možnosti ni, kakor umakniti se proti Parizu in medtem pripraviti obrambno črto 250 km južno od mesta, da se po padcu prestolnice umaknejo nanjo.

»Messieurs,« je mirno rekel major Gamelin, »prišel je trenutek za napad.«

Njegove besede so udarile ko bomba. Vsi so se ozrli. Nekateri so se zasmejali in se pomenljivo spogledali, češ, ta ni pri pravi pameti. Toda mladi častnik je začel razvijati operacijski načrt in Joffre je pod silnim vtisom tega načrta prebil ves dan v glavnem stanu pri temeljitem preračevanju senzacionalnega Gamelinovega predloga.

Tisti večer je general Gallieni, vojaški guverner Pariza, telefonsko predlagal vrhovnemu poveljniku podoban načrt. »Prav zdajle je trenutek primeren za napad,« ga je pretrpeval. »Kaj moremo danes še izgubiti? Zgodovina nam ne bo nikdar odpustila, če bomo nadaljevali umik.« To je še poslednji Joffrov pomislek izpodbilo tla. Naročil je

Gamelinu, naj pripravi potrebna operacijska povelja. In prihodnji dan je nemško desno krilo doživelo strahovit napad: naskočili so ga oddelki rezervistov, ki so se bili v vsej naglici pripeljali z avtomobilskimi taksiji in avtobusi iz Pariza.

Prva bitka na Marni se je začela! Ni dolgo trajalo, ko se je von Kluck moral umakniti. Francozom se je vrnila samozavest. Francoska vojska, še nekaj dni prej v nevarnosti, da se razkroji v atome, je udarila za umikajočim se sovražnikom. Ludendorff je v svojih spominih sam priznal: Nemčija je prav takrat in prav tam izgubila vojno.

Mož, ki je Sirijo pomiril...

Drugič je Gamelin leta 1925. prav tako nekazno in skromno rešil ugled Francije; to pot v Siriji. Takrat so se krvoločni Druzi uprli Francozom, pretgali prometne zveze med mesti in pobili šibke francoske garnizije.

V trgovce preoblečeni uporniki so se vtihotapljali v mesta in hujskali domačine na sveto vojno proti nejevernikom.

Upor je najprej počil v Damasku. Videč, da je prešibek za odkrit boj z uporniki, je general Sarrail 24 ur za kazen mesto obstrleval; na kar so Druzi odgovorili s tem, da so začeli na debelo pobijati Francoze v drugih mestih.

Francoski ugled na vsem Bližnjem Vzhodu se je nevarno zamajal. Pariška vlada je Sarraila odpoklicala.

Na njegovo mesto je prišel Gamelin. Dobil je vsa potrebna pooblastila — in preden je minilo mesec dni, je v Siriji vladal mir.

...in Belgijo zavaroval

In vendar takšni senzacionalni uspehi niso Gamelinova glavna odlika. Gamelin je velik predvsem kot taktik in kot ustvarjalec operacijskih načrtov. Zakaj Nemci danes tako odlašajo in nočejo obiti obeh kril Maginotovega utrbenega pasu, bodisi že z napadom na Nizozemsko ali pa z

bliskovito vojno preko nizkih Alp severne Švice? V prvi vrsti zato, ker se zavedajo, da je Gamelin leta in leta temeljito študiral prav ti dve možnosti. Njegov je tudi obrambni sistem Belgije, sistem, o katerem mislijo nekateri vojaški kritiki, da je celo trši oreh kakor »nepremagljivi« Maginotov obrambni pas.

Ni je bilo podrobnosti v obrambi Francije, ki bi bila v tistih letih Gamelinu ušla, t. j. v letih, ko je kot generalni inšpektor za vojsko tiho, skoraj neopazno popotoval po obmejnih krajih, včasih na kolesu, drugič, kadar je bil v gorah, pa na smučeh. Njegov obrambni sistem proti Italiji je tako popoln, da se ni Francija v začetku vojne prav nič balo morebitnega napada s te strani.

Ta mogočni branik okoli Francije, š petimi milijoni izurjenih vojakov na straži, je Gamelin zgradil v letih, ko so mnogi mislili, da se dosti bolj zanima za filozofijo, pesništvo in umetnost. Javna tajnost je, da niso stari generali nič kaj zaupali taktiki Gamelinu; njihove zle slutnje so vselej zrasle, kadar so na vojaških konferencah slišali, kako n. pr. Gamelin govori o tem, kakšen učinek ima *élan vital* slavnega filozofa Henrija Bergsona na vojaško disciplino.

Nagnjenje k veri, umetnosti in mistiki je Gamelin podedoval po materi, zelo kultivirani gospi in odlični slikarki. Njegovi učitelji so mu prekovali blestečo književniško kariero. Toda smisel za vojaščino, star nič manj ko pet rodov, je odločil bodočnost mladega Gamelina. Stara družinska tradicija, skupaj z njegovimi blestečimi tehniškimi sposobnostmi, mu je utrdila položaj v vojaških krogih; drugače bi ga bili najbrže imeli za diletanta.

Moderen general

S svojo tiho in mirno vztrajnostjo je Gamelin zrevolucioniral duševnost francoske armade. Njegovo geslo je: »Ne zapovedovati ljudem — prepričati jih je treba!« Vsakomur v armadi, od najzadnjega prostaka navzgor dajo čutili, da uniforma ne ubija individualnosti, in da je vsakdo tam po lastni volji, če se le zaveda svojega deleža pri kolektivni odgovornosti.

Na francoskem je v vojnem času vrhovni poveljnik zmerom pomenil možno nevarnost za republikansko obliko vladavine. Toda Gamelin je popoln in nesebičen vojaški voditelj; voditelj, ki se bo po izpolnitvi svoje naloge brez užaljenosti vrnil v svoj skromni dom in k svojim filozofskim knjigam. Francoska vlada to ve; francoski narod to čuti.

Ni dvoma: nagnjenje k verski mistiki je vzrok, da se Gamelin tako rad ukloni francoskim nacionalnim koristim — tistim koristim, ki se mu zde v širšem pomenu besede tudi koristi vsega človeškega rodu.

Pravili so mi, da se je na neki konferenci generalnega štaba Gamelin nastopil na stolu in sanjavo dejal: »Naj bo vse to še tako važno; zmagal bo samo tisti, kdor je prepričan, da se bori za pravično stvar.« Neki mlad stotnik mu je na videz naivno segel v besedo: »Ali ne mislite, *mon général*, da tudi premoč oborožbe in številčna premoč nekaj pomenita?« Gamelin je prezl stotnikov sarkazem in je krotko odgovoril:

»Nekaj? Seveda, *mon jeune ami*. A vendar imam rajši, da je pravica na moji strani — ker je nepremagljiva!«

FRANCOZI IN NEMCI

Iz knjige Andréja Siegfrieda *La Géographie Economique*

Najznačilnejše v nemškem značaju, v nemški osebnosti, je njena nedolžnost.

Nemški značaj ni kakor francoski, dodelan in dograjen, nekako dokončen, ampak se ne prebota in išče in dograjuje, večno je v oblikovanju; to je njegovo naravno in trajno stanje.

Zato bomo razumeli, zakaj Francozi in Nemci drug drugega ne razumejo. Nemci očita Francozom, da so statični, da se ne izpreminjajo. Toda Francozu posameznik šele takrat kaj pomeni, če ima dodelano individualnost; delo (oeuvre) je zanj šele takrat delo in kaj vredno, ko je dodelano.

Nemci so dinamični in se s tem ponašajo; strast ustvarjanja jih bolj mika kakor ustvaritev sama.

Oba temperamenta sta torej različna, zato imata drug drugemu kaj očitati: Nemci Fran-

cozom, da so dodelani in oblikovani, Francozi Nemcem, da niso dodelani in da so zato življenjski standard

Oboji imajo in nimajo prav: dva življenjska nazora sta to, dve filozofski pojmovanji.

Značilnost Nemca kot posameznika je nesposobnost izražanja, nesposobnost, da bi svojemu bližnjemu sporočil svoje vtise in se z njim živahno pomenil.

Zato se zdi, kakor da je Nemec brez osebnosti; čeprav ima krepko notranje življenje, je zaprt značaj; njegova osebnost se izživlja le v verski in pesniški obliki: v poeziji, pesmi in glasbi. Nemec ne zna natanko povedati, kaj misli; zaradi pomanjkanja osebnosti je negibčen. Zato tudi vlada ali pa odločen in spreten voditelj tako lahko nanj vpliva, ga preobraža in gnete ko testo.

Dr. Andrej SIEGFRIED, kljub nemškemu imenu pravi Francoz, rojen v Havru leta 1875., član Akademije moralnih in političnih ved, profesor na Politični visoki šoli in profesor na Francoskem kolegiju v Parizu. Najuglednejši francoski gospodarski teoretik in pisec tehničnih razprav o Angliji, Severni in Južni Ameriki, Kanadi in evropski krizi.

Glasovi beograjskega in nizozemskega tiska

Nemška izvozna industrija v stiski

»Industrijski mesečnik«, glasilo beograjske industrijske zbornice, piše v svoji februarški številki na 33. strani pod naslovom »Neizvršene dobave nemških tovarov«:

»Za stran neizvršitve naročil naših podjetij pri nemških dobaviteljih opozarjamo vsa podjetja, ki jih to zanima, da morajo biti podatki, tičeči se neizvršitve naročil, kar se da popolni, z vsemi potrebnimi podrobnostmi. Da bodo podjetja v bodoče točno vedela, kateri podatki so potrebni, je poslal naš trgovinski delegat v Berlinu preko ministrstva za trgovino in industrijo tole navodilo:

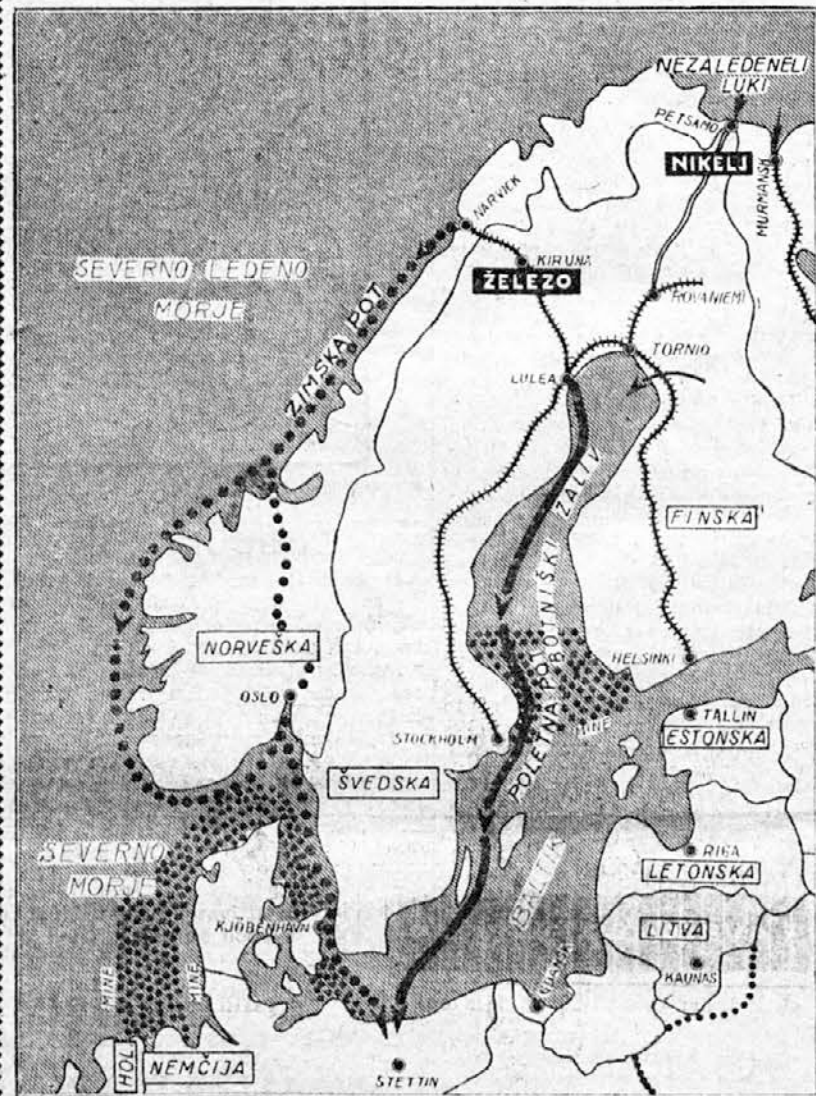
Za našo intervencijo pri nemških oblastvih v zvezi z neizvršitvijo dobav nemških tovarov nam je treba poslati za vsak posamezen primer tele podatke in natančne informacije:

Enotna obleka

Berlinski dopisnik nizozemskega lista »Nieuwe Rotterdamse Courant« piše, da pripravljajo v Nemčiji enotne obleke za žene in dekleta. Kroj teh oblek bo po dopisnikovih besedah odlikovala »hitlerjevska enostavnost«. Obleke bodo izdelovali v treh barvah: v črni, rdeči in rjavi.

Glavni vzrok te poenostavitve obleke, pravi dopisnik, je želja, da bi prihranili blago in sukanec. Drugi vzrok je pa okoliščina, da je konfekcijska industrija zašla v hudo krizo, ker ji manjka tekstilij. Enotne ženske obleke bodo na prodaj brez nakaznic ali pa na malenkostno število kuponov.

Pomanjkanje tekstilne robe je zadelo tudi moške in otroke, da celo dojenčke. Tako je n. pr. v Nemčiji prepovedano nositi obleke z gumbi na dve vrsti, ker se za takšen suknjič porabi več blaga.

Kako pride švedsko železo v Nemčijo

Gornji zemljevid kaže obe poti, po katerih pride švedska železna ruda v Nemčijo. Zimsko pot ogroža britanska mornarica, poletna pot je pa pri vходу v Botniški zaliv (med Finsko in Švedsko) posejana s finskimi minami.

a) Ime jugoslovanske tvrdke, ki je naročila blago v Nemčiji;

b) Točni naslov nemškega dobavitelja;

c) Kakšno blago je tvrdka naročila in koliko;

d) Dan naročila;

e) Kdaj bi bilo blago moralo priti.

To zahtevajo nemška oblastva zato, da bodo mogla hitreje ustreči našim intervencijam.

Težave nemške izvozne industrije so posledica uspešne zavezniške blokade.

Tudi nakup moških sukenj in plaščev je zelo omejen. Vsakdo, kdor si hoče kupiti nov plašč, mora dati starega v pregled posebni komisiji, in le-ta odredi, ali je plašč še za rabo ali ne. Šele na podlagi sklepa te komisije dobiš nakaznico za nakup plašča.

Še pred kratkim je bila prodaja otroških oblek neomejena. Zdaj se tudi tu začnejo omejitve. Poslej bodo starši smeli kupovati otrokom samo ohlapne obleke, da jih ne bodo otroci prehitro prerasli.

Nemški življenjski standard

Nizozemski list »Algemeen Handelsblad« je pred kratkim priobčil članek o zavezniški blokadi in o obojem vplivu na nemško gospodarstvo. List pravi med drugim:

»Življenjski nivo nemškega naroda je danes mnogo nižji, kakor je bil l. 1914. Večina rezerv in dohodkov nemškega naroda je šla in gre od l. 1933. dalje v strahovito oboroževanje. Še preden se je vojna začela, je ta narod spoznal racionalizacijo, v skladu s Hitlerjevo teorijo, da mora biti narod moralno pripravljen na vojno.«

Nemci o gospodarski nevtralnosti

DNB poroča: Državni tajnik nemškega gospodarskega ministrstva g. Landfried je izjavil, da bodo v nemških očeh samo tiste države veljale za gospodarsko nevtralne, katere bodo nadaljevale trgovanje z Nemčijo. Države, ki ne bodo trgovale z Nemčijo, bodisi zaradi blokade ali zaradi drugih groženj, ali pa iz lastnega nagiba, ne bodo veljale za gospodarsko nevtralne. Te države ne bodo smele pričakovati od Nemčije dobav v predvojnem obsegu.

Bila je tri po polnoči, ko je na zapahnjena vrata starega preužikarja Jurmana močno potrkalo.

Nič kaj rad se ni starec vzdignil iz postelje. Nova železna pečica je vselej takoj nehala greti, kakor hitro se ni več nalagala vanjo, zunaj pa je bil strupenski mraz. Starca je precej zalzeblo v pleča, če je le malo pomaknil pernico s sebe, zato je hitro skočil s postelje in vzravnal svoje dolgo, suhljato telo, kakor bi hotel sam sebe prepričati: »Saj sem še zadosti trden — samo ta peč me jezi, ne bo drugače, treba bo dati postaviti novo s pečnicami.«

Zunaj je spet potrkalo.

Kdo je? je zaklical precej glasno. kakor je bila njegova navada.

Jaz — sinte se je zaslišal zunaj pridružen glas. »Prihajam vam povedat, da smo dobili pravkar lepega, krepkega dečka.«

Potrpi malo! je zaklical stari in iskal klinčke, da bi našel oljnat svetilko, ki je stala na mizi. Ta nepričakovana novica mu je pognala kri v glavo; nič več ga ni zeblo, bil je malo vznemirjen, zato ni čutil mraza. Prižgal je luč in hitro stopil, da odpalne zarinček na vratih. Hud, suh kašelj mu je zadušil prvo vprašanje.

Čemu se le tako zaklepate, oče? je izpregovoril mladi Jurman, ko je stopil v izbo. »Tatu ne bo k vam, ne bo si upal, ker nas je polna hiša, na borjaču sta pa dva dobra psa. Kaj pa, ko bi se vam ponoči kaj primerilo...«

Kaj bi se mi pa moglo primeriti, kaj le? je reko odgovoril stari.

Kaj sem otrok, kali — naj se mar bojim strahov? je rekel stari.

Ne mislim na takšne neumnosti — toda ko bi nanaglomala zboleli ali ko bi vas obšla slabost. Lahko iznenada kaj pride, pa bi še do vrat ne mogli več. Ako bi bil jaz na vaši stopnji, bi hotel, da bi vsaj pastir spal v sosedni kamri.

Beži, beži — čemu le? je odgovoril nevoljno stari. »Sem mar že tako opešal? Vi bi me po vsej sili radi naredili bolnega. No vidite, — nov kašelj mu je vzel besedo — že spet ta grdi kašelj, vznemiril sem se malo...«

Mladi Jurman je že mislil reči: »Vi si ne daste tako nič dopovedati, pa se je premagal. Niso zastoj govori ljudje po vasi, da pri Gospoščevih, kakor se je reklo po domače Jurmanovi hiši, starca tako spoštujejo, da bi novi hiši, starca tako spoštujejo, da bi vsi drugi vaščanje lahko zgledovali. Največ zasluge je imela pri tem razumna mlada gospodinja, ki je večkrat rekla svojemu možu, kadar sta bila sama: »Tvoj oče je modro razdelil posestvo, pa še denar ima v hranilnici — in za koga neki spravlja, če ne spet za nas? Našim dekletom kupi vse — sam zase pa ne potroši nobenega vinarja po nepotrebnem. Ako bi mu ne bilo toliko za nas, bi se bil že enkrat oženil, kakor so mu ljudje prigovarjali, saj je bil pred našimi leti še prav trden možakar. Zdaj je začelo seveda siromaka že nekoliko pobirati.«

Ze zaradi tega se je začel mladi Jurman malo opravičevati:

»Ne smete vsega precej na slabo obrniti, oče! Zena mi je sicer bralila, češ, naj vam ne jemljem spalnica — ampak jaz si le nisem mogel kaj, da bi vam tega ne prišel takoj povedat.«

Torej le ostane naše ime na hiši! je izpregovoril dobrovoljno stari.

»No vidite, se je nasmehnil sin, čisto brez potrebe vas je skrbelo.«

Oba moža sta imela kakor kostanj rjave oči, stari že malo pobledele, in

SLOVAŠKA POVEST

Gabriela Preissova — Ivan Podgornik

NESMR TEN

oba oči so se kar zaiskrile, ko sta se srečala njuna pogleda.

»Ko pa je bilo pred njim šest samih deklin, se je oglašal spet stari, sem že mislil, da bo še za naprej tako. Jaz sem imel samo tebe, edina, pri vas pa so bila doslej sama dekleta. No, kaj pa žena, kako ji je?«

»Dobro, kar naprej se drži na smeh...«

»Stopil bi pogledat, je dejal stari, pa se ni prav ne spodobi.«

»Zakaj bi se ne — le pojdite, le! je veselo odgovoril mladi Jurman, takoj nato pa mu je spet druga misel skočila v glavo in je rekel skrbno: »Samo dobro se oblecite, da se preveč ne premrazite.«

»Saj tudi ti nisi nič bolje oblečen, ali se je tebi zdelo vredno za ta dva, tri korake?«

»Menda vidite, da sem vrgel kožuh nase.«

»No, potem ogrnem tudi jaz svoj kožuh, se je uklonil stari. »Kaj pa mali, ali ga on še ne potrebuje?«

Hudomušno se je nasmeh. oblekel brez pomoči svoj težki ovčji kožuh, potem pa vprašal: »Kakšno ime mu pa mislite dati?«

»I, saj veste, da bo Andrejček.«

»Andrejček, je ponovil stari zadovoljno. »Potlej bomo pa kar trije Andrejci pri hiši. Kadar odraste, bo to malo nerodno. Ko bi prišlo od gospe povabilo na to ime, kako bomo pa vedeli, za koga je?«

Tudi sin se je zasmel.

Malo nato sta se odpravila oba v hišo na drugi strani borjača. Pred vrati velike izbe je jelo starcu tako utripati srce kakor kadar je, ko je bil še mlad, prišel po uradnih opravkih pred vrata gosposke. Bil je to že sedmi otrok njegove snabe, a še nikoli prej se mu ni tako mudilo, da bi ga videl.

Vrata v močno zakurjeno sobo je prišla odpirati šestnajstletna Veronika, gospodarjeva najstarejša hčerka, ki so jo tudi prebudili, da je prišla pogledat od Boga poslanega brata. Danes je stari prvič pomislil, kako snažno deklet se je že naredilo iz nje. Gledala je nemo, nič kaj preveč veselo, plašno, kakor bi si mislila: »Mene gotovo niste bili tako veseli!«

Veronika je bila sicer prvorojenka, ali ko so bili prišli tedaj to povedat takrat še trdnemu dedu, ni rekel drugega ko: »Je tudi prav, če je prva pestunja! In ni se mu prav nič mudilo, da bi jo šel pogledat. Ko se je rodila druga in tretja vnukinja, je modro rekel: »Že spet dekline — no, pa saj deklet in kozarec ni tako nikoli preveč pri hiši. Pri četrti, peti in zadnji vnukinji je sprejel novico že nekam bolj tesnobno in opomnil kakor v tolažbo: »Saj bo tudi zanje še zadosti kruha pri hiši. Samo da jim Bog da zdravje, pa boste imeli veselje z njimi. Moja pokojna, Bog ji daj dobro, ta si je zmeraj želela deklice, pa je ni hotel Bog dati. Kaj se hoče, človek si ne more izbirati.« T. krat je še rad skočil zvečer v gostilnico med sosede na kozarec vina, a nikoli se ni hotel pohvaliti z novim dedovstvom. Danes bi bilo to čisto drugače!

Gospodinjino posteljo so bili že pregrmili z vezanim pregrinjalom, ona

pa je sedela v postelji in vsa srečna držala novorojenca v naročju.

»Bog vas sprejmi, dedek! je rekla živahno, »ali ste tudi vi prišli malega pogledat? Prav zdaj je zadremal, videli boste, kakšne očke ima — in pa kako je živ, kakor živo srebro.«

»Bog mu daj dobro zdravje! je pokrižal stari otroka, »da bi rasel na duhu in telesu pred Bogom in ljudmi. Prišel sem s sinom samo zato, da vidim, ali se mi ni vse to samo sanjalo. Lep fantiček...«

»Bo vsaj nekdo, ki bo podedoval vaše ime, se je oglašila zgovorna babica, medtem ko je pritrla otroku

Zoper glavobol

pomagata 1-2

ASPIRIN

tableti

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Opt.-reg. pod št. 37492 od 22. III. 1939.

na pisano čepico svilen trakec, da ga bo vsakdo z večjim veseljem pogledal.

Stari se je skrivaj ozrl proti peti na Veroniko, ki je šla, da vrže še nekaj polen na ogenj, in rekel, da se malo potegne zanj:

»I, saj so deklički tudi Jurmanovi.«

»So, ampak za kako dolgo pa! se je hotela ženica prikupiti gospodnji »Pride snubač in zbrisi ime, sin ga bo pa nosil tudi še potem, ko vas ne bo več in bo že zaradi enakega imena dal za vašo dušo.«

Stari Jurman ni nikoli posebno maral za to vrsto žensk, zdaj mu je pa bilo, kakor bi mu bila nož zasadila v meso. In še naravnost v prsi, da ga je pri tisti priči zgrabil hud kašelj. Še preden je mogel kaj reči, je že spet začela:

»Moj mož, ta se še vedno rad spominja svojega pokojnega deda, dasi je kdaj že strohnel v zemljo...«

»Sedite, dedek! je rekla gospodinja prisrčno. »Primakni stol sem k postelji, Andrej, saj vidiš, kako reveža kašelj muči.«

Stari se je zamaknil v tisto drobno stvarco z rdečim, skremženim obrazkom, ki jo je držala mati v naročju kakor dragotino — ta naj bi dajal za maše za njegovo dušo, kadar bo trohnel v zemlji? Ali je mar zato prišel na svet?

Stari se je zadrževal, mraz mu je izpreletel mozeg in kosti.

»Sedite, oče! je rekel sin in mu primaknil stol od mize.

»Ne — ne bom! Rajši pojdem spet nazaj...« je odvrnil stari tako otožno, kakor bi mu bil pravkar kdo umrl. »Zbogom!«

Razen Veroniki, se ni zdelo starčevu vedenje nikomur nič čudno. Gospodar in njegova žena, ki sta bila vsa zamaknjena v novorojenčkova lička, sta pa opazila, da so starca tiste babičine besede vznemirile, pa tudi njo so malo ganile, kakor je bilo videti Babica pa si je spet mislila, da stari kot razumen človek ne mara motiti otročnice. In tako je samo Veronika stopila za starem iz izbe.

Stari niti zapazil ni, da je šla deklica za njim v njegovo izbo. Ondi je omahnil, ne da bi sčel kožuh, na posteljo. Luč na mizi je še zmeraj gorela, vse je bilo kakor sicer, in vendar se je zdelo imovitemu starcu danes prvič žalostno, prazno, pusto kakor svetlu, ki se ne zveni nihče več na svestu zanj.

Stari Jurman je bil vedno zadovoljen človek. Tako potr je bil samo enkrat v svojem pametnem življenju, kakor je imenoval svoja zakonska leta, in to je bilo takrat, ko se je pred petnajstimi leti zaveroval v krsto svoje mrtve žene. V svojih mladih letih ni napravil nobenega koraka iz ljubezni do nje — pot ga ni vodila nikoli nikamor drugam kakor za skedenjem ob lipah h kočarski hčeri Anki Dolesovi. Ta pa njegovim domačim ni bila po volji. Moral je iti snubit drugo, iz druge vasi, ki je lahko poplačala ves dolg, kar ga je bilo na posestvu. Tako se je zgodilo, da ni Jurman svoji ženi nikoli toliko pogledal v oči, da bi v njih uzrl svojo dušo. Jurmanica je že takoj prva leta svojega zakona jela tožiti o bolečinah v jetrih, o čemer so pričale tudi rjave pege, ki so močno kazile njen že tako ne posebno lep obraz — in tako se je uboga žena možu čisto odtujila, dasi je bil tako blagega srca, da ji tega ni dal opaziti. Več let ni bilo videti, da bi Jurmanico bolezen izpodjedala. Šele tisto leto pred svojo smrtjo je začela očitno hirati. Neko jutro, ko je dolgo ni bilo na izpregled, jo je šla dekla buditi, a zastoj. Jurman je stopil k njeni postelji, in ko je dekla gospodinjino glavo, ki je gledala proti zidu, ohrnila, je od groze kar okrepnel. Ženine oči so bile steklene, vrto obličje z na pol odprtimi ustji je imelo strašen, grozovit izraz, da je Jurman kar kričnil. Potem je ni mogel več pogledati v obraz, morali so ji ga zakriti — in ako bi ne bil moral iz krščanske zakonske dolžnosti ostati doma, bi se bil najrajši kar kam izmuzil, dokler bi ne bila v hiši vsaka sled za smrtjo zabrisana. Šele ko je videl ženo položeno v hrastovo, s srebrom okrašeno krsto, s sklenjenimi rokami in z obličjem, zastrtim z belo tančico, ki

jo je bil po nasvetu svoje matere on sam pred poroko kupil, in so mu povedali, da je bila stari dekli že zdavnaj naročila, naj jo obleče, kadar umre, v poročno obleko, ki jo je skrbno hranila — so se mu solze utrile iz oči. Ko so nesli sosedje krsto iz hiše in skozi vrata, je spoznal, da ga je zapustila skrbna, zvesta roka, in tedaj se je čutil v duši tako osamel kakor zdaj... Zato je dal gospodarstvo, ki ga je dolje sam vodil, pod ugodnimi pogoji prepisati na mlada dva, ki sta pod njegovim vodstvom umno gospodarila in lepo ravnala z njim, sicer bi gospodarstva morda do danes ne bil dal iz rok.

In vselej se mu je potem dobro zdelo, kadarkoli so mu ljudje prigovarjali, naj se spet oženi, ko ima vendar komaj dobrih petdeset let in se drži še vedno lepo ravno ko sveča. Tudi proti domačim se je rad s tem pohvalil — v resnici mu pa niti v sanjah ni prišlo na misel, da bi se drugi ženil.

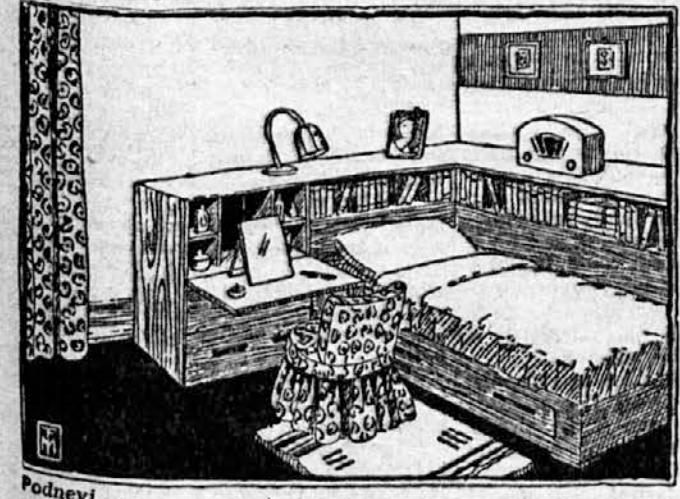
Za svojo zakonsko družico ni dolgo žaloval, saj se je razodevala nje skrbna roka povsod spet v snahi, ki jo je vzel sin, dasi ni prinesla nič k hiši, iz gole ljubezni, ne da bi bil oče kaj ugovarjal. Mladi Jurman ni nič posejal in nič počel, ne da bi se bil poprej pogovoril z očetom: bilo je sploh še vedno tako videti, kakor bi bil stari v hiši poglavar. Zato so tudi ljudje starega Jurmana že od daleč pozdravljali, v krmi pa so se mu sosede umikali in mu prepuščali najlepši prostor sredi glavne stene pod veliko sliko. Za občinskega moža bi ga bili tudi še vselej radi postavili, ako bi bil le hotel sprejeti to čast. Bil pa je tako malo čudaka in je vselej rekel: »Za tuje zadeve se nisem nikoli kaj prida zmenil.«

Tako so mu tekla vdovska, užitkarška leta v miru in pokoju, brez nepriik in tožba. Let ni štel, na smrt ni mislil; tako nerad je o njej slisal, da ni šel nikdar nikomur za pogrebom in da ni nikdar stopil na pokopališče. Sam je bil, kar je živ, zdrav ko riba in je rad povedal, da ga ni še nikoli nobena bolezen pritisnila na posteljo, kar je na svetu. Šele zdaj, od zadnjega Martinovega sejma, bi se ta pošast od nadebe rada skopala nadenj — ampak on se ne da. Sin ga je pošiljal zaradi hudega kašlja in močnega potenja k zdravniku — on pa ni maral iti; dobro je vedel, da je tudi njegova žena hodila k zdravniku, pa kaj je imela od tega — na oni svet ji je pomagal...

Sosede v krmi so ga i prasevali, kaj mu je, in mu svetovali to in ono, češ da naj se starejši človek nikar preveč ne zanaša na svojo moč. Jurmanu se je to za malo zdelo in ni ga bilo več tja. Rajši je pomagal zvečer svojim vnukinjam perje skubsti za njih balo in in pripovedoval o Pragi, kamor je šel že dvakrat pogledat, pa da pojde tja še tretjič in da vzame tudi katere svojih vnukinj s seboj.

V svojo izbo pa ni šel po nič drugega, kakor da so ga spravili v slabo voljo! Tisti vnuk mu je bil takoj zopr — to je slabo znamenje, nič dobrega si ne obeta od njega, kadar doraste vrha... Vse se mu tako zdi... In spet ga je naglaj kašelj, vse se je treslo v njem, v križu in prsih ga je zabolelo... Zviškoma se mu je zadelo, kakor bi ga nekaj zalezovalo — potne srce so mu stopile na čelo. Okrenil se je proti vratom, odskočil in ves prepaden zakričal. Zazdelo se mu je, kakor bi bil zagledal svojo pokojno ženo...

Nadaljevanje na 12. strani

Podnevi

Ponoči

Novi načrti za staro pohištvo

Prav gotovo imate doma kakšen star, še zelo udoben in širok divan z oblazinjenim naslonjačem, ki sicer prav nič ne spada med vaše pohištvo, pa se le ne morete ločiti od njega, ker je tako širok, mehak in udoben. Takšen divan lahko z majhnimi stroški in nekaj dobre volje tako preuredite, da ne bo slabši kakor pravi couch (kauč).

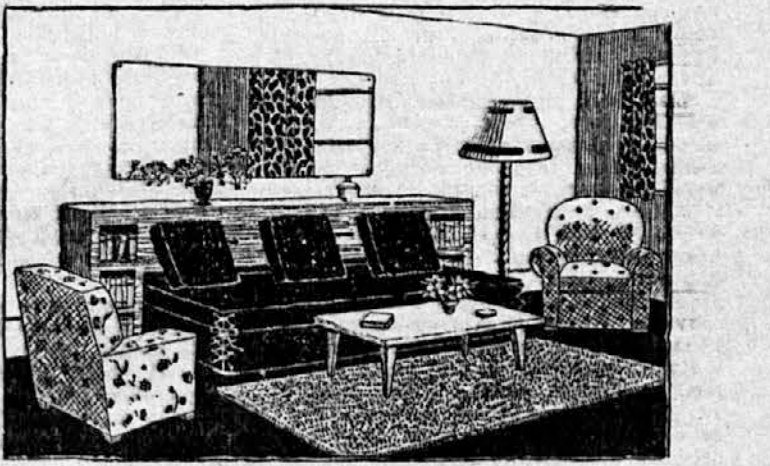
S takšnim preurejenim divanom, rečimo mu kar couch, si lahko uredite čedno samsko sobico; če že imate večje stanovanje, pa sobo za goste ali za doraščajočo deco. Posebna prednost teh modernih couchev je, da jih lahko z nekaj gibi spremenimo v posteljo.

Na naših slikah vam skušamo ponazoriti dva takšna primera. Na prvi sliki vidite prijazen kotiček v damski sobi. Couch obrobja nekoliko višja lesena knjižna omara, dovolj široka, da lahko na njeno polico postavite vazo s cveticami, kakšno fotografijo v okviru, telefon ali radio in svetilko. Na obeh koncih te police sta omarici z vdela-nima ploščama. Plošča pri znožju ti služi podnevi za mizo, plošča pri zgornji pa ponoči za polico nočne omarice.

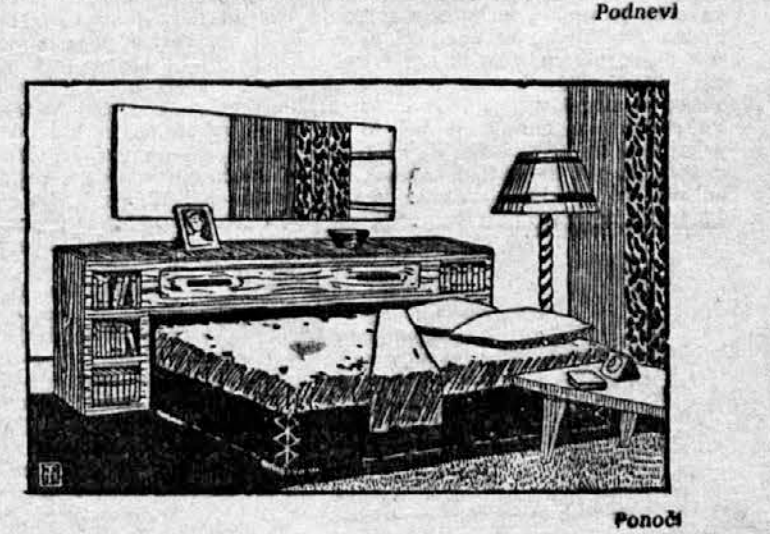
V predal preurejenega divana lahko čez dan spraviš posteljno perilo in odejo. Zvečer kar hitro pripraviš posteljo; v njej lahko poslušate tik pred spanjem najnovejšo opero, ne da bi ti bilo treba potem zlestiti iz tople postelje in utriliti radio.

Tretja in četrti slika nam kažeta, kako lahko praktično uporabimo nov, širok couch. Znano je, da na zelo širokem couchu nekam neudobno sedimo, zato smo ga porinili skoraj za polovico pod leseno polico. Tako smo dobili prav udoben divan. Zvečer potegnemo couch izpod lesene omarice, vzamemo iz širokega predala — ki je tokrat nad njim — posteljnino in si pripravimo posteljo. Takšno posteljo — lahko je tudi zakonska, če je couch dovolj širok — vidimo na četrti sliki.

Prepričani smo, da bodo naši načrti marsikomu dobrodošli, posebno pa tistim, ki si ne morejo najeti velikega stanovanja in se morajo zadovoljiti samo z eno sobo. Posebno praktična je pa takšna soba tudi za samce, za ženske, ki so v službi, in za mlada dekleta in mladenčce.

Podnevi

Ponoči

Kupuite srečke Državne razredne Ioterije v domači glavni kolekturi

kjer imate na razpolago srečke v številnih serijah.
Kolektura „VRELEC SREČE“ Vam zadete dobitke izplačuje takoj. Strogo solidna postrežba v kolekturi „VRELEC SREČE“.

Priporoča se Vam vsem

Alojzij Planinšek
Ljubljana Beethovnova 14

(Nadaljevanje z 11. strani)

»Zakaj ste se tako prestrašili, dedek?« se je zaslislal znan glas. »Prišla sem za vami, da vam zakurim, če morda ostanete pokonci.«

»Ti si, Veronika?« je dihnil Jurman, ko se je zavedel, »ves sem se razčeloval nocoj in čisto tako mi je bilo, kakor bi se bil prebudil iz prav hudih sanj. Le zakuri, le zakuri, Veronika... Pokaži, daj mi kosček lesa, ti jaz nakoljem nekaj tresak...«

»Ni potreba, dedek, saj imam nekaj rožg, te hitro zagorel.«

»Le daj sem, le, boš videla, kako lepe treske ti nakoljem!« je silil ded in segel v temi na polico po svoj nožek. »Meni je to igrača, jaz imam v rokah več moči ko ti! Ali vidiš, kako to lepo gre?« je rekel, ko mu je dala Veronika, ki je bila medtem že z rožgami podkurila, molče dve jelovi polenci, »le poglej!«

Naklajal je res še precej hitro iz obeh polenc toliko tresak, da jih je bilo na mizi že precejšnji kupček. Medtem je začel ogenj prasketati, pečica se je hitro segrela in po sobi se je jela širiti prijetna toplota.

Veronika je še vedno klečala pri peči, pogledala zdaj pa zdaj v ogenj in ni bila nič kaj dobre volje.

»Pridi les, Veronika!« jo je poklical ded k sebi. »Ti si moja, tebi kupim, kar boš hotela, tebe vzamem s seboj v Prago!«

Starega Jurmana še nekaj časa potem ni minila slaba volja. Ves tisti dan, potem ko se mu je bil rodil vnuk, se ni pokazal iz hiše, jed mu je morala nositi Veronika. Saj je pa onim tam naročil, naj razen nje nihče ne hodi k njemu. Tisti dan nato se je odpravil navsezgodaj v cerkev. Sin je čakal na vratih, ko se je oče vrnil domov. Lepo ga je pozdravil in ponižno vprašal: »Kako vam je, oče?« Čudno prepaden se mu je oče zdel.

»Dobro — prav dobro,« je odgovoril starec čisto na kratko, iztegnil suho brado, zavijtel svojo kločkovo palico do ramen in švignil kar hitro mimo njega. Sinu še oči ni dal. Šele na pragu se je na pol obrnil in rekel: »Kar na miru me pustite!«

Mladi Jurman je osupnil. To ga je spravilo v nevoljo. Šel je povedat ženi, kako ga je oče odpravil, a žena ga je lepo pomirila: »I, kaj hočeš, bolehen človek ima svoje muhe, saj veš. Pustimo ga, da ga slaba volja mine. Zdjaj ne mara drugega pri sebi ko Veronika.«

»In prav zdaj, ko je tako veselo pri nas!« je rekel gospodar, ko se je spomnil sinka, po katerem je tako dolgo hrepenel. »Ko bi ne bil poštnjak, kakršen je, bi rekel, da je križ z njim...«

»Križ, križ, pa še kakšen križ!« je vzdihnila žena. »To je vse samo zato, ker tako gledamo nanj, pa ker ima denar. Potem se lahko zmruje. Pa naredimo še mi tako.«

Minilo je še pet dni do nedelje, za katero so določili krst, in dotlej je, kakor je Jurmanica čisto prav sodila, tudi starcu prešla slaba volja. Prišel je na vsledno povabilo, ki mu ga je sporočila Veronika, naravnost v cerkev h krstu in se pridružil botroma s svojim običajnim dedovskim darilom, s cekinom, zavitim v podobico sv. Trojice. Samo nekaj je pozabil: za oltarjem pokrižati otroka. Pogledal ga je s pritajenim dihom in videl, kako se je zgani, ko so mu zatikali krstna darila pod zglatve. Bil je čeden otrok, ves ozaljšan in ves v trakcih — ali niti ob tem pogledu se starec ni mogel sprizniti z otrokom. Po cerkvenem obredu je šel še za nekaj časa na krstine, češ da ne bodo mislili, da je kaj bolan, ampak ni bil nič kaj posebno dobre volje; na

vsako, ponajveč šaljivo opombo je samo malo pokimal in kratko odgovoril: »Je že tako, kaj se čel!« Ko se je pa pririla do njega Anka, njegova četrtá vnukinja, je bil vesel, da je dobil malo pretveze, in je brž rekel, da pojdetá z Anko malo pogledat okoli hiše. Prijel jo je za roko in šel z njo na borjač, od koder se ni več vrnil. Zvečer, ko je bilo vse pri kraju, mu je prišla Veronika posteljo odgrinjat.

»Dedek, prosim vas,« ga je, spominjajoč nedavne obljube, zaupno vprašala, »ali bi si lahko prinesla sem v tole vašo sosedno kamrico svojo skrinjo? V naši izbi mi kar naprej iztikajo moje mlajše sestre po njej.«

»Pa ne da bi imela v njej kakšne posebne skrivnosti?«

»Kaj pa še — anipak rada bi, da mi pustite moje reči lepo na miru. Pri nas je vse tako na tesnem, ko nas je toliko... Štefinkovi Agati na primer ne sme nihče nič premakniti, ona ima svojo kamrico, kamor so prej spravljali semensko žito, lan in deteljno seme. Vse to so zaradi nje pospravili — in ona vendar ni nič starejša od mene...«

»No, več kaj, Veronika,« je rekel ded po kratkem premisleku, »pa res, čemu mi bo ta kamrica? Nič drugega nimam tam kakor obešalnik in tisto razdrto posteljo, ki mi je bila prekratka. Snemi tisto staro obleko z obešalnika in jo prinesi les, kamrica pa naj bo čisto tvoja, da boš imela tudi ti vse tako kakor Štefinkova Agata. Če oni tam takšno reč delajo s tistim fantičem — pa jaz spet tebe ne zapustim, veš. Ti kar molči!«

Veronika ga ni do kraja razumela, vendar je kar zavriskala od veselja in stekla kamrico pospravljat. S krajvo dekle sta prenesli vanjo njeno skrinjo in posteljo, potem tri rožnice z rožmarinom in nageljni — in vse njene reči so bile preseljene. Bila je ponosna na to, in samo Anki, ki je tudi bila starcu malo bolj pri sreč, je dovolila, da sme spati pri njej.

Minila sta božič in velika noč, stari Jurman je vidno hiral, kakor če začne list na drevesu veneti. Plazil se je kakor senca od mize do okna ali postelje, in že več tednov ni mogel v cerkev. Obiskov ni maral, sin ali pa snaha sta smela k njemu le tako, da sta ga povprašala, kaj in kako bi se to ali ono postorilo. Tedaj so se mu oči le še vselje malo zaiskrile, če sta rekla, da on vse bolje ve kakor sama. Včasih je vzela snaha svojega ljubeznivejša s seboj, da bi mu pokazala, kako se dobro redi, kako se mu je že lepo obelil obrazek in kako dobiva že svetlejšje laske. Ali tedaj je vselej starca nagnal hud kašelj, on pa se je začel, dasi je bilo v izbi prej preveč kakor premalo zakurjeno, hudovati na peč, kako ga jezi in kako mora prezebat in da mora zaradi nje kar naprej kašljati. In morala sta mu, dasi je bilo že maja meseca, ugoditi in dati postaviti v izbo novo, lepo peč s pečnicami.

Nekaj dni pozneje se je starcu zdelo, da mu je čudovito odlagalo. Tako se je čutil krepke, da je že navsezgodaj trikrat počasi premeril izbo. Ko mu je Veronika prinesla zajtrk, se ji je prijazno nasmehnil in rekel: »Tako mi diši jed, ampak nekaj časa se še premagam. Viš, Veronika, jaz sem od nekdanj velika dal na Boga, letos pa zaradi tega hudimanskega kašlja, ki bi me najrajši zadušil, še k velikonočni spovedi nisem mogel. Beži, pa postavi tisti lonček v pečico in ga dobro pokrij, da ne pade kaj vanj in mi ne pokvari slasti, potem pa skoči v župnišče, da jih ponižno prosim, naj bi me prišel gospod kaplan spovedat in z Bogom spraviti, ko sem že zamudil velikonočno spoved.«

In ko je Veronika šla, je poizkušal starec iznova malo sem pa tja po sobi. Tako ga je dobil sin in ga skrbno vprašal: »Kako vam je kaj, oče?«

»Bo že! Tega zoprnega kašlja, se mi zdi, sem se le čisto odkrižal... Kaj pa vi drugi počnete — ali ste že pokosili senožet na Junetu?«

»Še dopolne bo bomo... ampak zdaj mi gre nekaj drugega po glavi. Zena nocoj vso noč ni zatisnila očesa za-

radi dečka. Huda vrečina ga kuha, težko sope, kar ždi — še piti ne mara... Pravkar sem nagnal hlapca po zdravnika...«

»Kaj — Dreček?« se je obrnil starec k sinu s takšnim začudenjem, da bi se človek skoraj ustrašil tistih njegovih strmečih oči — prvič je imenoval dečka po imenu.

»Škoda bi ga bilo,« je vzdihnil mladi Jurman, »ko bi nam zvenel kakor zvone odčesnjena mladika. Tako sem zmeden, da ne vem, kje se me glava drži...«

Tudi starca je pretresla ta novica. »Poslali ste po gospoda?« se je oglasil po kratkem molku s skrušenim glasom spet sin.

»Sem,« se je iztrgal iz svojih misli starec in pobrisal z roko drobtine z mize, »zaradi velikonočne spovedi, da bi se prej popravil. Pojdi pogledat, kaj je z Drečkom, in mi prinesi snažen prt za na mizo in posvečeno svečo. Pojdi hitro!« je silil.

Hotel je biti sam, in ko so se za sinom zaprla vrata, se je ozrl najprej še enkrat po sobi, ali je Veronika danes pri njem vse dobro pospravila. Res, vse je bilo naređ — zdaj je treba samo še srce pripraviti na Gospoda Boga...

Za majave zobe uporabljajte zdravilno PARADENTIN kremo za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna (sluznice). Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

V duhu je zagledal Drečka... Videl ga je živega, v naročju svoje snah, zavitega v rdečo povojno odejico in z lično, z lepo petljo okrašeno čepico na glavi. Tleskal je z ročkami — hotel je ostati na svetu... »Je tudi človeška duša — moj rod — moja kri — in jaz se ravnam danes k spovedi...« so šepetale posinele starčeve ustnice, in težko sope se je opotekel do skrinje. Odprl jo je s svojimi drhtečimi, suhih rokami in izvlekel izpod različnega perila zveženj, zavit v rdečo svilen ruto, iz katerega je potem odmotal svojo hranilno knjižico in pregleden list papirja. Na listu je bilo s krepko pisavo z rjavkasto tinto zapisano:

»Pri pravi pameti, v imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha, določam, da naj dobe vse, kar imam, moje vnukinje Veronika, Katarina, Marija, Anka, Kristina in Metka. Veronika naj dobi namesto enega dela dva — zadnji otrok pa, sin, njih brat, ne dobi od mene nič — ker si moški lahko sam zasluži na svetu, uboga ženska pa ne. Andrej Jurman.«

To razredimbo vnuka Andreja je starec v rokah zmečkal, stopil k peči in jo z vžgalico zažgal. Komaj pa je to opravil in je ogenj papir uničil, je že vstopil sin s posvečeno svečo in prtom.

»Ti — kako pa je kaj malemu?« je vprašal starec globoko hropeč in ves poten.

»Nič ne morem reči,« je odgovoril sin, ko je pregrinjal mizo z belim prtom in prižgal svečo na njem, »bom videli, kaj poreče zdravnik.«

»Ti, Andrej, moja hranilna knjižica in mošnja s srebrniki, to vse dobe

po enakih delih dekleta in tudi mali, da ne storim nikomur krivice. Ali je prav tako?«

»Saj vi vselej modro ukrenete, oče,« je odgovoril sin z ginjenim glasom. Zunaj je zacingljaj zvonček. Mladi Jurman je odprl vrata, pokleknil na prag in se pokrižal.

»Kaj že gredo?« je šepnil starec, padel ob mizi na klecajoča kolena, na njegovem vdrtem obličju pa se je zaznal mir čiste vesti. Duhovnik je vstopil in ga pobral s tal.

Tisti večer potem je bila lepa junjska noč, skrivnostna in svetla kakor pravljica.

Pri Jurmanovih je vse že mirno počivalo, utrujena služinčad, otroci, gospodar in gospodinja. Mali Dreček se je že proti večeru pomiril in ni delal domačim nobenih skrbi več. Zdravnik je rekel, da ni nobene nevarnosti, in botra, ki je prišla malo za njim, je trdila, da ga je gotovo kdo z očmi uročil. Jurmanica bi bila rada poslala zdravnika še k dedu, ali gospodar ga je moral iti najpoprej vprašat. Vrnil se je s poročilom, da oče nič več ne toži, samo malo slaboten je še.

»Trden je, sem že večkrat rekla, veliko prenese in ne bo dolgo, ko bo po svojih starih navadi spet brkljal okoli hiše,« je menila gospodinja in mu to želela danes še posebno, iz veselja, da Drečku ni nič hudega.

Nočni čuvaj je že odklical deseto uro, ko si je stari Jurman še vedno zastoj prizadeval, da bi zadremal. Dasi mu je danes odleglo, mu je vendar nekaj stiskalo srce. Luči ni imel prižgane, samo odsvit ožarjenega neba se je razlival skozi okno po sobi — starec je dobro razločil strop z gredami in zdelo se mu je, da se mu primika vse bliže in bliže, kakor bi se hotel nanj vdreti in ga zadušiti... Zamahnil je z rokami po zraku, da bi se ubranil... A ni ga dosegel — samo zdelo se mu je tako. Iz teh mučnih sanj se je treba zbuditi. Sedel je v postelji in pogledal v razsvetljeno okno, takoj nato pa se je izklopil iz postelje in se plazil do okna. Kakor bi ga nekaj vleklo na plano... Ena oknica je bila odprta, pozabil jo je bil prejšnji večer zatisniti, ko je hotel, da mu pride še malo več vonja po lipovem cvetju v izbo. Pred njegovimi očmi so se vrstili skednji, ob njih pa lipe, takrat je lepo košate... Spodaj za drevjem se je razločila v temi trata z nekaj svetlejšjo stezo, visoko zgoraj pa iskra ob iskri: Tišino je motil samo črčkanje nekje tam blizu... Nič groznega — a vendar je groza izpreletala starca.

Glej — tisti čas je prhnil nekdo čisto tiho onod mimo — mlajši človek. Lahko je privzdigoval noge, klobuk, za katerim so bila zataknjena pera, je imel potisnjen na čelo. Njegovo sicer bistro oko ni zapazilo bedne starčeve glave, ki bi se je bil lahko prestrašil, bilo je obrnjeno drugam, za spoznanje dalje. In od onod, iz sosedne kamre, se je zaslislal Veronikin pridušni glas:

»Nace, delaj bolj tiho — dedek bi te utegnil slišati, on slabo spi.«

»Saj hodim po tihem,« je zašepetal mladenič, vendar dovolj glasno, da ga je tanko starčev uho lahko slišalo. Že je bil mladenič pred sosednim oknom in vprašal:

»Kajne, danes je bil spravljen z Bogom? Ali te ni nič strah, ko si tako blizu njega?«

»Zakaj le?«

»Ko bi prišla smrt ponj. Jaz sem se takoj nate zmisli. Moški sem, pa bi se še sam bal.«

»Beži, ne straši me... Saj spi tudi Anka z menoj — in ko bi se dedku kaj zgodilo, bo oče pri njem, da mu zalise oči. Tako je vsaj rekel, ko sem mu povedala, da pojdem po gospoda.«

»Ali imaš pripravljen šopek zame?« je načel mladenič veselejši pogovor. »Na ga, seveda ga imam, pa še kako čednega. Potakni ga v vodo, brž ko prideš domov. Zdjaj pa pojdi, prosim te!«

»Tako hitro, zakaj?«

»Meni je tako tesno pri sreč, ko si me strašil s smrtjo. Pa bojim se, da bi naju kdo ne videl.«

„VRELEC SREČE“

»Kaj pa je to takšnega? Vselej me tako odganjaš. Štefinkova Agata bi tega ne storila, ko bi jo jaz le maral! Ona je sicer iz bolj revne hiše — ampak zato je sama. To bi morali tvoji pomisliti, da sem si izbral tebe samo po svojem srečju...«

»Pollej pa kar pojdi k Štefinkovi Agati — ki je sama, kakor praviš,« se je pobesil deklici nosek.

»Kaj sem pa takšnega rekel? To si otročja! Rekel sem samo, da bi za nobeno drugo ne maral!«

»Nikar tako glasno!« ga je opomnila deklica.

»Daj mi šopek!« je rekel otožno mladenič. »Pa pojdem, če je tako. Ti vsako besedo obrneš po svoje.«

»Na — pa nikar ne bodi hud, Nacek... Pa pridi jutri spet — morda bi se pred veliko mašo ne mogla vsega pomeniti vpriči drugih. In pa kaj lepega naj se ti sanja nocoj!«

Okno se je zaprlo. Odslovljeni mladenič je umolknil in se odpravil od okna. Ko je odhajal, se je še dvakrat ozrl. Nogo ga pa niso več tako lahko nosile...

Starcu je omahnila glava trudno na roke... Svet se je zavrtel okoli njega — svet, kakršen je bil pred petdesetimi leti. In zdelo se mu je, kakor bi bil tu v izbi konec tega sveta... Neznanska utrujenost ga je prevzela in silna tesnoba, smrtna tesnoba, se mu je vselila v dušo. Mladenič je zašepetal deklici: »Ali te ni nič strah? Ko bi prišla smrt ponj!«

Od tod mora — daleč od tod! Zbral je vse svoje moči, se opotekel do vrat in jih odprl.

Bil je na pragu. Pred njim se je razprostiral velik borjač, tih, z belo mesečino oblit. Iz male pojate se je zagnal proti njemu pes črt — morda se še zapodi vanj, ker ga tako dolgo ni videl... Ne — samo enkrat ga je obletel, kakor bi se ga bal, Jezus Kristus — kaj to pomeni?

Starcu se je zdelo, da že nekam dolgo beži, v resnici pa se je s težavo priplazil komaj do vrta in potem še malo dalje proti strugi, do koder je segal njih travnik, kjer si je hotel odpočiti...

Ondi se je zgrudil kraj lonice. Glava mu je omahnila, da so mu gledale oči v zvezdnato nebo. A toliko, da se mu je pokazala ta svetla slika, že se mu je zazdelo, kakor bi mu hotela blaga sapica, ki mu je hladila vročo glavo, zatresniti svetli pogled z drugačno sliko...

V njej je zagledal tisto izhujeno stezo pod lipami in na oknu odraslo Veroniko. On sam je tudi bil nekoč mlad in je hodil po tej stezi k Dolešovi Anki — in za njim spet njegov sin, zdaj že tudi resen mož z gubami na čelu... Za njim se mu je vsilil v misel vnuček, edinec, s tisto čopkasto čepico na glavi... Videl ga je čisto majčkenega, kako stoji na tleh in kako je vsak dan večji in večji — dokler ni stal pred njim, spet na isti stezi, mladenič s perji za klobukom, namenjen v vas k svojemu dekletu — dekle pa mu je šepnilo z okna: »Delaj bolj tiho!« Podobna sta bila drug drugemu kakor zrno zrnu, oba pa starcu, ko je bil v njunih letih...

»Je že tako na tem božjem svetlu!« so dihnile Jurmanove ustnice in se nasmehnilo.

V prsih kakor bi se mu bilo nekaj zganilo — sprostito. Zaslutil se je v novem, snujočem, neskončnem življenju. Tako bo živel dalje... Na begu s svoje domačije, okoli katere je oprezovala smrt, je zadovoljen zaspal — za vselej.

Krapinske Toplice

zdravilo s sigurnim uspehom revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V predsezoni in posezoni znatni popusti. Nizke cene in pavšalno zdravljenje. Železniška postaja Zabok - Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekte pri upravi kopališča in v vseh potovalnih pisarnah.

Pravi San Pedro Mate čaj

vzpodbuja in istočasno ublažuje utrujenost in lakoto. — Dobi se samo v originalnih zavojih po dca 5- in dca 10-

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5

Celuloidne ščite za vrata

dobavljajo po vsaki meri in barvi trdnika

FRANJO ZRNEC, steklarstvo

LJUBLJANA, Kopitarjeva 1

Telefon 38-46

»Vse dotlej dokler bo Pravica teptana...«

Najčudovitejša avantura iz zgodovine svetovne vojne: povest o tajnem belgijskem listu, ki je izhajal sredi okupiranega Bruslja, pred očmi nemškega generalnega guvernerja, in teden za teden vlivaj ljudstvu novega poguma

Prejšnji mesec je minilo 25 let, odkar je izšla prva številka lista *La Libre Belgique*. Ta list ni bil, kakor so drugi listi:

Njegov glavni urednik ni imel sprejemnih ur.

V njegovi tiskarni niso hrumeli stroji.

In njegovi raznašalci niso skušali na ulicah drug-dragega prevpiti.

La Libre Belgique je namreč izhajala skrivaj. Izdajali so jo belgijski patrioti, možje, ki so rajši tvegali smrt, kakor da bi gledali, kako sovražnik demoralizira njihov narod.

Danes tega lista ni več. Prenehal je izhajati iz lastnega nagiba tisti dan, ko je po izvojevanju zmagi izpolnil svojo nalogo. Odsel je na višku slave in časti.

Povest tega lista je morda najčudovitejša avantura iz zgodovine svetovne vojne. Danes, po 25 letih, je ta povest prav tako živa, kakor je bila takrat, ko sta jo pisala ljubezen in gnev.

MESECA avgusta 1914., ko je po planvil Bruselj prvi sivi val nemškega vojaštva, so brez izjeme vsi belgijski časopisi prenehali izhajati; zdelo se jim je pod častjo, da bi jih cenzuriral sovražnik. In prvo dejanje nemškega generalnega guvernerja je bilo, ustanoviti nov časopis v francoščini in mu dati vso potrebno denarno in moralno podporo, samo da bo lahko brez težav izhajal.

Ta list se je imenoval *Bruxellois*. Njegova poročila o vojnih dogodkih so skušala biti nepristranska; Nemci so vedeli, da bodo samo tako mogli imeti od lista korist. Morda bi jo tudi res imeli — da ni bilo Viktorja Jourdaina.

Kdo je bil Viktor Jourdain? Viktorja Jourdainu je bilo takrat 74 let, po poklicu je bil pa glavni urednik *Patriota*. Mož je celih 30 let pridigal vero v pogodbe, ki so jamčile belgijsko nevtralnost; zato je bil tudi odločen nasprotnik slehernega oboroževanja svoje domovine. Tedaj je sovražnik brez vojne napovedi vdrl v Belgijo. Napad je nazorno pokazal, kako zgrešena je bila Jourdainova politika. Mož se je čutil osebno odgovornega za tragedijo svojega naroda; in da bi svojo nenameravano krivdo vsaj nekoliko popravil, je sklenil skrivaj izdajati list, ki naj bi razkrinkal vso verolomnost in izdajalstvo *Bruxellois*. Sam seveda naloge ni bil kos; zato si je poiskal spretnega zaveznika v osebi svojega 30letnega sorodnika Evgena van Dorena.

Načrt je bil tako drzen, da je mejil že ob blaznost. V oktobru 1914. je bil nemški generalni guverner von Bissing izpremenil Bruselj v velikanško koncentracijsko taborišče. Vsakdo je moral imeti izkaznico s fotografijo, vsi moški od 18. do 40. leta so se pa morali redno javljati na *Kommandanturi*. Po ulicah je podnevi in ponoči patrolirala vojaška policija; vrhu tega so bili Nemci organizirali še posebne brigade tajne policije, leta je pa imela v službi agente provokatorje. Od časa do časa je mesto novejstvo brez pravega opozorila odredilo zatemanje mesta in vojaška policija je s puško v rokah križarila po ulicah in streljala, kjer kdo ni vedel, da mora utrniti luč. Vsak dan je prinesel kakšen nov dodatek seznamu »zločinov«; tako je bilo zločin kar koli fotografirati ali risati, nalepljati, kazati ali razširjati kakršno koli pisanje, sliko ali risarjijo, ki je ni cenzor odobril; živžgati domoljubne napeve ali pa biti oblečen tako, da je le od daleč utegnulo spominjati na narodne barve katerega koli izmed zaveznikov.

TAKŠNE so bile razmere, ko sta Jourdain in van Doren začela izdajati svoj tajni časopis.

Posrečilo se jima je, pridobiti nekoga tiskarja v oddaljenem predmestju, nato sta pa brez odloga izdelala načrt za »podzemeljsko« organizacijo, ki bi skrbela za razširjanje lista. Evgen van Doren je sam spravil med ljudi polovico od 1000 iztisov, kolikor je štela prva številka; naredil si je bil zavojčke po 50 listov in si jih razvesil po sebi pod ohlapnim površnikom kakor kakšno girlando.

Po knjigi Oskarja E. Millarda
»Underground News« (Newyork)

1. februarja 1915. je neko ljubko dekle plaho oddalo dehteče rožnato pismo straži pred poslopjem, kjer je vladal von Bissing. Za njegovo ekscentenco osebno, je pripomnila, in zelo važno je. Ali bo ordonančni častnik tako prijazen in pismo oddal?

Ordonančni častnik je bil tako prijazen. Von Bissing je pismo odprl in našel v njem prvo številko lista *La Libre Belgique* (»Svobodna Belgija«).

In začel se je boj razuma in duha, boj nasprotnih nemških vohunov in najhujših vojnih policistov, boj vesoljne moči generalnega guvernerja z jeguljasto *Libre-Belgique*, z listom, ki mu ni bilo moči priti do živoga.

Ni bilo dovolj, da je že naslov izžival nemško oblast. Van Doren je dal pod njim postaviti še tale pre-

Zadaj za njegovim stanovanjem je stalo prazno skladišče, in v enem izmed vogalov je zijala odprtina od nekdanjega okna. Če bi to odprtino zazidal, bi dobil lep prostor — prostor, ki bi o njem živ krst nič ne vedel.

Tja je van Doren spravil svojo tiskarno. Odprtino so zazidali; vsak zidak so posebej prinesli na dvorišče, tako da ni nihče mogel ničesar slutiti. Novi zid so pobelili, nato pa pomazali, da se je ujemal s sosesčino. V podstrešnem vogalu nad tiskarno so izrgali dve deski; tam je bil vhod v tiskarno. Nastalo loputnico so zakrili s kupom stare ropotije.

To skrivališče je s pridom služilo skoraj leto dni.

V proslavitev skromnega jubileja svojega lista je sklenil van Doren izdati posebno številko — »v posebno veselje našemu prijatelju v. Bissingu«.

Bruselj, prestolnica Belgije: Pogled na trg pred pravosodno palačo.

drzni in porogljivi podnaslov: *Bulletin domoljubne propagande — Izhaja redno-neredno — Ni podrejen nikakršni cenzuri.*

»Cilj lista *La Libre Belgique*« je pisal Jourdain, »je krepiti belgijsko domoljubnost do tiste, danes še neznanne a zanesljive ure, ko bo naša domovina spet svobodna, in zavračati obrekovanje, ki ga širi cenzurirani tisk proti Belgiji in njenim zaveznikom.«

Mesec dni po izidu prve številke ni bilo človeka v Bruslju, ki še ne bi bil slišal o *Libre-Belgique*. Stinajst dni nato je list izhajal že po dvakrat na teden v 5000 iztisih.

List se je širil iz cele vrste krožkov, ki so ga imeli nalogo raznesti med ljudi; ti krožki so se čedalje bolj množili, dokler jih ni bilo na stotine — in vsem je bil van Doren središče. Toda njega ni nihče poznal razen od njega neposredno odvisni krožki; a še tam so ga imeli za navadnega raznašalca, kakor so bili sami. Nihče razen van Dorena ni vedel, da je zraven tudi Jourdain. Tajnost sistema in organizacije je bila tolikšna, da je mnogo zarotnikov šele po končani vojni izvedelo, da je bil ta ali oni njihov prijatelj takisto v zaroti. Celo moč, ki je urejal list ob koncu vojne, ni vedel imen nobenega od svojih prednikov in tudi ne večine svojih sodelavcev in dopisnikov; njihovi prispevki so prihajali po vseh mogočih ovinkih in »kanalih«.

La Libre Belgique je izhajala redno, teden za tedom, in je postala prava mora za Bissinga in za nemško tajno policijo. Pojavljala se je z neizprosno doslednostjo v Bissingovi pošti; našli so jo na še tako nepriznanih mestih v njegovem lastnem bruseljskem uradu. Se več: *La Libre Belgique* je docela nevtralizirala vpliv subvencioniranega tiska. Tako ne sme več dalje iti; nekaj je treba ukreniti, in sicer brž.

Znano temeljitostjo so Nemci preiskali mesto. Vsak dan so patrolje nepričakovano vdirale v prodajalne časopisje in v knjigarne. Nobeni tiskarni, da jo je le nemška policija poznala, ni bilo prizaneseno.

Kmalu je van Doren izprevidel, da bo tudi njegov predmetni tiskar prišel prej ali slej na vrsto; zato je sklenil tvegati nov drzen korak.

gu.« Tako je *Libre Belgique* dne 1. junija 1915. (št. 30.) prvič izšla ilustrirana: s portretom v. Bissinga, spretno trikiranim, kakor da čita *Libre Belgique*. In pod sliko se je bralo: »Naš ljubljeni guverner, sit laži cenzuriranih listov, išče resnico v *Libre-Belgique*.«

Guverner je besnel. In ker se ni mogel zneiti nad krivcem samim, se je znesel nad civilnim prebivalstvom: z neštefimi šikanami vseh vrst.

Nazadnje so izsledili glavnega raznašalca in ga justificirali. Novo raznašalsko službo je van Doren temeljito preuredil. Namesto da bi raznašalci šli k vsakemu podraznašalcu na dom, jih je van Doren sklical na določenem mestu: zdaj v kakšni trgovini, drugič v tramvajski čakalnici ali v kavarni — a nikdar ne dvakrat po vrsti na istem prostoru.

Najbolj priljubljeno shajališče je bilo v dvigalih katere velet trgovine: van Doren in njegov raznašalec sta se skupaj peljala kvišku, ne da bi kakor koli pokazala, da drug drugega poznata; v prvem nadstropju je van Doren izstopil in pustil svojemu zavezniku zavitek *Libre-Belgique*.

PROTI koncu leta 1915. se je razpečevanje lista razširilo na vse zasedeno ozemlje. Nekatere ceste so bile tako zelo zastražene, da si 50 km daleč utegnili dva dni potovati. Tajna policija je patrolirala po vseh cestah, držečih v mesta, in je smela vsakogar ustreliti, kdor je na poziv, naj odpre zavoj, ki ga je imel pri sebi, hotel zbežati. Kljub temu ni manjkalo prostovoljcev za raznašanje *Libre-Belgique*.

Skoraj ni minil dan, ne da bi bili izsledili katerega člena v verigi in ga justificirali. 13. aprila 1916. je bil van Doren ravno povečerjal, ko je ena izmed njegovih hčera opazila, da se zbira policija pred hišo. Van Doren je komaj še utegnul pograbiti plašč in kar v copatah splezati čez dvorišče na zid. Aretirali so njegovo ženo in jo zaprli. Njeno zasliševanje je postalo pravcata procesija; zakaj skoraj vsakih pet minut so privedli pred njo novega jetnika. Skorajda edini glavni zarotnik, ki ni bil zapleten v katastrofo, je bil Jourdain.

Potlej je počil glas, da je policija prišla na sled tajni tiskarni in da je zaplenila rokopolis za *Libre-Belgique*. Polom je bil popoln.

Zena van Dorena je presedela v zaporu dva in pol mesca kot talka za svojega moža, potem so jo pa izpustili. Preiskava proti drugim, vsem obtoženim veleizdajcem, se je končala z obsodbo 43 obtožencev (od 46) na različne denarne globe ali pa na ječo do 12 let, nekaj so jih pa odgnali v nemška koncentracijska taborišča. Van Doren se je več kot dve leti skrival pri nekem svojem prijatelju, za list pa seveda ni prišel več vpoštev.

DVANAJST dni po katastrofi 13. aprila je von Bissing našel med svojo pošto 72. številko *Libre-Belgique*, »z vdanimi pozdravi od uredništva«. Generalni guverner je klet in rohnol, a zaman je iskal zvezo z neštefimi aretiranci in obsojenci, zaman je iskal sledov strahotnega udarca. Članki, podpisani z istim le predobro znanim mu psevdonimom, niso bili niti za trohico krotkejši. In tako se je zgodilo pozneje še večkrat: Nemci so že mislili, da so zaroti zdrobili glavo, tedaj je pa izšla nova številka in se jim še bolj krvavo rogala kakor prej.

Jourdain je bil iztaknil drugega tiskarja in je izdal številki 72. in 73. koj drugo za drugo. A kdo popiše njegovo osuplost, ko je nekaj dni po izidu številke 73. opazil, da se širi med ljudmi štev. 74. Dejal si je, da jo je izdala neka druga skupina, hoteč tako pokazati, da je rezerva že pripravljena, če bi se Jourdainu in njegovim kaj pripetilo.

Jourdain je res kmalu nato dognal, da je štev. 74. izdal neki Albert le Roux, trgovec pisarniških potrebščin in dotlej glava razpečevalne organizacije. Ker je bila nemška policija prav takrat Jourdainu hudo za petami, je prepustil Rouxu glavno besedo pri organizaciji; da zmanjša riziko, je tiskal list enkrat v svoji, drugič v Rouxovi tiskarni.

Marca 1917. je šlo vse narobe; ne sreča se je vrstila za nesrečo in celo Rouxa je neki bralec izdal. Bil je ravno odšel zdoma, ko se je policija oglasila pri njem, toda njegovi ženi se je posrečilo posvariti ga, tako da je srečno zbežal čez mejo.

Zdaj je dobil list v roke mladi abbe van den Hout, mož mrzle, neizprosne energije. Van den Hout je ostal na neprestano menjajočem se vodstvu lista vse do konca vojne, to je, skoraj celi dve leti.

JANUARJA 1918. je policija spet udarila. Elita nemškega protivojnovstva je bila neutrudljivo noč in dan na delu in res je »pospravila« večino sodelavcev in raznašalcev; še več, posrečilo se ji je celo presenteti tiskarja, ravno ko je tiskal list, in zapleniti vso naklado. Tako je bil pod ključem do malega ves štab *Libre-Belgique*. O ugonobitvi, »dokončni in popolni« ugonobitvi tajnega časopisa so nemški listi pisali z velikimi črkami na naslovnih straneh.

Na bruseljski *Kommandanturi* so rajali kakor iz uma. Dva dni po tem nezasišanem uspehu je novi generalni guverner von Falkenhausen priredil tajni policiji na čast velik banket. Saj ga je pa tudi zaslužila! Na banketu so prebrali brzojavko s čestitkami, ki jo je izvolil poslati sam cesar Viljem II., in von Falkenhausen in njegovi gostje so pili šampanjec, da zalijejo smrt *Libre-Belgique*.

Večerja se je bližala koncu, ko je vstopil ordonančni častnik, pozdravil in izročil von Falkenhausnu zapечат ovek s pripombo »Nujno!« na njem. Malomarno je generalni guverner pretrgal ovitek in potegnil iz

Kralj-junak Albert I.

Spomenik Editi Cavellovi v Londonu. — Angležinja Edith Cavellova je bila v svetovni vojni usmiljenka v Belgiji. Leta 1915. so jo Nemci ustrelili, češ da je vohunila za zaveznike.

njega — *La Libre Belgique* štev. 143. Ves prsten in drgečoč od gneva je zmečkal list, ga vrgel po tleh in planil iz sobe.

Njegovi gostje so zravnali zmečkani časopis in se zgrnili okrog njega, da bi videli, kaj je generalnega guvernerja tako razkačilo. Med tistim, kar so brali, je bilo tudi tole:

»Že tri leta nas pokopavate, in že tri leta vselej spet vstanemo od mrtvih... In vse dotlej, dokler bo en sam Nemec na naših tleh, bomo živeli njemu na kljub in v izzivu; vse dotlej, dokler bo Pravica ležala poteptana na tleh, bomo mi stali, živ protest proti krivici; vse dotlej, dokler boste Resnico tajili, čedalje bolj dvigajoč zidove naših ječ, bomo živeli, da bomo zalučali Resnico v obraz našim ječarjem... Vzdržali bomo!«

In da bo njihov gnev še večji, so zasmehovani detektivni ugotovili, da so bili članki podpisani s istimi psevdonimi in da je njihov slog že od daleč izdajal očetovstvo ljudi, katerih zajetje so ravnokar slavili. Se nekoliko bolj bi jih pa jezilo, če bi vedeli, da so nekateri članki nastali v zaporu in da so jih zarotniki tako rekoč pred njihovim nosom iztihnotali v votlih ročih košar, v katerih so jetniki smeli dobivati hrano od zunaj.

Posmehljiv in predrzen kakor zmehrom ni fantomski časopis kazal nikakršnega sledu od udarcev, ki so mu jih prizadejali; in nič na njem ni izdajalo strahotnega napora, potrebna za njegovo naglo vstajenje.

Nekaj dni poprej — takrat je po zasedenem ozemlju krožil popis van den Houta z njegovo fotografijo — je abbe mislil na obe možnosti, ki sta mu še ostali: ali bi zbežal čez mejo, ali bi se pa skrival. Odločil se ni ne za eno ne za drugo. Temveč je počakal, da mu je brada zrastle, potem se je pa spretno preoblekel in postal monsieur Courtade, advokat.

In to je ostal s ponarejeno izkaznico do konca vojne. Bil je večkrat v nevarnosti, da bo od lakote umrl, ker ni imel nikakršnega uradnega obstoja, nobenega zakonitega bivališča in zato tudi nobene pravice do živiliških nakaznic. Toda srečno je preстал vse te težave in izdajal dalje svoj list.

IN tako je *La Libre Belgique* nadaljevala svojo pogumno pot, zmehrom iznova spravljajoč zatiralca v nov gnev in bes. Njeni uredniki so dajali narodu smernice v premnogih problemih, nastalih v težavnem razmerju med belgijskim ljudstvom in sovražno okupacijo; in to je dalo listu vrhu vsega še politični ugled poleg moralnega bodrila, ki ga je zatiranemu narodu pomenilo že samo njegovo izhajanje. Prav do zadnjih dni vojne je *La Libre Belgique* svarila in vlivala poguma: »Belgijci, vztrajajte! Kvišku glave, kvišku dostojanstvo; odrešitev se bliža!«

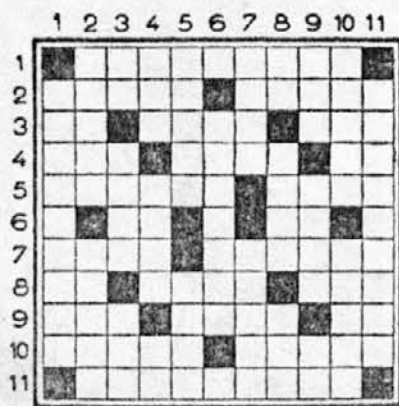
Marsikaterega obraza ni bilo več, ko je kralj Albert prijezdil na čelu svojih zmagovitih čet konec 1. 1918. v svojo odrešeno prestolnico. Več članov štaba *Libre-Belgique* je spalo večni sen na pokopališču tik mesta, kjer so jih postrelili. Drugi so težali med numeriranimi grobovi nemških kaznilnic, a tretji, kurirji brez imena, so bili kot beli okostnjaki obviseli na bodečih žicah med frontama. Tudi starega Viktorja Jourdaina ni bilo več med živimi; umrl je tik pred zmago — tisto zmago, ki je do poslednjega diha ni nehal napovedovati.

Zato je pa živela *La Libre Belgique* in njenih 200.000 iztisov je z upravičenim ponosom obujalo spomin na drzno prisego, objavljenjo natanko leto dni prej, v 135. številki:

»Naj se zgodi kar koli, slovesno vam prisegamo, da bo Vaše Veličanstvo tisti dan, ko bo zmagovalno vkorakalo v svojo ljubljeno prestolnico, pozdravila posebna izdaja *Libre-Belgique*.«

UGANKE?

KRIŽANKA

Pomen besed:

Vodoravno: 1. pokrajina v Jugoslaviji — 2. travnik; žensko ime — 3. kvartski izraz; njiva; soha — 4. žensko ime; samostanski predstojnik; kemijska formula za ogljikov monoksid — 5. kraj v Švici, poznan po predzgodovinskih najdbah železne dobe; evropsko gorstvo — 6. del voza; italijanski predlog — 7. povabljenec; glavno mesto sovjetske republike Armenije — 8. predlog; prebivalci Estonije; veznik — 9. čvrsta svojina; vzklík — 10. francoski fizik (1786—1853); napev — 11. pokrajina v Španiji.

Navpično: 1. zveza treh iger — 2. dan v tednu; 3. francoski spolnik; grška sveta gora; veznik — 4. moško ime; italijanska vojvodstva rodovina; njega — 5. železniški voz; stil — 6. spevoigra — 7. Zolajev roman; mestece v Kotskorskem zalivu — 8. kemijski znak za iridij; veznik; števnik — 9. odmev; zdraviliško mesto ob Gardskem jezeru; vzklík — 10. žensko ime; dreved — 11. žensko ime.

STOPNICE

1. a
2. aa
3. aaa
4. a d d
5. d d g g g
6. g g g r r r

Pomen besed: 1. kratka, 2. osebni zaimek, 3. kača, 4. zgradba, 5. žensko ime, 6. vas v Beli Krajini. — Vsaka naslednja beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove.

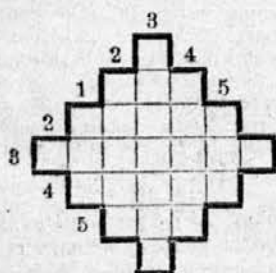
POSETNIKA

VIKO JECE

KRAŠNJA

Kaj je ta gospod?

ČAROBNI LIK

Pomen besed navpično in vodoravno:

1. zelenjava, 2. obrtnik, 3. slovenski pesnik, 4. zemeljska oblika, 5. reka v Nemčiji.

ENACBA

$(a-b) + (c-d) + (e-f) + g = x$
 a = znanost
 b = veznik
 c = drevo
 d = veznik
 e = veznik
 f = del cerkve
 g = ima svojo moč
 x = praznik

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIŽANK

Vodoravno po vrsti: 1. bl, napaka, 2. rin, timor, 3. otok, lot, 4. daruvar, 5. as, lit, f, 6. r, strugar, 7. emu, soča, 8. omer, sen, 9. sahara, na.

REŠITEV ČAROBNEGA KVADRATA

1. padar, 2. opora, 3. golob, 4. Arosa, 5. rabat.

REŠITEV OPEK: Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

REŠITEV STOPNIC: 1. D, 2. da, 3. dar.

REŠITEV ENACBE: a = rudar, b = dar, c = sito, d = to, e = Jalovec, f = lovec, x = Rusija.

Rešitev številčnika: a) gotica, b) otesan, c) Regina, d) Istran, e) carica, f) araras, g) orica, anarar.

Vohunske avanture kapitana Rintelena

v letih 1914-1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

21. nadaljevanje

Prisluhnil sem, Spet nekaj novega! Angleške križarke so srečale admirala Speeja 8. decembra 1914. Lord Herschell je trdil, da so prestregli in dešifrirali tudi brzojavke, namenjene njemu, čeprav je šifra nemškemu mornariškemu atakežu izginila šele mnogo pozneje. Očitno protislovje, ali pa spretno nastavljena past! Hotel sem odkriti resnico in zato sem nenadno dejal:

»Toda vi ste vendar to šifro prepisali mnogo pozneje, po decembru 1914!«

Hall je poskočil:

»Kdaj, pravite, smo prepisali šifro?«

Zaslutil sem, da v tem vprašanju tiči past. Hotel je vsekako izvedeti, ali vem, kdaj so nam ukradli šifro in kako. Vročično sem razmišljal, kaj naj rečem. Kot vojni ujetnik na Angleškem bom utegnil prej ali slej sporočiti kakšno važno novico v domovino. Zato moram izvedeti od njiju kar največ.

Zavedal sem se, da ne bom napak storil, rekoč admiralu, da vem, kako so Angleži dobili to šifro v roko.

»Oh,« sem nebržno dejal, »o newyorskim aferi govorite, ko ste podtaknili tajniku pri nemškem poslanstvu tisto damico. Saj so o tem čivkali vrabci na strehi!«

Nekoliko začudeno sta me pogledala, potlej je pa admiral Hall počasi dejal:

»Hm, pravite, da so čivkali o tem vrabci na strehi?«

Nastala je mučna tišina; nekaj zoprnega sem se bil tedaj domislil. Zakaj, zakaj sta prav zdaj utihnili? Ali sta s tem hotela reči, da niso na poslaništvu o tem ničesar vedeli?

To je bil zame hud udarec. Zmerom sem se bal, kaj bi se utegnilo zgoditi z našimi brzojvkami, čeprav sem po Boy-Edu sporočil v Berlin, da so nam ukradli najtajnejšo in najnovejšo šifro. Moje slutnje so bile žal upravičene. V Berlinu jim ni bilo mar našega opozorila. Bilo mi je, da bi zarjul od jeze in ogorčenja nad tolikšno malomarnostjo. Lord Herschell je prekinil mučno tišino in nadaljeval:

»Dosti skrbni ste nam prizadejali, kapitan. Ze prvo šifro smo zelo težko dobili. Potegnili smo jo iz morja, kma-hu po potopitvi vaše križarke 'Magdeburga' blizu Kronštata; vaš kapitan jo je bil namreč v steklenici vrget v morje. Tako smo nekaj časa lepo lovili brzojavke iz Berlina in jih dešifrirali. Potlej ste pa vi odpotovali v Newyork in odnesli novo šifro. Kajpak smo vedeli, da potujete, vedeli smo celo, da nosite s seboj novo šifro, toda nismo vas mogli prestreči. Ko ste prispeli v Ameriko, se je začelo za nas to delo. Nismo več mogli dešifrirati brzojavk iz Berlina, dokler se nam ni posrečilo, da smo dobili v roke tudi to najnovejšo šifro...«

Nalil sem si še kozarec vina.

Ne morem povedati, kako me je pretresla ta novica. Samo pomislite, kaj

je pomenilo za Nemčijo, da je Anglija prestregla in dešifrirala vse brzojavke, ki so jih pošiljali iz Berlina v svet! To je pomenilo, da so naši sovražniki natanko vedeli o vseh naših namerah. Ze misel na to mi je bila neznošna.

Skušal sem se oprijeti edine rešilne bilke: upanja, da bom lahko, čeprav vojni ujetnik, našel pripomočke in poti, da bom sporočil v Berlin, kako

nas imajo Angleži v šahu. Toda mrzlica me je spreletela ob misli, da je bilo moje prvo opozorilo bob ob steno. Kdo mi more biti porok, da tudi to ne bo romalo v košaro za papir?

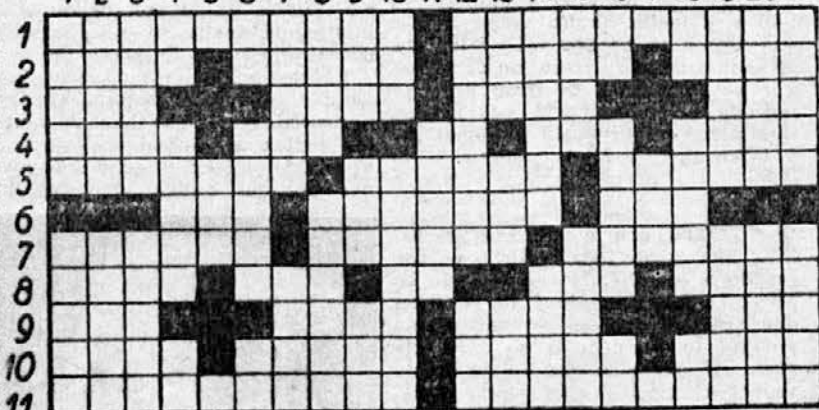
Nekaj je bilo neizpodbitno. Iz Berlina so brzojavljali na vse strani z isto šifro, čeprav sem jih bil takoj opozoril, da so nam jo ukradli. Mar res po vsej sili hočejo drviti v samomor.

Opazil sem, da sta oba britanska častnika delila z menoj moje začudenje. Kakor jaz, sta najbrže vedela, da sem takoj opozoril Berlin, da je šifra v sovražnikovih rokah, in kakor jaz, sta se čudila, zakaj je Berlin še dalje brzojavil s staro šifro. Bil sem pri koncu svojih moči! Sedel sem kot vojni ujetnik v nekem angleškem klubu, med svojima sovražnikoma, in nisem imel možnosti, da bi prijel za ušesa gospode v Berlinu in jim zaklical:

„DRUŽINSKI TEDNIK“
v vsako
SLOVENSKO HIŠO!

Velikonočna križanka

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Pomen besed:

Vodoravno: 1. prebivalec Balkana; mesto na Slovaškem. 2. svetopisemska oseba; borišče v starorimskem cirkusu; kmet; ogljikovodikovec. 3. rusko ime za Sibirijo; ozemlje med Savo in Jadrantom; pritok Morave; jarem. 4. trojanski junak; reka in nižina v Italiji; enaka soglasnika; gozdna rastlina; sad. 5. nepripraven; če je polna, je človek sit; slovanska boginja. 6. začimba; pevski glas; števnik. 7. časovni prislove; vrsta blaga; slovanski narod. 8. poveslo; blazen; del tujega izraza za veliko tveganje; panj; vrsta ameriških papig. 9. lep; ga razlikujemo pri ljudeh (je nižji, srednji in višji); bančni račun; spis. 10. žito; reka na Francoskem; žensko ime; moško ime. 11. zdravnik; gora pri Kočevju.

Navpično: 1. veder; klic, ki je znak

pažnje; mesto v Italiji; košnja. 3. drevo; je spomladaj gaj. 4. enota električnega odpora; moško ime; oblika pomožnega glagola biti. 5. oče. 6. nota; zdravilna rastlina; povratni zaimek. 7. vihar; gre le enkrat na led. 8. vas pri Vrhniki; mesto v Nemčiji. 9. žensko ime; v njem se med nabira; osebni zaimek. 10. osebni zaimek; grad iz Jurčičevih povesi; danes ruševina. 11. podnebje. 12. se pridobivajo iz premoga; ni mrtev. 13. jadranski otok; reka v Rusiji; vrbe. 14. kozaški načelnik; do njega južni veter piri. 15. vrsta teže; opira se. 16. globina v tekoči vodi; bogastvo Savinjske doline; stara oblika veznika. 17. osebni zaimek. 18. veznik; neponarejena; barjanska vas. 19. Hunov veliki voj; francoski fizik (1786—1853). 20. železniški voz; veznik. 21. elektroda; znan polotok.

»Ljudje božji, kaj pa mislite? Ali hočete res narediti samomor? Ali ste slepi in gluhi? Mar vas nisem že opozoril? Za božjo voljo, sežite že vendar staro šifro!«

Po malem sem se zbral in pomiril. Zavedal sem se, da ne morem za zdaj storiti ničesar in da moram pustiti dogodkom nekaj časa prosto pot. Da bi se nekoliko zamotil, sem dejal lordu Herschellu:

»Kaj ste malo prej dejali o brzojavkah grofu Speeju?«

Herschell je dvignil glavo in odgovoril:

»Hvaležen sem vam, kapitan, da ste me spomnili na to. Takoj vam bom povedal vso zgodbo.«

In prišel je pripovedovati:

Skrivnost potopitve admirala Speeja

Admiral Spee je križaril s svojim brodom po enem izmed sedmih oceanov, toda London ga ni mogel izslediti. Britanska admiraliteta se je pa natanko zavedala nevarnosti, ki jo je pomenila ta eskadra za zavestniško vojno trgovino, in odločila se je, da jo mora po vsaki ceni uničiti.

Pogoj za doseg tega cilja je bil: dve oklopni križarki najnovejšega tipa. Nobena druga ladja ne bi bila kos izvrstnemu topniškemu ognju s 'Scharnhorsta' in 'Gneisenaua'. Razen tega bi morali natanko določiti, kje je plul admiral grof Spee tisti dan, ko bi ga hoteli angleški križarki napasti.

To bi pa morali storiti samo čisto na skrivaj, kajti če bi nemška admiraliteta izvedela, da ploveta dve oklopni križarki proti Atlantiku, bi takoj vedela, da sta si izbrali za cilj eskadro grofa Speeja, in bi jo takoj opozorila, da bi se umaknila nevarnosti.

Nemška mornarica je dobro vedela, da plovejo malone vse angleške križarke po Severnem morju, razen dveh, ki sta se vsidrali v bližini Dardanel in prežali na nemško ladjo 'Goeben', da ne bi pobegnili iz pristanišča in se zatekli v Pulj, kjer bi okrepila avstrijsko mornarico.

Tedaj je pa genialna fantazija admirala Halla na kar se da preprost in poceni način odvozila ta zavozlani problem.

Dve oklopni križarki, zgrajeni v treh tednih

Admiral Hall se je nečesa izvrstnega domislil: dal je v angleških ladjedelnih zgradbi dve novi oklopni križarki. Delati so pričeli čisto na skrivaj in v treh tednih sta bili križarki gotovi. Bili sta sivo obarvani, z velikimi dimniki in težkimi topovi. Ti dve križarki pa nista bili pravi križarki, temveč samo dve veliki leseni ponaredbi.

Neko temno noč so pripluli močni vlačilci in potegnili leseni ladji na morje. Na mostiščih vlačilcev so pa dan in noč stali častniki in z daljnogledi opazovali obzorje, iskajoč sovražne ladje. Kakor hitro so zagledali kaj sumljivega, so zastirali ladje z umetnim dimom. Nad vse važno je namreč bilo, da nihče ne bi izvedel za to lažno mornarico.

Križarki sta pluli mimo Biskajskega zaliva skozi Gibraltar in skozi Sredozemsko v Egejsko morje, kjer sta bili že nekaj tednov zasidrani pravi angleški oklopni križarki 'Invincible' in 'Inflexible'. Otočani so ju lahko opazovali z obale, kar je bilo posebno prijetno za razne tuje agente, ki so imeli nalog, takoj sporočiti svojim vladam, če bi križarki dvignili sidra.

Neko temno noč so vlačilci privlekli lesena nestvora, od daleč za čudo podobna pravima križarkama, do pravih križark. Z obale nepoklicano oko nikakor ni moglo ločiti pravih križark od lesenih. In med tem ko so tuji agenti živeli v prepričanju, da sta 'Invincible' in 'Inflexible' še zmerom na svojem mestu, sta pravi križarki že s polno paro pluli skozi Gibraltar proti severozahodu.

Prekinil sem lorda Herschella:

»Zakaj proti severozahodu? Saj sta vendar vedeli, kje križari grof Spee?«

»Dobro smo vedeli,« je odgovoril lord in pogledal admirala Halla. Admirala je pa nepremično strmela predse in mirno dejal:

»Brzojavil sem mu, kje ga bosta dohiteli angleški križarki. Spodoben, kakor je bil, je točno prihitel na stanek.«

Odrinil sem svoj stol in planil v smeh:

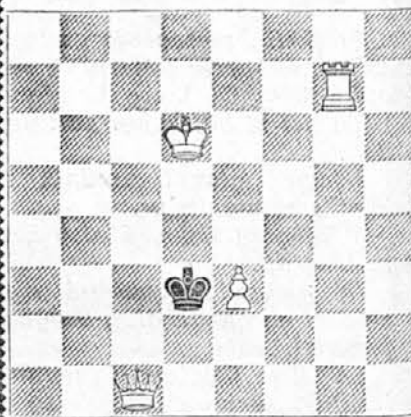
»Oprostite, sir Reginald, ni posebno velikodušno, če vlečete za nos ubogega vojnega ujetnika. Menda vendar ne mislite, da vam bom verjel?«

(Dalje prihodnjič)

ŠAH

Problem št. 21

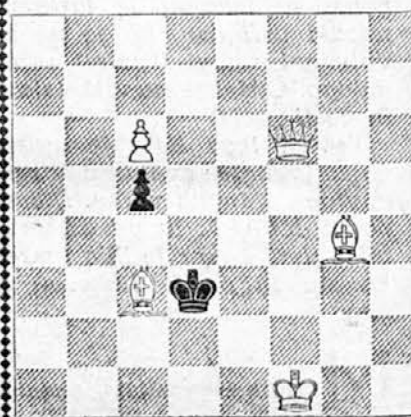
Sestavil P. G. L. Fothergill (1903)

Mat v 3 potezah (B 11)

Problem št. 22

Sestavil Samuel Loyd (1867)

Mat v 4 potezah

Elegantnost prve in dubovitost druge poteze sta nov dokaz ostroumnosti ameriškega mojstra.

Klasična kratka partija

Evansov gambit

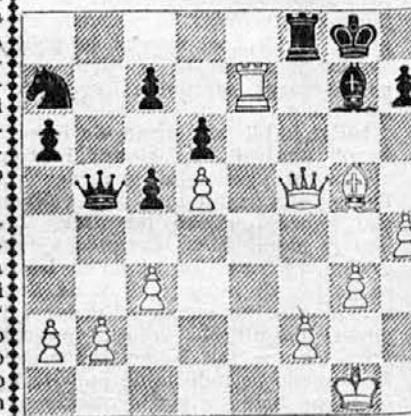
(Düsseldorf 1862)

Beli:	Črni:
Schnitzler	Levy
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lc4	Lc5
4. b4	Lxb4
5. c3	Lc5
6. d4	exd4
7. o-o	d6
8. cxd4	Lb6
9. Sc3	Sf6?
10. e5	dxc3
11. La3	Lg4
12. Sxe5	Lxd1?
13. Lxf7 mat.	

Šahovska kombinacija

Pozicija iz partije

Prepiorka—L. Steiner (Debrecin 1925)

Beli matira v 3 potezah

31. Df5xh8 mat.	
30. ...	
29. h4	
31. Df5—g5 mat.	
30. Lg5xh4	
29. Te7xg7	

Rešitev problema št. 19

1. Sd4—c6	Ke4—f4
2. Dd1—e2	Kf4—g5 (r)
3. De2—e5 mat.	
1. ...	Ke4—f5
2. Dd1—g4 šah	Kf5—f6
3. Dg4—g6 mat.	
1. ...	Ke4—e3
2. Kh3—g3	kar koll
3. Dd1—f3 mat.	

Rešitev problema št. 20

1. a2—a3	h4—h3
2. Kh2—h1	Kc4—c3
3. Dh5—e2	h3—h2
4. De2—g2	Kc3—c4
5. Dg2—c6 mat.	
2. ...	h3—h2
3. Dh5—g5	h4—c3
4. Dg5—g2	Kc3—c4
5. Dg2—c6 mat.	

ZA N A Š E MALČKE

ZGODBA O UBOGEM KOKOTU

VELIKONOČNA PRAVLJICA

Nihče ni vedel, da mu je ime ubogi Koko. To se pravi: sam se je tako krstil, najbrže pač zato, ker se ni počutil preveč srečnega. Bil je majhno jajčece iz pobarvanega, zelo dobro ponarejenega lesa. Na enem koncu je bil malo debelejši, na drugem pa bolj koničast; bil je ljubke rumenkaste barve, na las podobne barvi prave jajčne lupine.

Dobro se še spominja dolgih dni, ki jih je preživel v nekem temnem, prašnem prostoru. Najbrže je bilo v kakšni veliki trgovini, kjer se nihče niti zmenil ni zanj. Kako žalostno je bilo takrat njegovo življenje!

Naposled je pa le nekdo prišel — ne ve prav dobro kdo — in ga je z več drugimi predmeti položil

»Kakšna sramota!« toži ubogi Koko osramočen. »Niti užiten niti!« Ubogi Koko se kotali, kotali po mahu in posušeni listih, kotali se prav do ribnika. Na srečo so tam trstike, ki so ga ustavile, sicer bi se pošteno okopal, in potem bogve, kaj bi se zgodilo z njim.

Hotel je zaspati, kajti bil je nezrekljivo utrujen; saj si lahko mislite, ko je imel pa takšne dogodivščine za seboj. — Takrat pa priskače... plik-plok... plik-plok...

...debeli, sluzasta zelena žaba... »Aj!« vzkligne žaba, »krogla za rugby! Hej! Kvak, kvak, kvak! Pridite sem, vsi pridite! Bomo zaigrali partijo rugbyja!«

Kmalu jih je petnajst okrog ubogega Kokoja. In mečejo ga,

streho sosednje kmetije, pade na tla, še se kotali, naposled se pa ustavi.

Na kmetiji so imeli pa majhno siroto, ki so jo vzeli iz usmiljenja. Toda delati je morala desetkrat več kakor ostali, malo so ji dajali jesti in hudo so jo pretepali. Bila je služkinja za vse; vsem je morala krpati obleko in nogavice. Nikoli ni dovolj dobro zakrpala; prste je imela že vse prebodene od igle, povsod so se poznale njene kapljice krvi. In še so jo zmerom grajali, ubogo malo siroto.

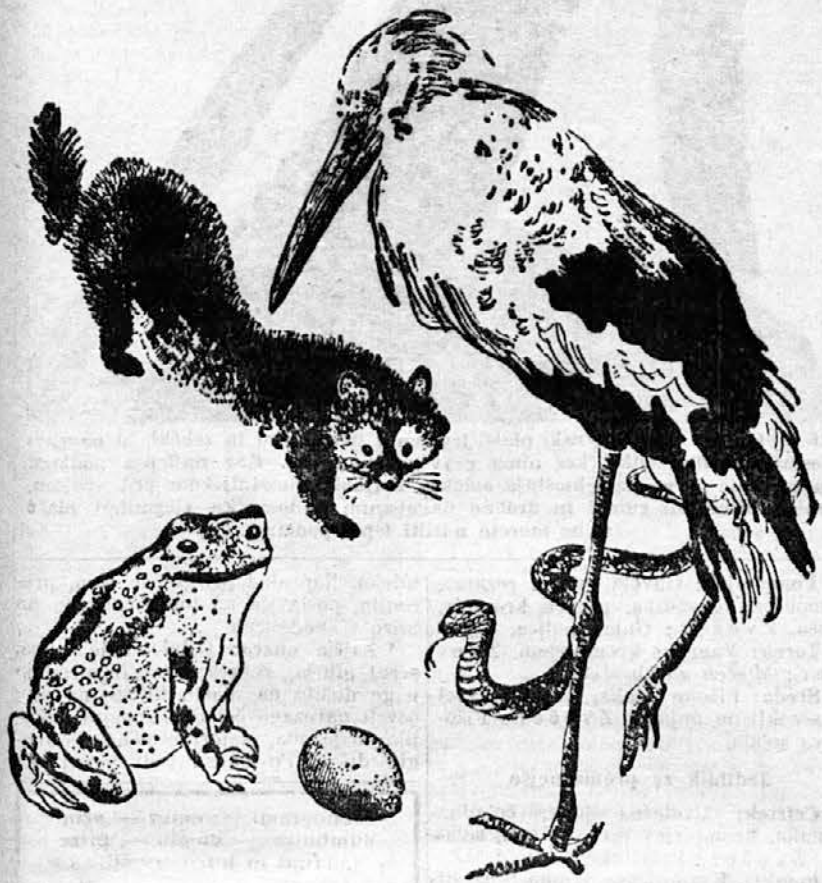
»Ta Nikoleta,« je kričala nanjo kmetica, »kako je umazana in nerodna!«

In prav Nikoleta je našla ubogega Kokoja. Lepo ga je obrisala, si ga od vseh strani ogledala in potlej, ker ni bila neumna, ga je spustila v nogavico, ki jo je krpala. Nič več ni imela prebodeni prstov, nič več ji ni tekla kri, nič več ni bila tepena in nogavice je tako lepo zakrpala!

Zdaj je ubogi Koko zadovoljen! Zdaj ima svoj poklic: nihče ni razumel, da je majhno jajce za krpanje nogavic. Nikoli več ni zapustil Nikoletinega žepa: dan za dnem je pridno opravljal svoje delo.

In hočete vedeti, kakšen je konec te zgodbe? Ubogi Koko je bil vozel! Nikoleta je to odkrila. Nekega dne, čisto slučajno, je obračala jajce nekoliko na desno in spet na levo.

In na lepem se je odprlo in bilo je polno — sladkorčkov! Prav res

v veliko košaro... Odnese ga je in ga skril pod velikanski rabarbarin list na vrtu.

Ubogemu Kokoju se zdi tako smešno sedeti na golih tleh; in zbe ga. Veter mu prinaša skrivnostne doneče glasove. To so veliko-nočni zvonovi, toda tega ubogi Koko kajpak ne more vedeti.

Pa tudi ne utegne še čuditi. Kajti kopica otrok plane na vrt:

»Pirhi, pirhi! Kje so pirhi?« Kmalu nato pa:

»Ga že imam! — Jaz tudi! Iz čokolade je! Moj tudi! Odpreti se da in majhna punčka je v njem!«

Hrup traja še dolgo; majhne nožice teptajo po pesku, majhne roke trgajo liste, slišati je samo veselo vzklrike in razigran smeh. Naposled je pa tudi tega konec.

In zdaj so otroci odšli, nihče izmed njih ni našel ubogega Kokoja v njegovem skrivališču. Znočilo se je.

Brr! Tema je in vse je tako mrzlo in črno. Ubogi Koko ni še nikoli spal na prostem. Mrz ga trese. Kaj bo še prišlo nadenj?

In prilzel je... počasi... počasi... pod liste...

...gnusen gad!

Jej! Jej! Ali ga bo požrl? Da, prav to bo storil; surovo jajce, to je zanj največja slaščica. Na široko, široko odpre gobec in ham! že je po njem!

Ne, kaj še, ni še po njem! Jajce je pretirno, ne more ga streti.

»Kakšno jajce je pa to?« zakriči gad jezen. »Saj ga niti pojesti ne morem!«

In udari ga z repom, da se skotali po ruši.

»Res je,« meni ubogi Koko sam pri sebi, »saj sem res smešno jajce!«

Zdaj se pritihovali... tiho... tiho... pod rabarbarine liste...

...dolga podlasica. Prikradla se je iz bližnjega gozda.

Ubogi Koko, prijateljček, zdajle ti bije zadnja ura...

Podlasica se približa, vsa vesela voha. Hm! Tukajle! Na široko... široko... odpre svoj gobec in ham!... Ne gre, pa ne gre!

»Aj! Aj!« zavjaka in izpljune tri zobe, ki si jih je zlomila ob trdi Kokojevi lupini. »Jajce, pa ga ne morem pojesti! Kaj takšnega pa še ne!«

In vsa jezna ga z vsemi štirimi šapami zvali po bregu navzdol.

lovijo, da se Bogu smili: skratka, preživel je pošteno partijo rugbyja!

Jej, jej, jej! Kaj pa zdaj? Kajpak, veliki žabon je hotel napraviti lepo »glavico«. Toda jojmene, kako ga je zabolelo, da se mu je kar posvetilo. Partija je bila kajpak končana, žabon je pa jokati. Jokal! Proč od tod, nesramna krogla!

»Gorje! gorje!« je stokal ubogi Koko, čisto obupan nad samim seboj. Niti za partijo rugbyja ga ne morejo porabiti!

Ubogi Koko leži v travi in joče in toži. Če bi imel roke, bi sam sebi pripeljal krepko zaušnico, da bi se vedel prihodnjic vesti tako bedasto, tako nevljudno, tako... Toda, saj ni imel rok in moral se je zadovoljiti s tem, da je jokati, jokati s svojim ubogim majhnim srčkom.

Lepega jutra pa pricaplja... cap... cap... cap... na svojih visokih nogah...

...velik gospod štrk, mož gospe štorčije. Prišel je, da bi se malo osvežil v ribniku.

»Glej, glej!« si je dejal, »jajce! Nesel ga bom svoji ženi, ki ravno vali. Eden več ali manj, to je ne bo motilo!«

Ubogi Koko čepi v štrkovem kljunu in plava visoko pod oblaki in trepeče od strahu in vrtoglavice. Naposled prispe do gnezda prav na vrhu zvonika.

»Kaj mi pa prinašaš?« zagodrnja gospa štorčija, ki ni prav nič vljudna in ki se na moč dolgočasi v gnezdu. »Ali meni, da še nimam dovolj dela?«

Vendar kljub temu vzame ubogega Kokoja k sebi in ga pokrije z drugimi jajčki vred s svojim perjem. Dnevi minevajo.

Lepega dne pa prilze iz jajčka majhen štrček, nato pa še eden. »Hej, ti! Pridi že ven, zdaj si ti na vrsti,« kričita na ubogega Kokoja in ga kljujeta.

Ubogi Koko se napihne kolikor se more: kdo ve, morebiti bo tudi on počil, in morebiti bo prišla iz njega kakšna prav ljubka stvarca?

Toda ne! Ničesar ni bilo. »Ven, izgini!« zavpije štorčija, »nikoli ne bo nič dobrega iz tega jajca!«

In sune ga s kljunom iz gnezda. »Popolnoma sem zgrešila!« toži ubogi Koko. »Ne morejo me porabiti, in me ne morejo!«

In kotali se, vali, vali po poševni strehi zvonika navzdol, pade na

da, tistih dobrih sladkorčkov, ki jih je imela najrajši!

Tako siromašen, tako skromen, tako ničvreden ubogi Koko je imel vendar nekaj, kar je lahko podaril svoji dobri prijateljici.

Napisala Marie Colmontova.

Skrivnost kalifornijskih ostrig

Los Angeles, marca.

Kalifornijska obala je polna ostrig, ima jih več kakor katera koli druga obala na svetu. Toda na nesrečo so ostrige, ki jih tam vlove, od časa do časa strupene. Z ano je, da postane vsaka ostriga, če je dolgo na suhem strupena, te ostrige so pa včasih strupene že tedaj, ko jih potegnemo iz vode.

Toda te ostrige niso vselej strupene. Od časa do časa se pri njih pojavi ta bolezen, in prebivalci Kalifornije sploh ne vedo ostrig, ker ne vedo, kdaj so strupene in kdaj ne.

Zdaj so strokovnjaki naposled ugotovili, kaj je vzrok tej bolezni. Pokazalo se je, da ostrige zbole za neko nalezljivo boleznijo, ki se ponovi od časa do časa. Našli so celo mikrob, ki povzroča to bolezen, niso pa še ugotovili načina, kako ozdraviti bolne ostrige. Tako bodo morali prebivalci Kalifornije še počakati, da bodo lahko brez skrbi jedli ostrige.

H. C. Andersen: DIVJI LABODI

»Samo tvojo srečo želim. Nekoč mi boš za to hvaležna.« Potlej je pognal konja skozi gozd, držeč Elizvo v naročju pred seboj, in vsi loveci so jahali za njima.

27

Ko je sonce zahajalo, je ležalo pred njimi prestolniško mesto, s cerkvami in zvoniki. Kralj jo je odpeljal v grad, kjer so v marmornatih palačah žuboreli prelepi vodometi, kjer so na stenah visele preproge in prekrasne slike. Toda Eliza jih še pogledala ni, tako žalostna je bila.

Ne da bi se upirala, je pustila, da so jo ženske oblekle v kraljevsko obleko, ji vpletle bisere v lase in ji oblekle rokavice na ožgane roke.

In ko je bila gotova, je bila tako čudovito lepa, da so se ji dvorjanke in dvorjani še bolj globoko priklanjali.

28

In kralj si jo je izvolil za nevesto, čeprav je nadškof majal z glavo in dejal, da je lepo dekle gotovo čarovnica, kajti vse preveč slepi oči in srce kralja s svojo lepoto.

Toda kralj ga ni poslušal; velel je godbi, naj zaigra, zapovedal je, naj prinese Elizi najokusnejših jedi, in naročil najlepšim deklam, naj ji kaj zaplešejo.

In skozi dehteče vrtove so jo odpeljali v prekrasne dvorane. Na njenih ustnicah pa ni zaigral niti enkrat smehljaj in nikoli ji niso v občudovanju zabilete žalostne oči.

29

Tedaj je kralj odprl vrata v neko sobico, tik spalnice. Bila je okrašena s prekrasnimi zelenimi preprogami in za čudo podobna votlini, kjer je prej Eliza živela.

Mlekarice nam vsak dan prinašajo lepoto

Pravilčno lepa sabška kraljica se je kopala v mleku mladih oslic. Tako naj bi si ohranila kožo gladko in mehko, njeni udje naj bi pa ohranili tisto čudovito belino in obliko, zaradi katere so jo slavili kot lepoto vseh lepotic. Torej že takrat, v antičnih časih, so se naše prednice zavedale, kakšno vlogo igra mleko v kozmetiki.

Mlečne kopeli se nam zde v današnjih časih pravilčno razkošje in najbrže niso o tem drugače sodile niti sodobnice te slavne kraljice. Vsekako so si pa pomagale drugače, če si že niso mogle privoščiti kar kopeli. Najbrže so se prav tako zavedale, kakor se danes me, kaj pomeni takšna mlečna kopel vsemu telesu. Vsebuje namreč toliko učinkovitih snovi za nego lepote kakor nobeno, še tako dobro umetno sredstvo, ki so se ga kdaj ženske posluževale.

Torej, ker ne moremo misliti na takšno razkošje, kakor so si ga privoščile naše antične kronane prednice — sabška kraljica namreč ni bila edina — se moramo pa sprijazniti z majhnimi ostanki mleka in z veliko željo, da postanemo in ostanemo tudi

me tako lepe, kakor so bile naše prednice.

Ze četrt litra mleka na dan nam omogoči vsakovrstno uporabo v kozmetiki in lepoticenju. S to množino mleka si, če se že ne moremo kopati v njem, lahko omehčamo vodo, ki se v njej koplje ali umivamo. Le majhna množina mleka, ki ste ga vili v kopel, bo vsaj tako dobro, če ne bolje, učinkovala kakor katera koli kopalna sol.

Prav tako polovica skodelice mleka, ki ste jo vili v vodo za jutranje umivanje, nadomesti sleherni drugo

omehčevalno sredstvo. Vaši občutljivi koži bo to izredno dobro delo.

Med presnim in kuhanim mlekom je pa kajpak v kozmetiki razlika prav takšna, kakor jo občutimo na jeziku ali pa v želodcu. Za umivanje, za dodatke vodi itd. smemo uporabljati samo presno, mrzlo mleko. Za ohlajitev po sončni kopeli ali pa za omiljenje kožnih vnetij je pa dovoljeno samo kuhano mleko.

Mleko je uporabno tudi za lepote maske. Mleko je tako milo sredstvo, da ga prenese sleherna polt, mastna ali suha, temna ali svetla. Enake dele mleka, boraksa in moke zmešajte v gosto kašo in jo s čistim čopičem namažite na popolnoma čist obraz. Čez kakšnih deset minut se oplaknite z mlačno vodo in že boste čutili nje blagodejen mil učinek.

Poraba majhne skodelice sveže smetane, ki jo porabimo za našo kozmetiko, se nam zdi razkošje le dotle, dokler ne poznamo njene izredne koristi. Deciliter smetane si sleherni dan pošteno razdelimo na dva dela: sleherni izmed teh dveh delov nam bo po svoje koristil. Nekaj kapljic sveže smetane si kanimo v svoj zajtrk, naj bo že to kava ali čaj. To bo izboljšalo okus, razen tega pa koristilo vaši liniji. Isto množino sveže smetane pa si vtrimo v svojo polt na obrazu. Postala bo tako voljna in mehka, da se boste čudili.

Mleko kot lepoticno sredstvo v prehrani je bolj znano kakor pa kot kozmetično sredstvo. Ker smo se pa že pogosto navduševali za lepoto, doseženo s prehrano, moramo mleko sprejeti kot prvo lepoticilo. Tudi v tem primeru morate pa vedeti to in ono, kar ni od muh.

Druga plat zvona

Poznam premožno meščansko družino, kjer se je iz hiše že za nekaj mesecev preselil mir, ker se hoče edina hči po vsej sili na vrat na nos poročiti. Imela sem priložnost govoriti z dekličino materjo, modro in preudarno gospo. Dejala mi je:

»Naša Mira je vzrasla v dobrih razmerah. Čeprav nikoli nismo imeli česa odveč, ji tudi nikoli ni česa manjkalo. Kakor veste, imamo že več let svojo hišo, Mira ima celo svojo sobo. Nočem trditi, da je moja hči razvajena, toda vajena je nekakšnega udobja, ki ga človek težko pogreša. Prav zato sva z možem za zdaj še proti tej prenapetosti poroki. Njen izvoljenec je uradnik, pošten in prijeten fant. Nič nimam proti njemu, toda nobenega vzroka ne vidim, da bi se Mira z njim tako na hitro poročila.

Naj še počaka nekaj let, saj je komaj devetnajsto izpolnila. Poslali jo bomo v gospodinjstvo šolo, med tem se bo pa socialni položaj njenega izvoljenca toliko izboljšal, da jo bomo lahko brez skrbi pustili od doma.

»Morda bi pa mlada dva lahko stanovala pri vas?« sem se skušala pogniti za zaljubljenega dekliča.

»Lahko, toda ne vem, če bi bila srečna. Prav tega se bojim, vidite. Prav skromni in duševno trdni ljudje se že lahko privadijo na takšno utesnjenost osebne svobode, toda naša Mira ni med njimi. Že zdaj se ne zna odpovedati svojim željam. Rada bi ji dopovedala, da hočeva z očetom samo njeno srečo. Prav tega pa ne verjame. Prepričana je, da sva sebična in da je samo zato ne pustiva od doma, ker nama bi bilo preveč dolgčas po njej. Trdno sem se pa odločila, da ne bom odnehala in da je ne bom pustila od hiše, dokler ne bo polnoletna, kajti predobro jo poznam, da bi bila srečna v takšnem zakonu.

Če bi jo slišali, kako mi prigovarja: »Mamica, tako lepo si bom ure-

precej suho kožo, je zelo priporočljivo, da pijete presno mleko, pomešano z nekaj kapljicami sveže smetane. Posebno priporočljivo je piti mleko ob obedih in južinah s svežim sadjem.

Mleko je pa rešilna bilka tudi za tiste dame, ki niso prav vitke, pa vseeno nečisto ostati nemoderne. Nekatere so uvedle že tako imenovane »mlečne dneve«. Nekatere dneve v mesecu namreč pijejo samo mleko. V tem primeru je pa treba te dame posvariti pred pretiravanjem. Nič ni namreč bolj škodljivo kakor dva do tri dni skupaj uživati samo mleko, brez mrvic druge hrane. To utegne imeti slabe posledice za zdravje. Mlečne dneve smete uvesti štiri do šestkrat na mesec. Če ne boste zaužili en dan nič drugega ko mleko, vam bo to kvečjemu koristilo, dalj časa se pa ni zdravo postiti. Ne priporočamo vam pa, da bi popili več ko dva do dva in pol litra mleka. Seveda se pa tisti dan ne smete lotiti težkih del, ker bi vam tudi to utegnilo škoditi. Najbolje je, če mlečne dneve uvedete tiste dni, ko nimate v načrtu nobenega težjega dela.

Niti ne slutite pa najbrže vrednosti kislega mleka za kozmetiko. Poleg tega, da je s sadjem zelo priporočljiva večerja, ki pospeši prebavo in kroženje krvi, ima še neko izredno lastnost. Debela smetana, ki se nabere na kislem mleku, zmešana s kakršnim koli sadjem, je idealno sredstvo za čiščenje krem in rdečila z obraza. Voden mleko pa, ki ostane na dnu skodelice s kislim mlekom je pa idealno sredstvo za beljakovo maso, ki polt na obrazu napne. Nekaj vodenega mleka zmešajte z raztepenim beljakom in imeli boste sijajno lepoticno masko.

Izredno osvežilno so vroče in mrzle kopeli z mlekom, razredčenim z vodo, namesto kopeli s čisto vodo. V lonček vročega mleka vlijte polovico vroče vode, v drug lonček pa v mrzlo mleko prav tako polovico mrzle vode. Dobro premešajte in pomakajte fotirno krpo v vroče mleko in držite na obrazu tako dolgo, dokler se krpa ne ohladi, potlej dajte pa na obraz mrzlo krpo in tako dalje, izmenično. Menjalne kopeli z razredčenim mlekom ali pa s čisto vodo pa niso priporočljive za tiste dame, ki imajo tako občutljivo kožo, da jim popokajo krvne žilice v obrazu zaradi prevelike razlike v temperaturi.

Dežela, ki je tako bogata na tem najboljšem, čistim in naravnem lepoticilu kakor je mleko, mora imeti tudi lepe ženske. Tega se moramo zavedati. Ko bi se tega zmerom zavedale, bi vse manj uporabljale draga tuja lepoticila, ki so pa na koncu koncev še zmerom samo umetna.

dila... Najela si bova srčkano stanovanje, sobo in kuhinjo. Za zdaj še ne potrebujeva več. Uredila si bom vse tako lepo in praktično, da se boš kar čudila. Kuhinja bo čisto moderna. Nobene nepotrebne navlake! Praktična omara, štedilnik na plin, miza, prav za prav samo deska, pritrjena ob zid, da jo lahko odstranim, kadar hočem in kad za pomivanje posode. Saj veš, kakšne so zdaj moderne kuhinje, čisto drugačne kakor naša. Takšna praktična kuhinja ti tako olajša gospodinjstvo delo, da ga komaj čutiš.

In sobical! Prav za prav bi rajši imela, da bi bili dve, toda tudi eno si bom znala čedno urediti. Pomisli, kako hecno bo, če bomo imeli samo eno sobo za vse. Ponoči bom iz nje naredila spalnico, podnevi bom pa ustvarila iz nje prijetno dnevno sobo. Razen postelj, bo v njej še pisalna miza, psiha, miza z dvema stoloma, omara in divan. Oh, kako krasno bo, če bom zmerom, sleherni uro, sleherni trenutek skupaj z njim!

Vidite, takole mi žvrgoli. Ona, ki je doma tako natančna! Že od otroških nog je vajena svobodnega gibanja, saj imamo večsobno stanovanje. In celo tako razvajena je, da ne more delati, če ni sama v sobi.

Takole sem ji povedala:

Veš, Mira, poslušaj še drugo plat zvona. Dekle iz družine, kjer je deset ali dvanajst otrok, bi se morda res z veseljem privadilo na takšno skromno življenje, kakor si ga zdaj ti zamišljaš. Vajena je namreč imeti kar venomer kopico ljudi okrog sebe, vajena je biti skromna in nezahtevna. Ti, ljuba moja, si pa čisto drugačna. O, res, nekaj mesecev bi bilo tako hecno živeti sleherni uro, sleherni trenutek s svojim ljubljnim možem. Tako prijetno bi bilo, zmerom ga čutiš poleg sebe, dihati z njim isti zrak, deliti z njim vse sladkosti in bridkosti, kakor tako poetično zatruješ. Zaponni si pa, da je ta pozemlja neuporabna, ker je teoretična.

Kes, sprva bi bilo prijetno živeti tako, kakor bereš v poceni romanih. Prav kmalu bi se pa naveličala takšne idile. Težko bi ti postalo, da ne moreš biti niti za trenutek sama.

Navede in razvadičev svojega moža, ki bi se ti zdele sprva tako ljubke in smešne, bi ti s časom postale zoprne in neznozne. Drug drugega bi motila. In spalnico vsak dan spreminjati v dnevno sobo, tudi ni samo za kratke čas. Počasi bi ti postala zoprna ta utesnjenost, zaželela bi si ven iz te »sladke kletke«. In kaj šele tedaj, če pridejo otroci! Ali misliš, da bo možu prijetno, če bo otrok jokal prav tedaj, ko bo hotel skončati kakšno važno delo? Tebi se bo pa zdelo, da ima mož premalo razumevanja zate in za svojega otroka. Kako radi nastanejo prepričani iz takšnih malenkosti!

Počakaj še leto ali dve. V tem času bo »on« napredoval, vsaj toliko, da si bosta lahko najela spodobno dvosobno stanovanje s kopalnico. Že vem, da hočeš ugovarjati, češ da ljubezen ni odvisna od udobja in denarja. Točno. Za nekatere ljudi ne. Zate, pač. Premisli, kako si živele doslej. Kako nejevoljna si, če se ne moreš vsaj vsak teden okopati. Zakaj pa tako ceniš svojo sobo? Predstavljaš si takšno ozko, utesnjeno življenje skozi povečevalno lečo svojega dosedanjega življenja, in ugovarila boš, da je bolje, če še nekoliko počakaš...

»Ali vam je pritrdila?«
»Kaj šel? Če bi mi pritrdila, bi bil to pač res dokaz, da ga ne ljubi dovolj.«

»Ubogati bo pa morala, ali ne?«
»Gospa je vzdihnila in dejala tako omahujoče, da menda še sama sebi ni čisto verjela: »Prisilili jo bomo...«
Saška.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Goveja juha s krpicami, krompirjeva omaka, govedina. Zvečer: Jetrna v omaki.

Petek: Pašta fižol. Zvečer: Krompir v oblicah, presno maslo.

Sobota: Segedinski golaž, krompir v kosih. Zvečer: Mlečna pečena kaša.

Nedelja: Zelenjavna juha, švinjska pečenka, dušen riž, solata, kompot. Zvečer: Gnjat, polica, kava.

Izrabite priliko!

Več strojev: Dürkopp, Adler, Pfaff, Singer, Westa in drugih popolnoma novih ženskih, krojaških, čevljarških, kakor tudi koles in otroških vozčkov in raznih drugih predmetov, prav poceni naprodati pri

„PROMET“

nasproti Križanske cerkve
Stare vzamemo v račun!

Eleganten črn spomladanski plašč, izvezen z luknjicami in zobčki, ki napravi postavbo izredno vitko, ker nima prav nobene gube. Kar najlepša podlaga za ta plašč je pa pastelnošnja obleka z ljubkim metuljčkom pod vratom, lepimi bisernimi gumbi in drobno nagubanim krilom. Za eleganten plašč si ne morete misliti lepše podlage.

Ponedeljek: Goveja juha z rezanci, prepečena govedina, pražen krompir, pesa. Zvečer: Gnjat, polica, čaj.
Torek: Vampi s krompirjem. Zvečer: Mlečen zdrob.
Sreda: Fižolova juha, široki rezanci s sesekljano gnjato. Zvečer: Fižolova solata.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Cvetačna juha, čebulna omaka, krompirjev pire, polpeti, solata. Zvečer: Palačinke, kompot.

Petek: Krompirjeva juha, ocvrti žabji kraki, krompirjevi kifletčki, solata. Zvečer: Mlečen močnik.

Sobota: Ješprenj na juhi iz gnjati, telečje zarezance, pražen riž, cvetačna solata. Zvečer: Polica, gnjat, čaj.

Nedelja: Zelenjavna juha, zajčja pečenka, masleni rogljički, pražen krompir, mešana solata, velikonočna torta, mlečen punč. Zvečer: Zajčja obara, pražen riž, solata, rumenjački, čaj.

Ponedeljek: Kisla juha, koštrunove zarezance, polica, smetanova omaka, mešana solata. Zvečer: Gnjat s hrenovo solato, polica, čaj.

Torek: Zelje s prekajenim švinjskim mesom, krompirjeva solata, sirovi štruklji. Zvečer: Rižota, solata.

Sreda: Kruhova juha, ocvrti priželje s praženim rižem, kuhana ohrovtova solata. Zvečer: Telečji golaž.

Pojasnila:

¹ Zajčja pečenka: Zajčji hrbet in zadnji stegni dobro očistite kože in prelaknite s prekajeno slanino, odrgnite s soljo in poprom in spicite. Dno primerne kozice potresite z narezano čebulo in ostanki slanine in kože, dodajte nekoliko materine dušice in košček lovorjeverga lističa. Potlej položite vanjo kose mesa, z lepimi stranmi obrnjene navzdol. Polijte z nekaj žlicami masti in vode in nekaj časa pecite. Vmes od časa do časa meso obrnite in ga polivajte s sokom. Ko je meso pečeno, posujte v sok tri žlice moke, hitro prepražite in prilijte nekaj žlic juhe in skodelico kisle smetane, pustite vreti in neprestano mešajte. Naposled dodajte še žličko gorčice, nekaj sesekljanih kaper. V tej omaki naj se duši meso. Preden daste pečenko na mizo, omako precedite in jo zlijte na meso. Lahko pa tudi kose mesa vzamete iz soka, preden daste vanj smetano in omako servirate k pečenki posebej.

² Velikonočne torte: Stepajte 14 dek presnega masla tako dolgo, dokler se ne začne peniti, dodajte počasi osem trdokuhanih pretlačenih rumenjakov, 14 dek sladkorja, 14 dek olupljenih in zmletih mandljev, drobno sesekljane beljake, štiri žlice moke in nastrgan olupek polovice limone. Spicite v namazani pekači. Ohlajeno torto prerežite na tri dele. Med dele namažite kakšen tortni nadev ali pa kar marmelado, povrh pa polijte s kakršnim koli ledom, najbolje limonovim.

³ Mlečen punč: Zrežite na drobno olupke ene limone in jo polijte s četrti litra ruma. Pustite pokrito kakšni dve uri. Potlej polijte pol kile sladkorja z vrelo vodo in primešajte sok dveh limon, pol nastrganega muškatovega oreška in liter popolnoma posnetega

mleka. Naposled prilijte še rum, precedite, postavite na toplo in dajte na mizo v skodelicah.

⁴ Zajčja obara: Ostale dele zajca, srce, pljuča, rebra, vrat in prednje nge dušite na masti, ki ste na njej ocvrtli narezano čebulo. Dodajte nekoliko majarona, materine dušice in drugih dišav. Po okusu tudi nekaj ko-

Monogrami — entel — azur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Františkanska ulica
nasproti Uniona
Vezenje perila predtisk ženskih
ročnih del

ščekov krompirja. Čez nekaj časa dodajte bledorumenno prežganje iz masti, moke in nekoliko kruhovih drobtin. Zalijte z juho. Nekaj časa naj obara vre, naposled ji pa po okusu dodajte nekoliko kisle smetane in okisajte z vinom ali pa limonovim sokom.

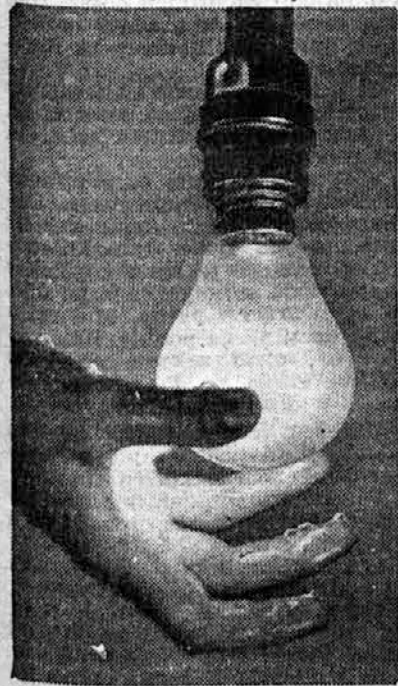

Eleganten spomladanski kostim iz rjave in rjastordeče kockaste blaga, in čevlji iz istega kockastega tvoriva. Parriška modna hiša, ki ga je izdelala, ga je krstila za »presenečenje«, ki obstaja v tem, da je kostim zadaj iz kockaste blaga, spredaj pa iz enobarvnega tvoriva. Krilo je zvončasto ukrojeno in se sijajno poda k dvo-

Praktični nasveti

Madeže na polirani mizi odstranimo tako, da jih zdrgnemo z mešanico olja in cigaretnega pepela. V to mešanico pomočimo plutovinast zamašek in z njim drgnemo po madežu, dokler ga ne odstranimo. Potlej zloščimo še z mehko volneno krpo.

Kadar odvijate gorečo električno žarilico, pazite, da je ne primete z vlažnimi rokami. To je namreč silno nevarno, ker vas utegne elektrika tako pretresti, da vas ubije.

GOSPODINJA IN LIKANJE PERILA

Pogosto gospodinja žalostno ogleduje svoje perilo, ki ji ga je prinesla likarica. Zaradi slabo zlikanega in zgrgnjenega perila ima gospodinja lahko veliko škodo. Ker se ta velika napaka v gospodinjstvu zelo pogosto ponavlja, bomo dali gospodinjstvom nekaj važnih navodil, kako morajo perilo po pranju pripraviti, da ga pozneje lahko lepo in brezhibno zlikajo.

Izkušnja nas uči, da zimsko perilo — sušimo ga navadno na podstrehi — ni nikoli tako belo, kakor poletno perilo, ki ga sušimo na zraku in soncu. Vendar s skrbno pažnjo tudi pozimi lahko dosežemo, da je perilo kar najbolj belo. Kadar imate opravka s perilom, pazite predvsem na tole:

Vrv, ki nanjo obesimo perilo, moramo pred uporabo dobro obrisati z rano mokro krpo. Posušeno perilo pa skrbno spravimo v nalašč za to pripravljeno košaro. Ta košara mora biti pokrita s čisto prevleko, ki jo zgoraj lahko zadržujemo. Preveč pritrđimo na košaro s trakovi, tako da jo lahko skupno s perilom operemo.

Morda se gospodinja ne zaveda, da je pri likanju perila glavno navlaženje. Najbolje je, da perilo navlažite s svečer pred likanjem samim, ker je prav od tega stanja perila odvisno, kako perilo zlikamo. Če perilo preveč navlažimo, je to prav tako škodljivo, kakor če ga premalo navlažimo.

Za navlaženje perila moramo najprej pripraviti mizo, ki smo jo pokrili s starim, čistim prtom. Potem vzamemo čisto, nalašč za to pripravljeno metlico, ki bomo z njo perilo navlažili. Preden pa začne gospodinja vlažiti, mora perilo, kos za kosom, poravnati in urediti. Tako urejeno perilo navlažimo takole:

Posteljno in namizno perilo moramo skrbno raztegniti in šele potem navlažiti do poslednjega vogala. Prtiče in prte moramo nekoliko bolj navlažiti, če hočemo, da jih bomo potem lepo likale. Nato perilo zvijemo in po-

ložimo v košaro. Frotir in flanelaste perila pa ne vlažimo.

Če bo vsaka gospodinja tako skrbno navlažila perilo, ga bo lahko tudi lepo zlikala brez posebnih težav. Čipke moramo pred navlaženjem lepo raztegniti, šele potem navlažiti in likati. Da se bo vsaka gospodinja še bolj zavedala kolike važnosti je lepo zlikano perilo, ji zaupamo, da je bilo že mnogo preprirov v zakonu prav zaradi tega nesrečnega perila.

Poslednja in prav za prav najvažnejša stvar, ki si jo mora gospodinja posebno dobro zapomniti, je pa:

Preden perilo oddaste v likanje, skrbno napišite, koliko kosov perila ste oddale. Tako ga boste pozneje, ko ga dobite zlikanega, prav lahko preštele, če ste res vsega dobile. Tako boste preprečile morebitne prepire, ki bi jih sicer imele z likarico, in morebitno krivico, ki jo bi ji storile.

Velika moda kostimov

Letošnja pomlad je v pariških modnih hišah več kakor kdaj koli govora o kostimih. Toliko modelov kakor jih vidimo letošnje leto, nismo še nikoli videli v modi kostimov. Njega dni smo nosile kostime spomladi in jeseni, zdaj jih pa nosimo tudi pozimi in poleti. Torej skozi vse leto kostim in potlej ni čudno, da imamo toliko izbire v blagu in kroju. Zato že poskrbe pariške modne hiše.

Reči pa moramo, da je kostim v današnji dobi res kar najpraktičnejše oblačilo. Posebno pa za ženske v vojskujočih se državah ženske, ki žive v novih življenjskih pogojih. Njihovo

Najnoveše vozčke, igrače, raznotera kolesa samo dobre znamke

S. REBOLJ na vogalu Miklošičeve in Tavčarjeve

življenje je sleherni dan prepleteno s kar najrazličnejšimi dogodki in presenečenji, in sleherni trenutek morajo biti pripravljeni, da odidejo na pot. Kostim je najprikladnejše oblačilo za mesto, vas ali potovanje.

In prav zato imajo letošnja pomlad pariške hiše toliko kostimov. Od kar najstrožjega klasičnega kroja, ki najbolj ustreza moški obleki, pa do najnežnejšega ženskega, iz mehkega volnenega tvoriva.

Klasični kostimi imajo še zmerom dolge jopice, segajoče čez boke, krila so pa zelo kratka, saj pri hoji komaj kolena pokrijejo. Za te kostime kajpak ne moremo uporabiti mehkih ženskih tvoriv, temveč popolnoma moške tkanine. Za te kostime pač ne pridejo v poštev mehka tvoriva, ki smo jih bile vajene v pretekli modli. Zdjaj so na površju po večini močna, skoraj trda tvoriva, ki se ne mečkajo in ki dolgo časa obdrže svojo prvotno obliko. To so po večini različni tvidi in ševijoti.

Nič več pa ni pri blagovih važen način tkanja, temveč bolj kakovost materiala, iz katerega je tkanina skana. Glede kakovosti je kajpak na vo-

Pariški modni hiši Maggy Roufve se je s tole počez črt-sto bluzo iz svilene tafta posrečilo napraviti izredno ljul. k in praktičen model, zato je pravično, da se njeno ime blesti na gumbih. Posebno ljubko učinkujejo na bluzi štiri pentlje namesto žepkov.

dilnem mestu angleška volna, ki daleč nadkriljuje vse druge tkanine po svoji kakovosti.

V današnjih sivih dneh, ki jih preživlja večina evropskih narodov, bo vladala siva barva. Bolje je, če rečemo, da bo moderna sivkasta, rezultat kombiniranja različnih svetlih in

temnih otenkov sive barve, kakor tudi mešanice črne in bele.

Nikar pa ne mislite, da bo ta barva žalostna. Niti ene sive tkanine, namenjene za pomladanske kostime, nismo videli, ki bi bila temna in žalostna. Vse so tkane tako, da ne bo niti eden izmed kostimov temen in mrk. Razen tega ima večina sivih tkanin veliko belih ali črnih prog, v različnih razdaljah, tako da so vsa ta tvoriva izredno živahna. Njih splošen vtis je svež in spomladanski.

Razen sive bo letošnja pomlad kraljevala tudi modra, tako modra, kakršno je nebo pred nevihto. Potlej pa

tudi sivkastomodra, barva uniform angleških letalcev. Vse te tkanine imajo tanke, skoraj neopazne proge, živordeče ali pa bele. Razen tega je pa tudi velikanska izbira vseh mogočih pastelnih tvoriv za spomladanske kostime. Te bomo nosile bolj proti poletju.

Ze moda kostimov je letos izredno pestra in bogata. Če ji pridamo še množico vseh mogočih plaščev, od športnih do promenadnih in drugih, si lahko mislimo, kako veliko izbiro pomladanskih oblačil bomo imele. Znatj je treba izbrati le tisto, ki se vam najboljše poda in seči precej globoko v žep.

● Porabni nasveti

Nekatere ženske se začno včasih na lepem rediti, čeprav niso k temu nagnjene in čeprav ni prav nobenega vzroka za to. Napačno bi bilo, če bi se začele boriti proti preobilni maščobi z dieto. Narobe, ješte normalno in redno, razen tega pa skrbite za telesno in duševno razgibanost s telovadbo, sprehodi in duševnim delom.

Imejte usmiljenje z nogavicami!

Danes že skoraj vse ženske nosijo svilene nogavice, po večini celo nogavice iz čiste svile, toda vsaka, ki se ji kolikor toliko smili lastni žep, se je prej ali slej razočarala nad njimi. Dvakrat jih obuješ, pa imaš luknjo pri luknji. Kaj storiti? Nobena ženska pa najbrže ne ve, kako je s svilnimi nogavicami treba ravnati. Zato smo zbrali nekaj nasvetov v besedi in sliki, kako je treba ravnati z nogavicami, da čim de j časa ostanejo cele. Kajti to je pred vsem važno, kako z njimi ravnate. Od tega je odvisna njihova trpežnost.

V prvi vrsti je važna izbira nogavic. Za večer ali za sprehode si zapomnite tole: nogavice, ki ni kakor ulita na vaši nogi, je izgubljona. Ne sme biti ne premajhna ne prevelika. V športnih čevljih ne nosite zdaj čisto svilene nogavice, zdaj pa spet čisto volnene. Čevlji se razširijo in potlej se svilene nogavice v njih prej strgajo.

Ko nogavice kupujete, pazite posebno na njihovo kakovost, tipteznost in na raztegljivost gornjega roba ter ojačenih delov. Ko vtaknete roko v nogavico, posebno pazite na svoje nohte. Samo en zahtikljaj, pa je po petlji.

Naslednjemu tretjemu nasvetu se boste morebiti čudili. Svetujemo vam namreč, da pri obujanju nogavic ne mislite na druge reči kakor na obuvanje nogavic. Kajti pogosto se zgodi, da sredi pogovora na lepem rečete: »Zdaj pa imam! Petlja je šla!« In samo zaradi majhne nepozornosti. Američanke obuvajo nogavice z gumijastimi rokavicami.

Zdaj pa, kaj je prav in kaj je narobe! Obujete nogavico in jo pripnete, niti na misel vam pa ne pride kako boste napravili z gornjim, ojačenim robom, ki vam je predolg. Sam pade, s tem je življenje vaših nogavic za polovico skrajšano. Zrtvujte deset sekund in lepo zložite — ne zvijte! — gornji rob nogavice in pripnete samo na debeli del!

Če hočete nogavico, preden si jo obujete, nabrati na roko, stisnite vse prstane in zapestite in roko stisnite v pest. Če se vam spusti petlja, je ne lepste z loščilom za nohte, ker svilo razjede, temveč z navadnim klejem ali raztopljenim sladkorjem.

Nogavicam najbolj škoduje umaz, bolj ko drgnjenje ali kaj drugega. Zato nogavice vsak večer namočite v mrzlo vodo. Če je morete, nikoli ne nosite enega para nogavic en dan za drugim temveč zvečer enega namočite in drugo jutro obujete drugega. Toplota nogavicam škoduje. Zato se ogibajte tople vode. Nogavice perite v toči, topli komaj 20 stopinj. Vodi lahko dodate nekaj kapljic kisa.

Nogavic ne ožemajte, temveč samo rahlo stiskajte. Topla peč je smrt za nogavice. Na nogavicah ne napravljajte dolge lise. V splošnem svilene nogavice sovražijo naglico in ljubijo mrzlo vodo.

Te nasvete je zbral eden najboljših tehnikov sedanjih francoske industrije svilnih nogavic, torej dober poznavalec svojih izdelkov. Ker je varčevanje posebno v današnjih časih povsod na mestu, smo kratkotrajne nasvete priobčili za naše bralke. Gotovo nam bodo zanje hvaležne, če se bodo po njih ravnale in spoznale, da so nasveti res koristni.

Pisani čevlji — najnovejša moda

Spomladanski čevlji so pestri kakor cvetlice

Čeprav nam je letošnja spomladanska moda prinesla sivkaste kostime in plašče, nam vendar ne zapoveduje nositi strogih črnih čevljev. Njena pestra barvitost se je letos na področju obuvanja še bolj razbohotila: pomladanski čevlji so živih, toplih, svežih barv. Ze pogosto se je zgodilo, da je vojna prinesla s seboj precej načičkano modo. To pot bi pa lahko govorili o resni, mirni modli. Čeprav Parižanke komaj čakajo živahnih, pestrih spomladanskih barv, jim letos to ne gre nič kaj od rok; vse ureja joča moda skrbi zato, da postane ženska oblačila v barvah preudarno. Moda preizkusi sleherni otenek, sleherni harmonijo barv. V Ameriki že dolgo časa stremijo za barvno preusmeritev oblačil. Zato se navdušujejo tudi izdelovalci čevljev in priporočajo čevlje pestrih barv. Utegne se zgoditi, da lepota pisanih obuvov omami kupovalko, da si bo k pisanim čevljem kupila primerno obleko ali plašč in ne narobe.

Kakšno bo moderno spomladansko obuvanje? Pred vsem ustreza zahtevam današnjega časa: je moderno in hkrati praktično in udobno. Prav zato se je predvsem uveljavila promenadna oblika čevlja, prav zato ima prednost nizka peta in zmagojujejo na vsej črti čevlji z debelimi podplati. Danes moda čevljev ne išče sto variacij, temveč

išče enoten tip čevlja. Priljubljena je peta, podobna zagodci, tako imenovan tip lifty; vanj so vdelane proge drugačne barve, ki podčrtavajo obliko.

Pomlad prihaja na tihih, toda na debelih podplatih v deželo in mesto Dame se navdušujejo za masivne gumijaste in debele usnjene podplate, ki v njih hitijo v prosto naravo. Poseb-

no priljubljeni so čevlji z zadaj prekrizanimi trakovi usnja, na prstih in pri straneh pa odprti. Povrhu imajo še debele podplate lifty. Ti čevlji so zelo prostorni, saj za udobno hojo skrbi kvadratna konica, ki se dobro ujema s kvadratno odrezano peto.

Razen liftyjev pa letošnja moda prinaša tudi druge modele pet. Seveda so pa vse, brez izjeme silno masivne in prav nenavadnih oblik. Najnovejša peta je čisto ravna, pravokotne oblike; baje je zelo praktična. Videti jih je na najrazličnejših modelih. Na primer na čevljih z vezalkami, okrašenimi z ustrojeno ribjo kožo. Nekateri poletni sandali si dovoljujejo popolnoma okroglo peto; tako pri slehernem modelu ne manjka sprememb in presenečenj.

Kar se barve tiče, se je moda čevljev sprijaznila predvsem z rdečkasto in modro barvo. Razen tega so priljubljene cimetnorjava barva, rjasta

barva, kakor tudi lepa krvavordeča barva, ki se po večini sijajno ujemajo z oblačili. Bela kot okrasna barva spada v pomlad kakor cvetje na drevju. Sploh je pa dvojna barva čevljev zelo karakteristična za letošnje spomladanske modele. Modri čevlji se ponasajo z rdečimi petami, cimetnorjavi čevlji si dovoljujejo peščeno-rumene robove in okrasje. Pri športnih čevljih so usnjene vezalke živahne barve.

Posebno pozornost pa pri novih čevljih zbuja leskečode se, nekoliko zrna-sto usnje; lepo telečeje, s kromom strojeno usnje, naravnobarvno telečeje usnje za izredno športne modele. Pred kratkim so sprejeli v modo spet pristno usnje plazilcev. Parižanke že nosijo močno zarezano kačje usnje in pristno krokodilje usnje. Pri nas poznamo te vrste usnja v imitaciji telečjega usnja. Posebno pozornost posvečajo čevljari upogljivosti gornjega čevljskega usnja. To sega celo tako daleč, da surovo usnje podlagajo s tanko plastjo elastike in iz njega delajo vse tiste dele, ki morajo biti raztegljivi. Tako so dobili elegantne, tako tesno se prilagajoče čevlje kakor rokavice. Stranski elastični vstavki pa že dolgo časa odlikujejo različne čevlje brez zaponk in vezalk.

POZOR! PRIHODNJIČ: PLETENA MODERNA SPOMLADANSKA JOPICA

25. nadaljevanje

Sicer pa, ali je sploh bil tako viteški? Če bi bil pravi vitez, bi se bil mirno dal ubiti in bi hkrati svoji ženi ljubeznivo dejal: »Madame, prosti ste!«

On pa? Bil je celo tako domisljiv, da je ob koncu vojne pričakoval, da se bo ona prva zanimala zanj, da se bo vznemirjala zaradi njegove usode, da ga bo poiskala in mu dejala, kako težko ga že pričakuje!

Le kakšen zlomek jo je tisti dan napotil, da je odšla na konzulat? Kako mirno je dotlej živela doma! In zdaj jo ta zoprni Moreno spet pošilja domov. Kako porogljivo ji je dejal, da jo bodo starši kljub presenečenju veselo sprejeli! Uh, zelo predrzen je ta možak!

Denimo, da bi se za zmerom vrnila domov. Ali bi spet prišel ponjo? Ali je pa po teh nekaj mesecih skupnega življenja naposled le spoznal, da med njima nikoli ne bo pravega sožitja?

Da, tako bo storila! Odpotovala bo k svojim staršem! Skušala bo živeti tako, kakor je živela kot dekle. In nikoli, nikoli več se ne bo vrnila k temu grdaviču! Če jo bo želel videti, bo že prišel ponjo. Ker jo je pa sam poslal domov, upa, da se bo to pot pošteno premislil, preden bo potrkal na vrata njegove očeta...

Ob tej misli je pričela še bolj krčevito ihteti. Še nikoli se ni počutila tako osamljeno, še nikoli tako zapuščenost kakor to sončno popoldne. Koketno stanovanje se ji je zazdelo zoprn in dolgočasno ob zavesti, da se njen mož še ne bo tako kmalu vrnil vanj.

»Oh, kako bedasto je, da se tako žalostim zaradi človeka, ki me ne ljubi in ki ga tudi sama ne ljubi!«

In vendar je tako malo terjala od njega! V pismu, ki ga je pisala materi, niso bile samo laži, bila je tudi trohica resnice. Mala žena je bila kar srečna, če je njen mož pohvalil kakšno jed, češ da jo je dobro pripravila. In tako rada je ob njegovi strani hodila na večerne sprehode po Parizu... In v gledališču je bil Miguel zmerom tako vljuden, tako pozoren. Kadar je opoldne ali zvečer prišel domov in sedel za mizo, se je že kar veselila na pomenek z njim. Ali ni dokaz, da mu je tudi ona dobra tovarišica, če ji je dejal:

»To pot je zrezek izvrsten! Pripravi sem, da ste ga vi spekli, mala ženica!«

Tedaj je vselej do ušes zardela od veselja, drugi dan se je pa še z večjo vnemo sukala okrog štedilnika ali pa listala po kuhinjski knjigi, odkrivač joče nove recepte in preizkušajoč svoje kuharske zmožnosti.

Da, bila je vzorna žena in gospodinja! Nikoli ji ni mogel očitati, da ne zna gospodinjiti! Ona torej ni kriva, da se ne razumeta. Čudak, kakršen je on, se pač ne more razumeti z ljubeznivo in srčkano ženo, kakršna je ona.

In zadovoljna s to svojo ugotovitvijo je naposled prenehala ihteti.

Zakaj bi si tako belila glavo zaradi takšnega neotesanega medveda? Odpotoval je tako nenadno, ne da bi se bil utegnil pošteno posloviti, z nekakšno suho lahkotnostjo, da pač ni mogla dvomiti o njegovih pravih čustvih.

Ali ji ne bi bil mogel reči: »Hotel sem vas vprašati, ali bi želeli iti z menoj?«

In kaj ji je dejal ta divjak? »Hotel sem vas vzeti s seboj!«

Razen tega je hotel vso krivdo zaradi mučnega prizora s pismom zvaliti nanjo. Toda čeprav se ne bi bila sporekla, prav zanesljivo je ne bi bil povabil s seboj, o tem je bila trdno prepričana.

In potlej tisti prizor s pismom! Meni nič tebi nič bere njeno pismo! Zakaj? To, kar je storil danes, je bilo nesramno, ne samo netaktno. Ta tiran zahteva, da celo svobodno misliti ne sme!

Dobro vzgojen mož ne bi bil nikoli tako ravnal. Če bi že bil ljubosumen, če bi se bal, da je pisala kakšnemu tekmeču, bi ga skušala razumeti. Saj je vendar ne ljubi, kakor ji je bil tako zaničljivo dejal... Moški, ki ne ljubi, vendar ni ljubosumen.

Ob tem problemu so se ustavile njene misli. Skušala ga je popolnoma razčleniti:

Hm, ljubosumnost... Ali je možki lahko ljubosumen, čeprav ne ljubi? Domisljajec, kakršen je njen mož, utegne biti ljubosumen zaradi užajenega samoljublja ali pa iz strahu, da se ne bi zdel smešen! Koliko je zakonskih mož, ki so na svoje žene ljubosumni, čeprav ne ljubi druge! Zavest, da bi jih žena utegnila varati, rani njihovo moško samoljublje. Nekateri pa mislijo, da je žena njihova lastnina, kakor denar ali kosi pohištva. In kakor za stvar, ki jo kupijo, se boje za ženo, samo iz nekakšne lastninske grabežljivosti...

Ali pustiti trgovca, da mu vlomijo v trgovino? Ne. Zakaj bi torej člo-

vek, ki je svojo ženo kupil, pustil, da uživa njeno ljubezen še kdo drugi razen njega?

Orana se je tako po malem prepričala, da je njen mož ne ljubi. In ker je ne ljubi, tudi ni ljubosumen; če je pa vseeno ljubosumen, so zbudila v njem to strast druga čustva in ne ljubezen. Ali jo je sploh Miguel kdaj skušal prepričati, da je narobe? Kaj šel zabrusil ji je odkrito, da je ne mara...

Hkrati se je zavedela, da se ni bila pravkar toliko razburila zaradi nevljudnosti svojega moža, kakor zaradi razočaranja dobre vere, da bo naposled prišel trenutek, ko ji bo Miguel odkril svoja čustva. Odpustila bi mu nevljudnost, če bi ji namignil, da je prebral pismo iz strahu, da je namenjeno komu drugemu... Strah pred izdajo bi bilo sladko opravičilo za mlado ženo.

Prav za prav je zdaj imela, kar je hotela. S svojo jezo je pripravila moža tako daleč, da ji je naposled odkrito priznal, da je ne ljubi. Ona, nespametnica, pa je pričakovala čisto drugačne izpovedi!

Mladi španec je bil pa najbrže tako domisljiv in samoljuben, da še opazil ni, kaj pričakuje njegova mlada žena. In tako je Orana spet razočarala...

Upajoč, da bo s svojim pismom odprla vrata nežnim, spravljivim besedam, se je spotaknila ob brezsrčnost svojega moža... tega tujca! Ne samo enkrat, pogosto je že opazila, da je njegovo srce zdaj do nje hladno in brezčutno.

Kako naj si sicer razloži vse njegove muhe in muhice? Kolikokrat je prišel domov veder in dobre volje, kakor hitro je pa zagledal njo, se je zresnil. Pogosto je obedoval njej nasproti, ne da bi ji bil privoščil dobro besedo. In če ga sama ni prišla pod roko, kadar sta se vračala iz gledališča ali kina, ni tega sam nikoli poskusil; res, prav nič si ni želel njene bližine. Zvečer je pa menda komaj čakal, da bo sam. Pogosto se je pričel, takoj ko sta prišla domov, leno pretegovati in zehati:

»Ze spim od utrujenosti. Menda mi ne boste zamerili, če vas pustim samo? Lahko noč!«

In odšel je, ne da bi se bil zmešal zanj. Ali ni to kar žaljivo za dvajsetletno ženo v medenih tednih?

»Zdaj razumem,« je naposled sama pri sebi vzdihnila Orana, »zakaj izkušeni ljudje tako odsvetujejo sklenitev zakona, kjer nista oba zakonca iste narodnosti. Jaz, Francozinja, sem nežna, ljubezniva in mirna. On pa? Pravi, vročerkovni španec, je preživahen in pretrmast. Trmast, kakor so veasih

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N.

trmaste španske mule, saj jih ne zlepa ne izgrda ne spraviš naprej, če si vtepejo v glavo, da hočejo počivati!«

Noč, ki jo je preživela Orana po Miguelovem odhodu, je bila ena izmed najhujših v njenem življenju. Mlada žena ni vedela, ali bi se jezila ali jokala. Zdelo se ji je, da sovraži Miguela, toda ob misli, da bi se utegnil tam v Švici zaljubiti v kakšno drugo, ji je hitreje pognalo kri po žilah. Proti jutru se je odločila, da bo najbolje, če se ravna po moževem nasvetu in za nekaj tednov odpotuje domov, k staršem.

XLIII

Orana je tisto jutro poslala svoje posle na »časne počitnice«, sama je pa odpotovala v Jachères.

V vlak, hitečem proti domu, se je nehote spomnila na svoje potovanje po isti progi, pred nekaj meseci. Tedaj se je s svojim možem peljala v Pariz, pričakujoč razjasnitve tisoč skrivnosti. In kaj je dočkala?

V 24 URAH

barva, plisir in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike, zapeljivke itd. Pera, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Zatopljena v svoje misli, se ni niti enkrat ozrla skozi okno. Ko je opazila, da se vozijo po polju, je bila skoraj že na cilju.

Kaj bodo dejali njeni starši, ko jo bodo tako na lepem zagledali doma? Kaj bo rekel njen oče, ki se je tako upiral njenemu načrtu?

Bog ve, ali bo očital »sviljivemu tujcu«, da ni storil drugega, kakor izjavil njegovo ljubljeno hčer izpod domače strehe, potlej jo pa zapustil samo in nesrečno?

Za trenutek je Orana pomislila na možnost, da sploh ne bi izstopila na domači postaji, temveč da bi se peljala dalje, daleč, daleč od tod.

»Rada bi bila nekje, kjer me ne bi sleherni stvar spominjala na dogodke, ki sem jih preživela,« je pomislila sama pri sebi in žalostno vzdihnila.

Hkrati se je pa zavedela, da ne more uresničiti tega načrta, in sicer iz čisto preprostega vzroka: ker nima dovolj denarja. In četudi bi si denar izposodila, bi bilo grdo,

če bi s takšno nenadno odločitvijo še bolj razburila svoje starše.

Odločila se je, da bo staršem, če le mogoče, prikrila resnico o svojem življenju. Molčala bo, tajila bo resnico, predvsem materi, ljubi, mili mamiči, ki je nje prestrašeni obraz videla v duhu vselej, kadar se je spomnila svojega nenadnega odhoda z Miguelom.

»Uboga mama!« je zašepetala sama pri sebi.

In njeno srce se je ob misli na mater stisnilo v nemi žalosti. Kako rada bi njej zaupala svojo skrivnost, toda če ji hoče prihraniti razočaranje in žalost, bo morala molčati. Samo v mislih je lahko klicala na pomoč njo, ki jo kličejo tudi srca moških, kadar trpe v resnični žalosti...

Težko je popisati veselje Cadreronovih, ko sta zagledala na pragu jedilnice vitko postavbo svoje hčere. Njen nepričakovani prihod ju je sicer nekoliko presenetil, toda njuno veselje je bilo tolikšno, da nista utegnili vpraševati, zakaj se je tako nenadno vrnila domov. Sedli so za mizo, in sluga je prinesel še krožnik in pribor za »mlado gospo!«

Med obedom je naposled gospa Cadreronova vprašala:

»Kako to, da si se tako na lepem odločila? In kje je tvoj mož?«

»Saj sem vama že povedala,« je nekoliko živčno odgovorila Orana. »V tujini, v Švici. Moral je nenadno odpotovati k svojemu šefu.«

»K šefu?«

»Da. Nič točnega ne vem o tem. Na poslanstvo, menda, ali pa na konzulat.«

»Orana, ali ni tvoj mož v službi na konzulatu?« je nekoliko začudeno vprašala gospa Le Cadreronova.

»Kaj vem. Nikoli ga ne izprašujem o njegovi službi.«

»Toda to bi ti vendar moral sam povedati!«

»Hm, vem samo, da ima dela čez glavo... Mislim si, da je njegova naloga skrbeti za španske interese na Francoskem,« je nekam negotovo odgovorila mlada žena.

»Španske interese na Francoskem, dobro. A v Švici?«

»Zakaj je odpotoval v Zenevo, tega vam pa res ne morem povedati, ker sama ne vem,« je nestrpno vzklila Orana.

»Ali ti ni nič povedal?«

»Zelo se mu je mudilo. Imela sem toliko opravkov zaradi njegovega nenadnega odhoda, da sem čisto pozabila vprašati, zakaj tako hitro odhaja in po kakšnih opravkih.«

Cadreronova sta opazila, da je Orana spričo toliko vprašanj nekoliko na trnilih, zato je nista več vpraševala.

HUMOR in ANEKDOTE

V podeželskem hotelu

Neki trgovski potnik pride v podeželski hotel in se v njem nastani. Prvi dan pusti čevlje pred vratmi, toda ko drugo jutro vidi, da jih niso očistili, reče hotelirju:

»Kako pa to, da se jih niso niti dotaknili?«

»O, gospod,« mu ljubeznivo odgovori hotelir, »lahko jih sleherni noč pustite pred vratmi, mi smo pošteni ljudje!«

Bojazljive žene

»Moja žena je strahovito bojazljiva. Vsako noč, preden leže, pogleda, če kdo ne preži nanjo pod posteljo.«

»To še ni nič! Moja žena je pa tako bojazljiva, da je celo, ko je potovala z vlakom, pogledala pod spalnico voz, če ni kdo pod njim.«

V hotelu

»Gospod!« vzklane hotelski gost ravnatelj, »pomislite, nočjo sem našel stenico v postelji.«

»Hvala Bogu!« odgovori ravnatelj priskočno, »to je prav tista stenica, ki jo že pol leta iščemo.«

Previdni vratar

»Gospod ravnatelj, neka dama želi z vami govoriti.«

»Ali je mlada in lepa?« vpraša ravnatelj šaljivo.

»Da, gospodi!«

»Potlej naj vstopi.«

Ko je dama odšla, pokliče ravnatelj vratarja k sebi.

»Zakaj ste rekli, da je bila gospa lepa in mlada?«

»Oprostite,« odgovori vratar v zadregi, »nikoli človek ne ve!... Mislim sem si, da bi to utegnila biti naša

žena. Če bi prej vedel, da ni, bi vam povedal po pravici, da je stara in grda.«

»Dobro, dobro, saj je bila moja žena!«

Dvojčka

»Gospod Milan, ali je res, da sta z vašo sestro dvojčka?«

»Da, ko sva se rodila sva bila dvojčka, zdaj je pa sestra osem let mlajša od mene.«

Nesporazum

»V kateri razred pa že hodiš?« vpraša neka gospa malega Janezka.

»Prej sem bil v tretjem, zdaj hodim pa v prvi razred.«

»Za božjo voljo, kako je pa to mogoče?«

»Moj oče je postal postajenačelnik.«

Priatelji umetnosti

Na neki slikarski razstavi vpraša neka gospa:

»Kaj sodijo ljudje o teh slikah?«

»Mnenja so deljena. Nekateri pravijo, da je škoda barv, drugi pa, da je škoda platna.«

Dober odgovor

Nekoč so nekega župnika vprašali:

»Zakaj se je Jezus najprej pokazal ženskam, ko je od mrtvih vstal?«

»Zato ker je želel, da bi se novica o vstajenju čim hitreje razširila!«

Koliko so vredne

Pri nekaterih senegalskih plemenih je v navadi, da žene kupujejo. Cene so kajpak različne, pač glede na ženinno zunanost.

V neki francoski bolnišnici na Marni je nekoč ležal neki senegalski stre-

»No, ljuba moja, pri nas boš imela prijetne počitnice. Le pomiri se, nič se ne razburjaj, če je Miguel v tujini. Imeti je moral že tehten vzrok, da je tako na lepem odpotoval sam, brez tebe. Zakaj ga pa nisi vprašala, kaj bo tam počel?«

»Nočem siliti vanj, če mi sam ne pove!« je nejevoljno vzklila Orana, kajti to vprašanje jo je zadelo v živo. »Prav tako sem ponosna kakor on. Če mi ni ničesar povedal, je že moral imeti tehten vzrok, da je molkal. Če bi ga bila vseeno vprašala, bi mi morda odgovoril, da je to uradna skrivnost.«

»Oh, pravi mož nima skrivnosti pred svojo ženo,« je vzklila gospa Cadreronova in pomenljivo pogledala svojega moža.

»Res?« je nejevoljno vprašala Orana. »Potlej morda jaz ne znam prav ravnati z njim. Mislim, da mu je odveč, pripovedovati o uradnih skrivnostih. In razen tega me te stvari prav nič ne zanimajo... Vidva sta pač bolj radovedna kakor jaz!«

Gospa Cadreronova je začudeno pogledala svojo hčer:

»Smešno govoriš. Ali si pa tudi res srečna?«

»Da, zelo srečna!« je vneto vzklila mlada žena, skušajoč pokazati kar najbolj zadovoljen obraz. »Saj sem vama vendar pisala v poslednjem pismu, kako dobro se razumeva...«

In pričela je vnovič naštevati vse dobre lastnosti svojega moža, ki jih je bila opisala v tistem usodnem pismu svoji materi.

»Saj nisem dobila tega pisma,« je začudeno ugotovila gospa Cadreronova. »Tega pisma vendar nisem dobila, ljuba Orana! Zadoljna sem, če je res tako, kakor praviš, toda še bolj všeč bi mi bilo, če bi to brala v pismu, ki o njem trdiš, da si mi ga poslala. Prve novice o tvojem zakonu niso bile takšne. Pisala si: »Po malem spoznavava drug drugega...«

»Saj sem vendar predvčerajšnjim oddala tisto pismo!« je na videz kar ogorčeno vzklila Orana.

»Čudno,« je zagnala z glavo gospa Cadreronova. »Povprašala bom na pošti...«

»In jaz bom trdo prijel poštarja,« je vzklila gospod Le Cadreron.

Orana je zardela. Zdelo se ji je, da se s svojimi, sicer nedolžnimi lažmi pogreza vse globlje in globlje. Zdalj bodo dvignili toliko prahu zaradi tistega nesrečnega pisma! In na lepem se je odločila:

»Čemu bi vpraševali poštarja! Prav nič čudno ni, da niste dobili tistega pisma.«

Gospod in gospa Cadreronova sta jo presenečeno pogledala.

»Pisma namreč sploh nisem oddala,« je trdno in odkrito povedala Orana.

»Kako? Saj si vendar pravkar rekla...«

»No, da! Nikar me tako ne glejta! Zmotila sem se... Zdalj sem se spomnila, da sem tisto pismo raztrgala...«

»Raztrgala si ga?«

»Da.«

»Zakaj vendar?«

»Nekaj mi je prišlo na misel...«

»Orana, nikoli te še nisva videla takšne! Kako vendar govoriš? Kaj ti je? Svojim staršem boš pač vse zaupala!« je grenko vzklila gospa Cadreronova. »Zakaj si tako nemirna?«

»Prav nič nisem nemirna,« je skoraj surovo odgovorila mlada žena. »Še zdaleč ne. Vzemirja me samo to, da me mučita z vprašanji kakor za stavo.«

»Kdo se bo zanimal zate, če ne tvoj oče in tvoja mati?« je resno vprašal gospod Le Cadreron in na čelu se mu je pokazala guba, ki ni obetala ničesar dobrega.

»Bojim se, da se nisi s svojim možem sprla?« je vzklila gospa Le Cadreronova. »Morda je pa še kaj hujšega?«

»Kakšne nepotrebne skrbi si delata zaradi mene,« je spravljivo dejala mlada žena. »Nikar ne iščita dogodkov, ki jih ni! Povedala sem vama že, da se z možem izvrstno razumeva.«

»Tako, tako. Toliko bolje. Rajši slišim dobre stvari kakor slabe,« je pomirljivo odvrnil gospod Le Cadreron, čeprav ni popolnoma verjel hčerinih besedam.

»Čudno je le, da pozabljaš, kaj si pravkar rekla,« je pripomnila gospa Le Cadreronova.

»Jaz sem rekla kaj posebnega?« je skočila Orana.

»Draga moja, če bi te še dolgo poslušala, pač ne bi vedela, ali naju vlečeš za nos, ali si pa tako raztresena. Saj si vendar pravkar rekla, da si nama pisala neko pismo in da si ga potem oddala. Kakor hitro sva se pa pričela z očetom čuditi, zakaj pisma nisva dobila, si se premislila in rekla, da si ga raztrgala...«

»Oh, to sem rekla?« je nejevoljno vzklila Orana.

»Ljuba moja, kaj govoriš?« je vzklila gospa Cadreronova s solzami v očeh. »Saj niti ne veš več, kaj govoriš!«

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassiterova maščevanje

SPISAL ZANE GREY

5. nadaljevanje

Sočutje starejšega moža je razvezalo Ventersu jezik, da mu je jel pripovedovati svojo zgodbo. Dal je bil Quincyju slovo, zbežal je in odšel iskati srečo po najdiščih zlata. Pa ni prišel dalje ko do Salt-Lake-Cityja, potepal se je okrog kot pomožni delavec, voznik in pastir, potlej se je pa klatil proti jugu čez razvodje, skozi puščavo, čez rogljato visoko planoto in čez prehode do poslednjih naselbin na meji. Tu je postal jezddec-pastir na kaduljnih pašnikih, imel je svoje lastne črede in je živel nekaj časa skorajda v blagostanju, dokler ga ni slučaj speljal, da je stopil v službo pri Jani Withersteenovi.

»Konca, Lassiter, vam pa ne bom pripovedoval, saj ga poznate.« Lassiter se je nasmehnil, potlej je pa stisnil svoje bronaste veke, da sta njegovi sivi očesi zrli samo še skozi dva ozka razpora. »Tullu bo še slaba predla.« Ni rekel vpraševalno; pribil je!

»Jani Withersteenovi sem obljubil, da se bom skušal Tulla ogibati. Ostal bom med beseda. Toda slej ko prej se bova vendar srečala.«

Lassiter je molčal in zamahnil s svojim jezdinim bičem po kaduljnem grmu. »Venters,« je obotavljaje se dejal, »ne odbijte mi te prošnje: povejte mi povest Milly Erbove.«

Zavzeto je Venters dvignil pogled; začudil se je komaj prikritemu vznemirjenju v Lassiterovem glasu. Potlej, ne da bi bil sam prav hotel, je začel pripovedovati...

»Zgodbo Milly Erbove? Naj bo, Lassiter, povedal vam bom, kar vem.«

»Ko sem prišel v Cottonwoods, je živela Milly Erbova že več let tu, in zvečine vse, kar vam bom imel povedati, se je zgodilo pred mojim dohodom. Spoznal sem jo precej blizu. Bila je drobno bitje in vsa prizmuknjena s svojo vero. Zdelo se mi je, a tega nisem nikoli izgovoril, da je bila v dnu srca prej poganka ko mormonka. Imeli so jo za mormonko, in bila je resda tako nemih ust kakor prava mormonka. Saj veste, v vsaki mormonski naselbini žive žene, ki se nam zde zagone, toda skrivnost, ki je Milly obdajala, je bila še posebno nepredirna. Ko je prišla v Cottonwoods, je imela s seboj lepo, mlado hčerko, in strastno jo je ljubila. Milly ni nihče v Cottonwoodsu javno poznal kot ženo mormona; toda jaz nisem dvomil, da je bila z mormonom poročena. Morda druge žene njenega moža niso hotele Milly priznati. Take stvari se dogajajo v teh občinah. Mormoni nosijo svoj jarem, vendar ostanejo ljubosumne. Nu, saj je vseeno, kaj je zaneslo Milly v ta kraj — ljubezen ali verska besnost — pošteno pota si je naprtla. Učila je v vaški šoli, pa ji je dala slovo. Izstopila je iz cerkve in se je otepala slehernega poskusa, da bi njeno malo hčerko kdor koli mormonsko vzgajal. Tedaj so jo začeli razpenjati na križ — počasi, kakor je mormonska navada. Lepega dne ni bilo njenega otroka nikjer več. Izginil je, so uradno dognali! Otroka so ji bili ukradli, dobro vem. Vsakdo ve. In to je bil za Milly Erbovo smrtni udarec. Še zdaj jo vidim, neboljeno bitje, tako prozorno, da si skoraj skozi njo videl — blede ko pepel... in njene oči... Njene oči so me zmerom zasledovale. Imela je eno edino prijateljico: Jano Withersteenovo. Toda Jane ni mogla ozdraviti njenega strtega srca. In Milly je umrla.«

Lassiter je dolgo molčal; sklonil je glavo.

»In mož!« je potlej kriknil s hripavim glasom.

»Nobenemu izmed cottonwoodskih poganov se niti ne sanja, kdo je bil njen mož.«

»Ali ve Jane Withersteenova?«

»Ve. Toda niti z razbeljenim železom bi ji ne razvezal jezika.«

Brez besede je Lassiter vstal in skočil na sedlo; jezdil je v korak in Venters mu je sledil s svojima psoma. Pol milje niže sta minila bohotno vrbindo in zavila malce kasneje na odprto ravan, pokrito z baržunasto travnato preprogo. Pozdravilo ju je žuborenje vode in petje ptic. Venters je peljal svoje- ga tovariša do topolje senčnice in mu pokazal Jantarjevo vrelo. Prekrasen vrecel čiste ko jantar rumene studenčnice, kipeče iz temne kamnitne zijavke. Lassiter je pokleknil in zajel vodo; in ostal je na kolenu, dokler se ni pošteno okrepal. Niti besedice ni črnil, a Venters je bral njegove misli. Mimo svojega konja ne ljubi jezdca s kaduljnih pašnikov nič bolj ko hladen izvirek. In to vrelo je bilo najlepše med vsemi, in znano vsem jezdecem južnega Utaha. Bilo je vrelo, ki je napravilo iz starega Withersteena fevdalca, zdaj je pa njegovi hčeri kar ponujalo priložnost, da vrne naseljenecem davek, ki ga je bil njen oče ubiral.

Vrelo se je kar vrtinčilo in penilo iz zijavke; veselo je skakljala bistra voda čez kamenje nizdol in brzela po prekopu, obrobjenem z vrbindo. Ob zelenih bregovih je visel mah, je trepetala praprotna so se bohotile lilije. Če se ne spotaknemo nad grobo obsekanim kamenjem, ki je tesnilo strugo in dalo vodi smer, so pustili vrbindo goščo in jaso takšno, kakršno jo je narava ustvarila.

Malo niže so bili trije umetni ribniki, drug nad drugim, na ploščadih nasute zemlje; in okoli teh ribnikov so se dvigali proti nebu visoki zeleni topoli. Na zrcalni gladini ribnikov so se podile race; sinja caplja je negibno stražila ob zatvornici; vodomeci so se včaske spreletavali ob bregovih; bel kragulj je plaval visoko v zraku in z drevja in iz grmičja je donelo petje tašcic in oponašavcev. Čudovito nasprotje brezkrainih, samotnih kaduljnih rebri in skalnatih divjine v ozadju. Venters je mislil na ono bitje, ki je tolikanj ljubilo ptičke in zelenje in žuborenje vode.

Tja proti pobočju, tik poslednjega in največjega ribnika, je bilo več ogrado, širok, kamniten skedenj, odprte parme, kokošnjaki in staje. Oblaki prahu so se dvigali, podkve so peketale, žrebeta so skakala naokrog in mule so rigale. Hrzačji konji so se podili ob plotovih ogrado. In iz majhnih hlevjih oken so kukale glave vranec, rjavcev in rumencev. Ko sta moža stopila na ogromno hlevje dvorišče, je šunder z vseh platj le še narastel. A nekateri možje in fantje se temu pozdravu niso pridružili, zakaj pri priči so izginili, ko so uzrli prišleca.

Jezdila sta po poti za Jane kot vodnico. Zavili so na kravjo stezo in jo ubrali dalje proti zapadu. Ventersova psa sta tekla zadaj. Na tej strani ranca se je prikazala nova slika: bližje osrednje je bilo razcefrano, kadulja bolj skušana in manj pisana; nikjer ni bilo videti temnosinjih obrisov skritih cañonov, nikjer v nebo štrlečih skalnatih sten. Povsod zgolj neskončen, valovit svet, izgubljajoč se v sivino.

Kmalu je Jane krenila s steze, odjezdila naravnost v kaduljo, potlej je pa skočila s sedla in vrgla vajeti konju čez vrat. Mož sta storila takisto. Potlej so šli kos poti peš, dokler niso prišli do roba nizkega obronka. Jane je zavila mimo več majhnih zemeljskih kop, naposled je pa obstala pred hribčkom, ki je bil ostalim na las podoban. Cepel je v senci širokovejnatega kaduljnega grma; jezdca bi ga z enim samim skokom preskočil in še opazil ne bi, da je grob.

»Tul!« Na obrazu ji je odsevala žalost; in vendar ni skušala opravičiti, zakaj je ta neznamovan grob tolikanj zapuščen. Poleg hribčka je cvetel šopek blelih, ljubkih marjetic; prav gotovo jih je Jane zasadila.

»Ta kraj obiščem samo, da se spominjam in da molim,« je dejala. »Sledov nikoli ne puščam.«

Grob sredi kaduljnih rebri. Kako samotni je bil ta poslednji dom

Če kaj kupujete, ali prodajate,

če iščete življenjskega druga ali družico in sploh vselej, kadar želite širokim plastem ljudstva kaj ponuditi ali prodati, se poslužite

»Malih oglasov«

v »DRUŽINSKEM TEDNIKU«

»Družinski tednik« pride skoraj v vsako slovensko hišo, zato so tudi njegovi mali oglasi izredno učinkoviti. Cene malih oglasov v »Družinskem tedniku« so zmerne:

Do 10 besed din 7-50, vsaka nadaljnja beseda 50 par. Denar lahko pošljete tudi v znakah.

Poslužite se malih oglasov v »Družinskem tedniku«!

Nashe cene so zmerne in časa primerne!

Milly Erbove! Daleč okrog ni bilo videti ne topolov, ne deteljnih pašnikov in ne skala ne cedra ni poživljala puste slike.

Lassiter je strmel v grob in se je potlej zazri v praznino. V tistem trenutku se je zdel ko iz bronavi lit.

Jane se je nemo dotaknila Ventersove roke in ga odpeljala nazaj do dreves.

»Bern!« je vzkliknila, ko sta bila dovolj daleč. »Kaj, če je bil Lassiter Millyn mož — oče njene male hčerke, ki je že pred toliko leti izginila.«

»Morda, Jane. Kar jezdiva dalje. Saj ve, kje naju najde, če ga bo volja, da naju poišče.«

Zajahal sta konja, krenila na kravjo stezo in se začela spuščati nizdol. Sredi pota se je Venters ozrl. Lassitra sicer ni mogel videti, a njegov pogled, očaran od dalj položnega pobočja, je ujel valeč se oblak prahu.

»Ho, jezdec!«

»Da, vidim ga,« je dejala Jane.

»Fant jezdi ko za stavo; brččas se je kaj zgodilo.«

»Lej ga, kako dirja!«

Konj je izginil za kaduljnim grmovjem; potlej so majhni oblaki prahu kazali njegovo pot.

»Najkrajšo pot ubira, naravnost k ogradam podi.«

Venters in Jane sta vzpodbodla konja in ju pridržala šele na ovinu poti. Ta pot je držala dol na desni rob gozdiča. Zdajci je šinila čez spodnji konec ceste drobena postava rjavega konja. Potlej je Venters ujel naglo, ritmično peketanje konjskih kopit. In kmalu nato je spoznalo njegovo sokolje oko odskakujočega jezdeca v sedlu.

»Judkins je, vaš poganski jezdec!« je vzkliknil. »Jane, če Judkins tako podi, mu je sam peklenšček za petami.«

4. POGLAVJE

Slepično sedlo

Jezdca je prihrumel in na mah obrzdal svojega s peno oškropljenega konja. Možak je bil pravi velikan in neustrašno so zrle njegove oči.

»Judkins, kri!« je prestrašeno kriknila Jane. »Ali so streljali na vas?«

»Ni besede vredno, miss Withersteenova. Praska na plečih.«

»Kaj se je zgodilo?« je ostro vprašal Venters.

»Roparji so jo popihali z rdečo čredo.«

»Kje so moji jezdec?«

»Vso noč sem bil sam pri čredi. Davi, ko se je zdanilo, so prišli roparji na konjih; in komaj so me uzrli, so že streljali. Ko sami peklenščki so podili za menoj in potrošili so poln sodček smodnika, a ušel sem jim vendarle.«

»Nebo bodi zahvaljeno!« je dahnila Jane. »Kje so pa moji jezdec?«

»Ne vem. Nočnih jezdecov snoči ni bilo, ko sem prišel na pašnik; a tudi davi nisem srečal nobenega od dnevnega posada.«

Jane je neodločno zrla zdaj tega zdaj onega moža. »Napadli so jih. Brččas so jih pomorili Oldringovi ljudje.«

»Ne bi rekli,« je odločno odgovoril Venters. »Vaši jezdeci še šli niso na pašnik!«

Jane Withersteenova je smrtno prebledela. »Kam merite, Bern?«

»Le spomnite se, kaj sem dejal o nevidni roki!«

»Ne!... Ni mogoče!«

»Upajmo! Vendar se bojim...« Venters je skončal stavek s streslajem glave.

»Bern, zagrenjeni ste; ni čudno. Počakajmo in doženimo najprej, kaj se je zgodilo z mojimi jezdec!«

Stopite z menoj v hišo, Judkins. Vaso rano je treba obvezati.«

»Dognal bom, kam je Oldring speljal čredo,« je obljubil Venters.

»Ne, Bern, ne! Zdaj ne smete tvegati, zdaj ne, ko so roparji s prstom kar na petelinu.«

»Na pot grem. Koliko glav je štela čreda, Jud?«

»Dva tisoč pet sto!«

»Stre!« Kaj bo le Oldring počel s toliko živine? Ze sto glav težko obvladaš. Moram dognati!«

»Nikar ne hodite!« je prosila Jane.

»Bern,« je dejal Judkins, »konja potrebujete, konja, ki ima noge. Ako mi dovolite, vam svetujem miss Withersteenova, prislite ga, da si izbere najhitrejšega konja; drugače naj pa doma ostane.«

»Da, Judkins. Jezditi mora konja, ki ga sam zlojez ne dohiti. Black-Stara ali pa Nighta.«

»Ne tega ne onega,« je zamišljeno menil Venters. »Ne maram tvegati, da bi zapravlil enega izmed vaših ljubljencev.«

»Torej Wrangle!«

»Ta je pa pravi,« je odvrnil Judkins. »Wrangle je hitrejši kot sta Black-Star ali Night. Wrangle je največji in najhitrejši konj v vsej okolici.«

»Ne, Black-Stara pa Wrangle že ne tolče. Toda vzemite žival, Bern, ako vas res ne morem zadržati. Naj vam Jerd dá, kar potrebujete. Pa bodite mi previdni, pazite se... Bog z vami!«

Stisnila mu je roko, naglo se je obrnila stran in je odjezdila s svojim jezdecem proti domu.

Bela, široka steza se je vila po pobočju navzdol. En sam oster, vse obsegajoč pogled je prepiral Ventersa, da ni ne človeka ne živali, do

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospecte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

koder seže njegov pogled, razen če se je kdo kje potuhnil za kaduljnim grmovjem. Ring je skakal spredaj, Whitle se je pa podil zadaj. Počasi se je Wrangle zazibal v smeren dir. Zdalj, ko je bila naglica odhoda že mimo in je čakala Ventersa dolga pot, so se njegove misli preselile nazaj k zadnjim dogodkom, da bi izmerile njihov pomen.

Tullova nočna ježa, spominjajoča v luči poznejših dogodkov na skrivnostne spletke; Oldring in njegov zakrinkani pobočnik z roparji na skrivnih poteh, prečudni beg Janinih jezdecov, nenavadno trdovratni poskus, kako bi spravili s poti poslednjega poganskega jezdeca, ki je še v njeni službi (namera, ki se je izjalovila gotovo samo zaradi Judkinsove jezdne spretnosti) in naposled kraja rdeče črede. Vsi ti dogodki so bili za Ventersa mračni povezani med seboj. Spomnil se je, kako ga je Jane dolžila za grenjenosti. In zares se je trudil, da bi udušil svoj srd do Tulla, da bi lahko brez predsodkov in bistro sodil. Toda spoznanje resnice je bilo grenko. Začutil je bil senco nevidne roke in je čakal, da postanejo njeni motni obrisi čisti. Potlej je tipal za njenim postankom, za sovraštvom nekega moža, za tekmovanjem nekega mormonskega starešine, za močjo nekega škofa, za dolgo, daleč segajočo roko strašne vere. In ta nevidna roka si je privoščila prvi zamah.

Wrangle je imel v treh urah pet in dvajset milj za seboj. Ko je sonce zašlo, je bil že na zadnjem koncu steze, držeče v ustje cañona.

Vhod do Slepičnega sedla je bil med najčudovitejšimi naravnimi pojavi v tej deželi ogromnih kaduljnih rebri, z visokimi planotami, obpečimi na ogromnih rdečih ozidjih, z globoko zarezanimi cañoni, ki so od začetka do konca večna skrivnost. Tu se je dolina razširila v ravnico, tam se je odprla ozka globel, zobčast razpor v rumeni skalnati steni. Dve sto metrov je šlo strmo navzdol in tale kos poti je bil za Ventersa zmerom živčna preskušnja. Celó mule so to pot le s težavo zmagale. Wrangle pa, ki ga je Venters držal za povodec, se je penil prej iz trmaste nejevolje kakor iz strahu; kakor zvezano kljuse, ki šepa po travniku; je dvigal svoje težke z železom okovane sprednje noge in topotal po ozki poti. Ventersovo navdušenje za rumenca je raslo; popustil je povodec in plezal previdno, korak za korakom po strmini. Včasih ga je do kolen zasul kamnitni in škrljasti prod, ki ga je Wrangle sprožil; potlej je moral spet paziti, da ga ne oplazi kakšna kotalkajoča se skala; bili so trenutki, ko v samem prahu še konja ni več videl; in potlej sta kar na lepem drsala po viseči polici rumenega, sprstenelega kamnitnega sloja. Pot je bila takšna, da ti ni bilo obstanke na njej, kar dalje te je gnalo. A če je bila že nevarna, je bila vsaj kratka.

Venters je kar laže zadihal, ko je zmagal to pot, in zdajci je imel občutek zagotovljenega uspeha. Spočetka se je pa podvig rodil v trenutku vratolomne odločitve, da bi po vsaki ceni nekaj dosegel, zdaj se je pa sprevrgel v pustolovščino, ki je terjala vso njegovo bistrost, prekanjenost in vso ostro-umnost.

Gospod Subito...

Copyright opera mundi

69

.... na kmetih.

Vaša usoda brezplačno!

Ta veliki dobrotnik človeštva, popularni, znani strokovnjak v področju astroloških nauk, brezplačno in karakteristično prerokuje vašo usodo. Njegove izjave bude veliko in splošno senzacijo po vsem kulturnem svetu.

Pomagal vam bo, srečni boste, zaupajte mu, da vam bo prerokoval važne okoliščine, ki bodo spremenile smer vašega življenja in vam pomagale do dobrot in vsakega zaželenega uspeha, našel in očrtal vam bo vse glavne smerice vaše bodoče življenjske poti.

Ker pozna borbo in težnjo človeštva v današnji dobi, se je odločil, da bo ljudem vseh slojev

omogočil a pomočjo te znamenite znanosti, ki preko nje dobiva človeštvo veliko upanje za srečno življenje in vsakomur bratsko pomagal in mu pokazal pravo in nepogrešljivo pot, ki je treba po njej hoditi in tako bo vsakdo našel pravo srečo in blagostanje. Kajti večina ljudi in poedinci so silno neodporni za udarce težke in krute usode. Da bi se pa vsakomur razjasnila pot, mu je potrebna pomoč, pot in smer in tako se bo duševno in telesno okreplil in dosegel vse svoje želje, ker vsi ljudje na tem svetu zaslužijo, da v času svojega tostranskega življenja dosežejo uspehe in veselje. Če ste premožni, revni, bolni, izčrpani ali v ljubezni nesrečni, če ste preživeli življenjske težave, razne izgube, ali ste duševno klonili, imate vendarle vsi svoje duševne napake in boste samo po tej poti dosegli svoje velike cilje.

Vsakemu bo prerokoval: uspeh in srečo v bodočnosti, preteklosti, sedanjosti, karijeri, službi, znanosti, politiki, bogastvu, ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, dedovanju, zdravju, doti, sodnih sporih, špekulacijah, nenadnih dobitkih, vsakemu bo dal strokovnjaški pismeni nasvet, ki mu bo koristil vse življenje; odgovoril bo tudi na vsa tajna zanimiva vprašanja, ki mu jih morete zaupati brez slehernega oklevanja.

Razlaga vaše značajne poteze, odkriva skrivnosti vaših velikih prijateljev in sovražnikov, napoveduje razne nevarnosti, nesrečne slučaje in podobno.

Horoskop pošilja vsakomur kar najbolj diskretno.

Mnogoštevilne izjave hvalečnosti prihajajo vsak dan iz vseh krajev sveta, kar dokazuje izredno zaupljivost in točno prerokovanje. Temu slavnemu astrologu so izjavile svoje priznanje največje osebnosti, veliki znanstveniki, književniki, umetniki, filozofi, veliki politiki in zmagovalci na vseh vojaških in diplomatskih področjih.

Znamenita pisarna »Radosavljevič« je ena najbolj razvitih, najbolj znanih, največjih in najpopularnejših na vsem svetu. Pridobila si je veliko zaupanje v vseh slojih naroda, v vseh krajih sveta. Vsi največji listi v Evropi so priobčili življenjepis tega astrologa in je res ta astrolog današnjega modernega časa v pravem smislu vzvalovil in razburkal milijone duš na vsem svetu, ker je zares pomagal narodom obeh polov, narodom vseh slojev. Vse človeštvo pozna njegova dela, ki se je v njih stavil na razpolago službi naroda, hoteč vsakemu pomagati, da postane zmagovalac na raznih popriščih, da občuti vsakdo veliko in pravo veselje v življenju, saj je velikim in malim ljudem »astrologija« v vseh vekovih pomagala, jih osrečevala in imela velike zasluge za srečo človeštva. Vsi, rojeni med 1857. in 1931. letom, naj pišejo po horoskop na Radosavljevičev naslov, ravnati se morajo pa točno po priloženih navodilih.

Pošljite tudi vi natančen in čitljiv lastnoročno spisan naslov, označite svoj spol, dan, mesec in leto rojstva, 10 dinarjev, v denarju po položnici ali 15 dinarjev v znamkah za stroške, klienti iz tujine pa 20 din v gotovini.

Naslov: Astrološki biro Radosavljevič, poštni predal št. 1, Sopot, Dunavska banovina, Jugoslavija.

Mislili so, da je
Majdkina oblekca
bela...

...dokler ji ni stric obrisal
solz s svojim robcem –
opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vaše perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razloček je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurički skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane »Radion-bela«. Uporabite pri pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnegakoli drugega pralnega sredstva!

Schichtov
RADION
pere sam

Bežigradci!
Premog, drva in žaganje drv
Vam dobro, hitro in poceni
priskrbi dobro znana tverka
FRANC JEHART
Ljubljana, Linhartova 16

Obleke, perilo, vetrni suknjiči,
dežni plašči, trenčkoti in vsa prak-
tična oblačila, nudi v največji
izbori, najceneje

Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Za veliko noč
SE NAJBOLJ PRIPOROČA

NOVO BOK PIVO
IN
LEŽAK PIVO
IZ
pivovarne Union v Ljubljani

OKAMA MAZILO

Iz zdravilnih zelišč. Čudo-
vit uspeh pri ranah, ope-
klinah, ožuljenjih, volku,
turih in vnetjih itd. za ne-
go dojenčkov, pri kožnem
vnetju, izpuščajih in hra-
stah na temenu, za raz-
pokane prave bradavice.
Glavna zaloga lekarna
Mr. J. Oblak, št. Vid nad
Ljubljano.

FR. P. ZAJEC

IZPRAVA OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri,
nivoimetri, itd. Velika izbira ur, zlatenice in srebrnine.
Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno.

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
telefon 33-53

Premog-Koks-Drva

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in
medico dobite najceneje v
MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

1a SUHE HRUŠKE, 50 kilogramov din 190,-
1a suhe slive, 50 kilogramov dinarjev 240,-
1a jedra, 10 kilogramov din 200,-, franko
vozna, razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

D. K. W. motocikl 100 m³ v zelo dobrem
stanju kupim. Ponudbe na upravo »Družin-
skega tednika« pod šifro »D. K. W.«

Za uslužbenstvo hotelov, restavracij in več-
jih gospodinjstev pripravimo krasno ilustri-
rano knjigo Jelenc-Velikonja:

Serviranje

Dobi se pri banovinski zalogi šolskih knjig
in učil v Ljubljani ter v vseh knjigarnah ve-
zana po znižani ceni 40 din.

POZOR! ČENINJAM V JUGOSLAVIJI.

Čeh, bivač v Sloveniji, 32 let star, po-
sestnik s srednješolsko izobrazbo, želi spoznati
ljudsko, idealno in inteligentno gospodinjstvo
v svrhu ženitve.

Le resne ponudbe a sliko, katera se v vsa-
kem slučaju vrne, je nasloviti na upravo tega
lista pod znčko »CEH 32a«.

Diskrecija častna zadeva.

CEBELNI VOSEK čisti, kupujemo po dnevni
ceni. Povzročene penudbe na Jugoslovanske
tovarne gume, Kranj.

PRISPELA pošiljka prvovrstnih koles, dam-
skih, moških in športnih. Velika izbira otro-
ških vozličkov. Najugodnejše kupite le pri
»Tehnik« Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20.

**KUPUJTE PRI
TVRDKAH, KI
OGLAŠUJEJO V
»DRUŽINSKEM TEDNIKU«**